

CHARLES
DICKENS

Hồn ma đêm Giáng Sinh

A
CHRISTMAS
CAROL

nhà xuất bản trẻ

Hồn Ma Đêm Giáng Sinh

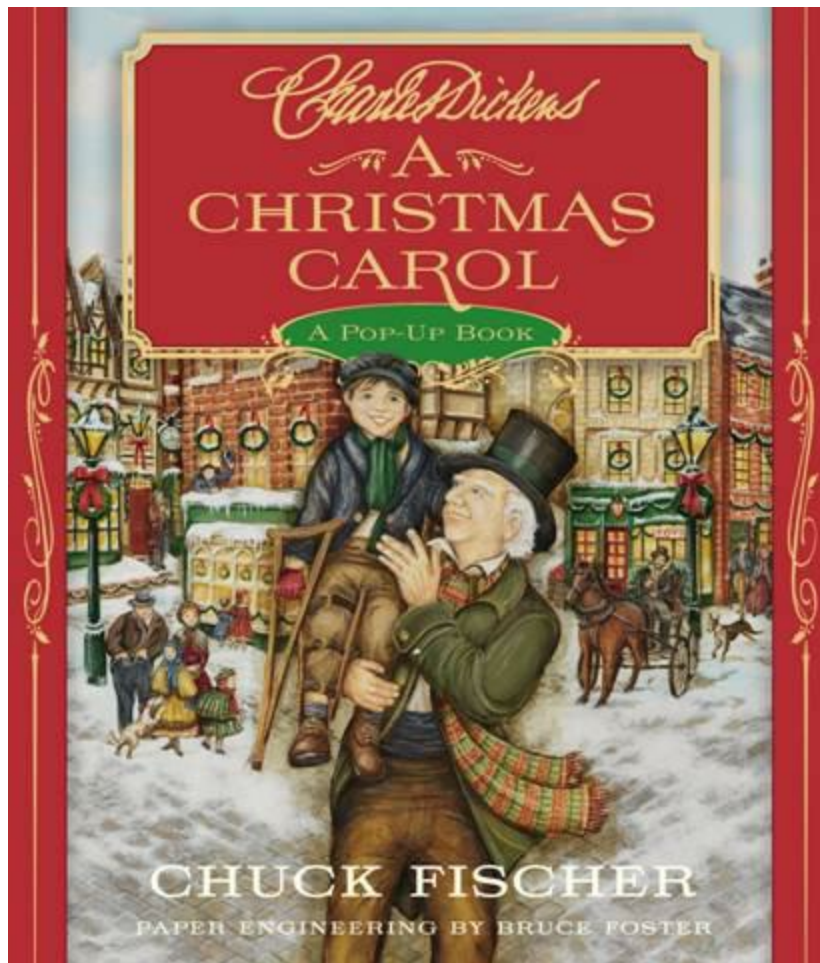
Charles Dickens

Chia sẻ ebook : <http://downloadsachmienphi.com/>

Tham gia cộng đồng chia sẻ sách :

Fanpage : <https://www.facebook.com/downloadsachfree>

Cộng đồng Google : <http://bit.ly/downloadsach>

Chia sẻ ebook : <http://downloadsachmienphi.com/>

Tham gia cộng đồng chia sẻ sách :

Fanpage : <https://www.facebook.com/downloadsachfree>

Cộng đồng Google : <http://bit.ly/downloadsach>

Thông tin ebook:

Chia sẻ ebook : <http://downloadsachmienphi.com/>

Tham gia cộng đồng chia sẻ sách :

Fanpage : <https://www.facebook.com/downloadsachfree>

Cộng đồng Google : <http://bit.ly/downloadsach>

Tên sách: Hồn Ma Đêm Giáng Sinh

Nguyên tác: A Christmas Carol - A Ghost Story Of Christmas

Tác giả: Charles Dickens

Dịch giả: Việt Hà & Vương Long

Nhà xuất bản: Trẻ

Công ty phát hành: First News

Số trang: 336

Trọng lượng: 418 gram

Hình thức bìa: Mềm

Kích thước: 13 x 20.5 cm

Giá bìa: 76.000

Năm xuất bản: 2011

Thực hiện ebook: Hoàng Liêm

Ngày hoàn thành: 09/12/2013

Nơi hoàn thành: Hà Nội

<https://www.facebook.com/smarteboksvn>

Ebook không mang tính chất thương mại, để chia sẻ tới các bạn yêu sách ở xa, hoặc không có điều kiện mua sách giấy. Trong điều kiện có thể bạn hãy mua sách để ủng hộ và tôn trọng nhà xuất bản.

Giới thiệu nội dung:

Hồn ma đêm Giáng sinh là một câu chuyện kể, một “khúc ca” cất lên từ trải nghiệm cuộc đời của tác giả, từ những quan sát trong cuộc sống, từ những ước vọng tốt đẹp cho tương lai.

Câu chuyện khắc họa sống động nhân vật Ebenezer Scrooge keo kiệt, ưa gắt gỏng; tuy nhiên đã có những chuyển biến lớn về tư tưởng, tình cảm và nhận thức về giá trị nhân bản sau cuộc ghé thăm của những “vị khách siêu nhiên” là Hồn ma vất vương Jacob Marley và ba Hồn ma của Giáng sinh Quá khứ, Hiện tại và Tương lai, để cuối cùng ông trở thành người mang giá trị nhân ái của Giáng sinh lan tỏa đến mọi người.

Bản thân Ebenezer Scrooge là hiện thân của mùa đông khắc nghiệt. Song mùa đông nào rồi cũng phải qua đi để mùa xuân vui tươi rộn ràng trải rộng nơi nơi. Vì vậy trái tim của Scrooge dù thật băng giá, hà khắc nhưng trong sâu thẳm vẫn lấp lánh ngọn lửa thiện ý ấm áp tình người, và càng lúc càng bùng lên mạnh mẽ, làm tan chảy lớp nhận thức ích kỷ chai lạnh khi những Hồn ma giúp ông lần giở từng trang đời mình.

Hồn ma đêm Giáng sinh đã vượt khỏi khuôn khổ là một quyển sách dành riêng cho mùa lễ trọng hàng năm, nó là lời nhắc nhở, hướng con người quay về những giá trị tinh thần cao đẹp, sống đúng theo quy luật cuộc đời, quy luật của tình người.

Giới thiệu tác giả:

Charles Dickens (7/2/1812 - 9/6/1870) được xem là một trong những nhà văn vĩ đại trong lịch sử, tác giả có nhiều tiểu thuyết được bình chọn nhất trong danh sách “*100 tác phẩm văn học xuất sắc mọi thời đại*” theo cuộc bình chọn do nhà xuất bản Penguin (Anh) tổ chức.

Nhiều tác phẩm của ông được đăng dưới dạng tiểu thuyết nhiều kỳ trên báo. Cách làm này khiến cho những câu chuyện của ông mang nét riêng, thất lại ở những tình tiết ly kỳ khiến độc giả phải nóng lòng theo dõi những diễn biến sẽ mở ra tiếp theo.

Charles Dickens để lại số lượng tác phẩm đồ sộ, trong đó có:

- *A Christmas Carol*
- *Oliver Twist*
- *David Copperfield*
- *Bleak House*
- *A Tale Of Two Cities*
- *Great Expectations*

V.V...

Những lời nhận xét về tác phẩm:

“Câu chuyện khiến cho độc giả vừa cười vừa khóc - phải dang rộng đôi tay, cởi mở trái tim bao dung của mình trước những mảnh đời nghiệt ngã.”

- Tạp chí văn học *Athenaeum*, London

“Nếu tinh thần Giáng sinh - với những phong tục xưa chất chứa đầy tình cảm, lòng hiếu khách; với những hoạt động thiện nguyện kéo con người xích lại gần nhau - có nguy cơ mai một dần, thì quyển sách này sẽ giúp làm sống lại những giá trị truyền thống cao quý ấy.”

- Thomas Hood, nhà thơ và biên tập viên báo, tạp chí người Anh

“... đẹp đẽ, cao thượng và mang tính định hướng, cổ vũ cho nhiều hoạt động tốt đẹp trong xã hội.”

- Theodore Martin (người có mối hiềm thù với Charles Dickens, thường đưa ra những lời chỉ trích cay độc đối với ông)

Mục Lục

[Lời nói đầu](#)

[Lời giới thiệu](#)

[Chương Một](#)

[Chương Hai](#)

[Chương Ba](#)

[Chương Bốn](#)

[Chương Năm](#)

[Phụ Lục](#)

[Nguồn cảm hứng từ tác phẩm A Christmas Carol](#)

Lời nói đầu

Tôi đã cố gắng viết quyển sách nhỏ này để kể về những hồn ma - một tác phẩm sẽ khiến độc giả cảm thấy hài lòng với chính mình, với những người xung quanh, với mùa Giáng Sinh hoặc với chính tôi. Mong sao những hồn ma đó sẽ luôn hiện hữu vui vẻ trong ngôi nhà của bạn, cũng như sẽ không ai muốn lãng quên chúng cả.

Người bạn, người đầy tớ trung thành của bạn.

Charles Dickens

Tháng 12/1843

Lời giới thiệu

Ra đời năm 1843, những triết lý sống được đại văn hào người Anh Charles Dickens gửi gắm qua tác phẩm *A Christmas Carol* vẫn vẹn nguyên giá trị cho đến ngày nay - khi những giá trị vật chất đang lấn át dần những giá trị tinh thần cao đẹp.

Đây là một câu chuyện kể, một “khúc ca” cất lên từ trải nghiệm cuộc đời của tác giả, từ những quan sát trong cuộc sống, từ những ước vọng tốt đẹp cho tương lai.

Câu chuyện khắc họa sống động nhân vật Ebenezer Scrooge keo kiệt, ưa gắt gỏng; tuy nhiên đã có những chuyển biến lớn về tư tưởng, tình cảm và nhận thức về giá trị nhân bản sau cuộc ghé thăm của những “vị khách siêu nhiên” là Hồn ma vất vương Jacob Marley và ba Hồn ma của Giáng sinh Quá khứ, Hiện tại và Tương lai, để cuối cùng ông trở thành người mang giá trị nhân ái của Giáng sinh lan tỏa đến mọi người.

Bản thân Ebenezer Scrooge là hiện thân của mùa đông khắc nghiệt. Song mùa đông nào rồi cũng phải qua đi để mùa xuân vui tươi rộn ràng trải rộng nơi nơi. Vì vậy trái tim của Scrooge dù thật băng giá, hà khắc nhưng trong sâu thẳm vẫn lấp lánh ngọn lửa thiện ý ấm áp tình người, và càng lúc càng bùng lên mạnh mẽ, làm tan chảy lớp nhận thức ích kỷ chai lạnh khi những Hồn ma giúp ông lần giở từng trang đời mình.

Tác phẩm đã vượt khỏi khuôn khổ là một quyển sách dành riêng cho mùa lễ trong hàng năm, nó là lời nhắc nhở, hướng con người quay về những giá trị tinh thần cao đẹp, sống đúng theo quy luật cuộc đời, quy luật của tình người.

Với mong muốn gửi đến quý độc giả một món quà tinh thần quý giá, First News hân hạnh giới thiệu tác phẩm *A Christmas Carol* được trình bày dưới dạng song ngữ. Dịch thuật một tác phẩm văn học cổ điển vốn đã khó, song lại càng khó hơn với hình thức song ngữ. Tuy nhiên, chúng tôi vẫn quyết định thực hiện ý tưởng này như là một món quà tri ân độc giả; để có cơ hội thưởng lãm bút pháp tài hoa, lối “nói ít nhưng khiến người đọc phải suy nghiệm nhiều” của người xưa, để thấy mối giao hòa giữa ngôn ngữ tiếng Anh và tiếng Việt, và rồi cuối cùng nhận ra rằng tất cả đều là ngôn ngữ của trái tim, cũng giống như Giáng sinh giờ đây thuộc về mọi người, không còn là dịp dành riêng cho bất kỳ ai như lời của Fred, người cháu trai duy nhất của Scrooge bày tỏ: *“Giáng sinh là thời gian để ngừng lại, để tâm hồn chìm lắng trong bình yên, thư thả... là một thời khắc tốt lành, không chỉ vì tên gọi và câu chuyện thiêng liêng của nó. Đó là lúc mở lòng ra mà vui vẻ, mà từ tâm, mà tử tế và bao dung; là dịp duy nhất trong suốt cả năm dài để mọi người mở rộng trái tim đóng kín của mình, xem những người thấp kém như anh em với mình chứ không phải là một sinh vật khác loài”*.

- First News

Chương Một

Hồn Ma Marley

Trước hết, Marley đã chết. Không còn mảy may nghi ngờ gì nữa. Viên mục sư kiêm thư ký kiêm trưởng ban tâm liệm và than khóc đã ký giấy khai tử cho Marley. Scrooge ký lên đó. Tên lão - Scrooge^[1] - quả thật thích hợp, nổi danh trong giới tài phiệt London^[2], bởi lão mó vào đâu cũng hái ra tiền. Lão già Marley đã chết, chắc như đinh đóng cột.

Xin bạn lưu ý cho, tôi không có ý nói chết thì nhất thiết phải chắc như đinh đóng cột. Lẽ ra tôi phải nói là chắc như đinh đóng quan tài kia. Nhưng người xưa hễ có lý riêng khi ví von như thế; và một kẻ vô danh tiểu tốt như tôi không nên xáo trộn nó làm gì. Bởi vậy, cho phép tôi được nhắc lại và nhấn mạnh rằng Marley đã chết, điều đó chắc như đinh đóng cột.

Scrooge có biết Marley đã chết? Dĩ nhiên là biết. Làm sao mà không được chứ? Hai người là cộng sự của nhau từ lâu lắm rồi, chỉ là tôi không biết lâu đến thế nào thôi. Scrooge là người thừa hành kiêm văn thư, người được ủy nhiệm, người thừa kế, người bạn kiêm cả người than khóc độc nhất của Marley. Và dù không quá đau buồn trước sự ra đi của Marley nhưng quả thật Scrooge rất xuất sắc trong việc điều hành tang lễ ngay từ ngày đầu tiên và tiến hành mọi thứ thật long trọng, tất nhiên không quên chuyện mặc cả.

Nhắc đến lễ tang của Marley khiến tôi quay về vấn đề ban nãy. Rõ ràng, Marley đã chết. Các bạn phải hiểu rõ điều này kéo câu chuyện mà tôi sắp kể ra đây chẳng còn gì thú vị nữa. Giống như nếu chúng ta không tin cha của Hamlet đã chết ngay từ khi vở kịch chưa bắt đầu, thì việc bóng ma của ông ấy, trong đêm hôm khuya khoắt, mình mặc áo giáp, tản bộ giữa cơn gió mạnh rét buốt làm tán đờm hồn vía cậu con trai nhút nhát cũng bình thường chẳng khác gì khi ta bắt gặp một quý ông trung niên nào đó đi đi lại lại trong nghĩa trang Saint Paul lúc trời tối.

Nhiều năm sau, Scrooge vẫn không xóa tên của Marley quá cố trên cánh cửa tiệm: Scrooge &

Marley. Ai cũng gọi đó là tiệm của Scrooge và Marley. Thỉnh thoảng, cũng có một số khách hàng mới gọi Scrooge là Scrooge hoặc đôi khi là Marley, nhưng dù gọi tên nào thì Scrooge cũng sẵn lòng hợp tác cả. Với lão, gì cũng như nhau.

Nhưng than ôi, Scrooge lại là một kẻ vắt cổ chày ra nước! Một lão già tội lỗi luôn thêm thuồng, sẵn sàng quắp chặt, vét nhẵn, chop lấy, giật phăng, vắt ép mọi thứ! Lão sắc lạnh như một hòn đá lửa mà không loại thép nào có thể chệt ra được một tia lửa hào phóng; đồng thời lão lại bí hiểm, đơ độc và khép chặt như một con sò. Sự lạnh lẽo trong tâm hồn khắc lên khuôn mặt lão những đường nét già nua, vuốt nhọn cái mũi sắc lẹm, bóp hẹp đôi gò má, làm cứng nhắc dáng đi của lão; khiến đôi mắt lão đỏ sọc và làm cặp môi mỏng tái mét chỉ chực rít lên những lời lẽ thấu xương. Một lớp sương giá phủ kín mái đầu, hai hàng lông mày và hàm râu quai nón thô xoắn của lão. Ngày cũng như đêm, lão luôn mang theo bên mình nét buốt lạnh đó. Lão phủ giá băng lên văn phòng của lão trong những ngày oi bức và chẳng hề chịu làm ấm thêm dù chỉ một độ trong suốt mùa Giáng Sinh.

Cái nóng hay băng giá bên ngoài hầu như chẳng ảnh hưởng gì đến Scrooge. Không mặt trời nào sưởi ấm được lão; không thời tiết lạnh giá nào khiến lão rung mình. Không ngọn gió nào tê buốt hơn con người lão. Tuyết rơi còn có lúc dừng; mưa rào còn có lúc tạnh, nhưng bão tố phong ba không bao giờ chạm đến được lão. Mưa rơi tuyết đổ có thể tự hào hơn lão ở duy nhất một điểm. Đó là, tất cả rồi cũng sẽ dịu xuống và qua đi, còn Scrooge thì chưa bao giờ!

Chưa từng có ai chặn lão trên phố để chào hỏi vài câu thân mật, như: “Ông Scrooge thân mến, ông có khỏe không? Hôm nào rảnh rồi đến nhà tôi chơi nhé?”. Chưa có gã hành khất nào nài nỉ xin lão vài xu lẻ, chưa có đứa trẻ nào nhờ lão xem giúp mấy giờ, chưa có một người đàn ông hay phụ nữ nào nhờ lão chỉ đường lấy một lần trong suốt cuộc đời lão. Ngay cả những con chó dẫn đường cho người mù xem ra cũng biết rõ lão; mỗi khi thấy lão bước đến, chúng lập tức kéo chủ tránh ngay vào các lối ra vào của những ngôi nhà ven đường hay một khoảng sân nào đó, đồng thời ve vẩy đuôi như muốn nói: “Thà mù còn tốt hơn là có đôi mắt ác quỷ như ông ta, ông chủ à!”.

Nhưng Scrooge chẳng thêm bận tâm! Lão chỉ thích có thế: lão luôn tránh né mọi người trên đường đời tấp nập này, luôn cảnh báo để mọi sự thương cảm phải tránh xa. Đó là tất cả những gì mà người biết chuyện gọi là “những đam mê” của Scrooge.

Đã lâu lắm rồi, vào một ngày tốt lành nhất trong năm nọ - ngày Vọng Giáng Sinh - Scrooge đang bận trong phòng tài vụ của mình. Trời rét buốt, ảm đạm lại đầy sương mù; lão nghe cả tiếng người đi trên phố, tiếng thở khò khè vì lạnh, tiếng vỗ vỗ vào lồng ngực hoặc tiếng giậm chân xuống vỉa hè cho ấm. Đồng hồ thành phố mới chỉ có ba giờ mà trời đã nhá nhem tối - cả ngày nay trời không có lấy một chút ánh sáng - sau khung cửa sổ của những văn phòng bên cạnh, ánh nến lập lòe chẳng khác gì các vệt hồng hồng bơi lên nền không khí nâu xỉn. Sương mù lấp kín từng kẽ hở, lỗ khóa và đặc sệt đến đổi các nhà đối diện trông mờ mờ ảo ảo, dù đoạn phố này rất hẹp. Trông đám mây xám xịt ử rử che khuất mọi thứ, người ta có cảm giác Thiên nhiên ở ngay đây và đang ùn ùn kéo đến.

Cánh cửa phòng tài vụ vẫn mở, vì thế Scrooge có thể để mắt đến viên thư ký đang ngồi sao chép thư từ trong cái buồng nhỏ bé, tấm tối trông không khác gì cái ngách. Ngọn lửa sưởi của Scrooge bé xíu, ầy vậy mà ngọn lửa của viên thư ký còn bé hơn nhiều, trông chẳng khác gì một hòn than. Tuy vậy, anh ta không thể khơi thêm lửa bởi Scrooge giữ cái hòm than trong phòng lão và ngay trước khi viên

thư ký cầm xẻng xúc than bước vào thì lão đã biết tổng ý định và giấu nhem đi. Bởi thế, viên thư ký chỉ còn biết quần kín mũi và miệng trong chiếc khăn quàng cổ trắng, cổ sười ăm bằng nệm. Và dù trí tưởng tượng có phong phú, sáng tạo tới đâu, anh ta vẫn thất bại.

Bỗng có tiếng nói vui vẻ cất lên: “Chúc bác Giáng sinh vui vẻ! Cầu Chúa che chở cho bác!”. Đó là cháu trai của Scrooge, người đang tiến đến bên lão nhanh đến nỗi lão chỉ kịp nghe thấy giọng nói.

- Hừ! Thật ngớ ngẩn, - Scrooge lên tiếng.

Việc sai bước nhanh ngoài trời sương giá đã hâm nóng chàng thanh niên, khiến toàn thân anh ấm nóng; khuôn mặt anh hồng hào và điển trai, còn đôi mắt thì sáng long lanh, hơi thở tỏa ra những luồng khói.

- Giáng sinh mà ngớ ngẩn ư, bác? - Người cháu hỏi. - Cháu chắc bác không có ý nói như thế, phải không ạ?

- Tôi nói thế đấy, - Scrooge trả lời. - Giáng sinh vui với chả vẻ! Anh lấy quyền gì mà vui vẻ hử? Anh có lý do gì mà vui vẻ nào? Nghèo như anh còn chưa đủ sao!

- Thôi nào bác, - người cháu vui vẻ đáp. - Thế bác lấy quyền gì mà sầu muộn kia chứ? Bác có lý do gì để ủ ê nào? Giàu như bác còn chưa đủ hay sao!

Trước sự hồ hởi của đứa cháu trai, Scrooge không có sẵn câu trả lời nào tốt hơn bèn lặp lại:

- Hừ! Ngớ ngẩn!

- Đừng cáu thế bác! - Người cháu trấn an.

- Thế ta làm gì khác được nào khi phải sống trong một thế giới đầy những kẻ ngu ngốc như thế này? - Ông bác đáp lại. - Giáng sinh vui vẻ! Biến đi cái Giáng sinh vui vẻ! Giáng sinh chỉ là lúc anh phải trả hóa đơn mà không kiếm được xu nào; là lúc anh già thêm một tuổi mà không dôi ra thêm được một giờ; là lúc phải cân đối sổ sách và nhận ra mọi khoản mục trong đó đều hết hiệu lực, hết giá trị sau mười hai tháng ròng. Nếu được làm theo ý mình, - Scrooge căm phẫn nói, - ta sẽ luộc chín những thằng đàn luôn miệng nói “Giáng sinh vui vẻ” ngoài kia chung với món bánh pudding của chúng và chôn chúng với một chiếc cọc ô rô đâm xuyên tim^[3]. Chúng đáng bị như thế!

- Kìa bác! - Người cháu nài nỉ.

- Đây thằng cháu kia! - Ông bác lạnh lùng đáp. - Cứ giữ Giáng sinh theo cách của anh và mặc tôi làm theo cách của tôi.

- Gìn với giữ! - Người cháu lặp lại. - Bác có gìn giữ nó đâu?

- Hãy mặc tôi với nó, - Scrooge nói. - Cầu mong nó mang lại điều tốt lành cho anh! Tốt lành như nó đã làm cho anh đấy!

- Cháu dám nói với bác rằng cháu đã tìm thấy điều tốt lành trong nhiều thứ, dù đó chẳng phải là

chuyện lời lãi. - Người cháu trả lời. - Giáng sinh là thời gian để ngừng lại, để tâm hồn chìm lắng trong bình yên, thư thả. Lúc nào cháu cũng xem Giáng sinh là một thời khắc tốt lành, không chỉ vì tên gọi và câu chuyện thiêng liêng của nó. Đó là lúc mở lòng ra mà vui vẻ, mà từ tâm, mà tử tế và bao dung; là dịp duy nhất trong suốt cả năm dài để đàn ông và đàn bà mở rộng trái tim đóng kín của mình, xem những người thấp kém như anh em với mình chứ không phải là một sinh vật khác loài. Vì thế, thưa bác, dù Giáng sinh chưa bao giờ cho cháu một mẩu vàng bạc châu báu nào, cháu vẫn tin nó *đã* mang lại cho cháu những điều tốt lành và mãi mãi *vẫn* như thế. Vậy nên cháu vẫn nói, cầu Chúa ban phước lành cho Giáng sinh!

Viên thư ký ngồi trong xó nhà vô tình vỗ tay tán thưởng. Nhưng lập tức nhận ra hành động không phải lúc của mình, anh bèn cời than và cố nhiên việc đó chỉ làm tắt nốt tàn lửa yếu ớt cuối cùng.

- Tôi mà nghe thêm một tiếng hó hé nào từ anh, - Scrooge dọa viên thư ký, - thì liệu chừng anh sẽ mất việc với Giáng sinh của mình đấy! - Đoạn lão quay lại người cháu, nói thêm. - Quả là một diễn giả hùng hồn, thưa ngài! Tôi tự hỏi tại sao ngài không ứng cử vào Quốc hội nhỉ?

- Xin đừng giận, thưa bác. Thôi nào, mai bác đến ăn tối với bọn cháu nhé?

Scrooge nói lão sẽ đến gặp anh - vâng, thực tình lão đã bảo thế. Bằng vẻ mặt biểu cảm cao độ, lão hứa sẽ gặp người cháu ở địa ngục trước khi đến nhà anh ta.

- Nhưng tại sao lại thế chứ? - Người cháu thốt lên. - Tại sao?

- Thế sao anh lấy vợ? - Scrooge hỏi.

- Vì yêu.

- Vì yêu ư! - Scrooge làu bàu, như thể đó là điều duy nhất trên đời này nực cười hơn một Giáng sinh vui vẻ. - Chúc anh buổi chiều tốt lành!

- Kìa bác, nhưng bác chưa bao giờ đến thăm cháu trước khi cháu lấy vợ. Vậy tại sao giờ bác lại lấy lý do đó để từ chối không đến?

- Chúc anh buổi chiều tốt lành!

- Cháu chẳng muốn điều gì ở bác; cũng chẳng xin xỏ bác điều gì; tại sao chúng ta không thể là bạn của nhau kia chứ?

- Chúc anh buổi chiều tốt lành!

- Cháu rất tiếc, với tất cả tấm lòng của mình, khi thấy bác cương quyết như thế. Chúng ta chưa bao giờ cãi nhau, và cháu luôn ủng hộ điều đó. Nhưng cháu vẫn tôn trọng Giáng sinh và sẽ gìn giữ tinh thần vui vẻ của nó đến cùng. Chúc bác Giáng sinh vui vẻ!

- Chúc anh buổi chiều tốt lành!

- Và một năm mới hạnh phúc!

- Chúc anh buổi chiều tốt lành!

Ấy thế mà người cháu rời phòng không một chút giận dữ. Anh dừng lại ở cửa ngoài để chúc Giáng sinh viên thư ký, người tuy đang lạnh cóng nhưng vẫn còn ấm áp hơn Scrooge ở sự đáp lễ nhiệt thành.

- Thêm một gã nữa, - Scrooge lẩm bẩm khi nghe lỏm được những lời chuyện trò xã giao giữa họ, - một viên thư ký kiếm mười lăm si-ling^[4] mỗi tuần với gánh nặng gia đình vợ con mà bày đặt chúc Giáng sinh vui vẻ. Chắc ta sẽ về hưu trong nhà thương điên^[5] mất.

Vừa tiễn cậu cháu đi xong, anh nhân viên đành đoảng lại để cho hai người khác bước vào. Đó là hai quý ông béo tốt, ưa nhìn; họ đứng yên trong văn phòng của Scrooge, mũ bỏ xuống. Trong tay cầm đầy sổ sách và giấy tờ, họ cúi chào Scrooge.

- Đây là Công ty Scrooge & Marley phải không? - Một trong hai người cất tiếng trong khi liếc nhìn vào danh sách trên tay. - Tôi đang được hân hạnh trò chuyện với ông Scrooge hay ông Marley đây?

- Ông Marley đã chết bảy năm rồi. - Scrooge trả lời. - Ông ấy chết bảy năm về trước, đúng vào đêm này.

- Chúng tôi chắc rằng đức hào phóng của ông ấy vẫn được người cộng sự còn lại gìn giữ. - Người đàn ông vừa nói vừa trình giấy ủy nhiệm.

Chấn chấn rồi, bởi cả hai đều có tâm ý giống nhau. Khi nghe đến từ “hào phóng” thật đáng ngại ấy, Scrooge cau mày và lắc đầu, trả lá thư ủy nhiệm cho người đàn ông.

- Vào mùa lễ hội này trong năm, thưa ông Scrooge, - người đàn ông nói, lấy ra một cây viết, - sẽ càng đáng quý hơn nếu chúng ta tặng chút gì đó cho những người nghèo khổ thiếu thốn bởi đây mới là lúc họ phải chịu đựng nhiều khó khăn nhất. Hàng ngàn người đang cần nhu yếu phẩm; hàng trăm ngàn người đang cần những tiện nghi tối thiểu, thưa ngài.

- Chẳng lẽ vẫn chưa có nhà tù ư? - Scrooge hỏi.

- Có nhiều nhà tù lắm chứ. - Người đàn ông đáp, đặt bút xuống lần nữa.

- Còn các trại tể bần^[6]? - Scrooge hỏi tới. - Đóng cửa hết rồi à?

- Vẫn hoạt động thưa ông. - Người đàn ông đáp. - Ước gì tôi có thể bảo rằng chúng không còn trên đất nước này nữa.

- Vậy Luật Lao dịch cho Tù nhân^[7] và Luật Người nghèo^[8] vẫn đang được áp dụng nghiêm túc chứ? - Scrooge nói.

- Chẳng lúc nào ngơi, thưa ngài.

- Ô! Thế thì theo những gì ông nói, tôi e rằng có điều gì đó đã ngăn cản chúng hoạt động hiệu quả. - Scrooge nói. - Tôi rất vui được nghe đây.

- Nhận thấy các tổ chức đó không thể mang niềm vui Thiên Chúa đến tất cả mọi tâm hồn và thể xác của số đông, - người đàn ông đáp, - nên một số người trong chúng tôi đã cố gắng gây quỹ để mua cho người nghèo chút thức ăn, nước uống, cùng những thứ giữ ấm. Chúng tôi chọn thời điểm này, bởi đây là lúc Sự Thiếu Thốn được cảm nhận rõ ràng nhất và, trong khi Sự Dư Dả cũng đang hoan hỉ nhất. Vậy tôi nên ghi thế nào cho ông ạ?

- Chẳng gì cả! - Scrooge đáp.

- Ý ông không muốn đề tên mình ư?

- Tôi muốn được ở một mình. - Scrooge đáp. - Nếu các ông muốn biết tôi muốn gì, thưa quý ông, thì đó là câu trả lời của tôi. Tôi không mua vui cho mình dịp Giáng Sinh và cũng không thể giúp những kẻ ăn không ngồi rồi được vui vẻ. Tôi ủng hộ những tổ chức nói trên và bấy nhiêu cũng đủ tốn kém rồi; những ai nghèo khổ thì cứ đi đến đó.

- Nhưng nhiều người không thể đến đó; và nhiều người thà chịu chết.

- Nếu họ thích chết, - Scrooge đáp, - thì tốt hơn là họ hãy làm như thế để giảm bớt dân số. Ngoài ra, thứ lỗi cho tôi, tôi không biết việc khác!

- Nhưng có thể ông vẫn biết. - Người đàn ông nhận xét.

- Đó không phải là việc của tôi, - Scrooge trả miếng. - Hiểu việc kinh doanh của mình và không xen vào chuyện của người khác là đã quá đủ với một người. Tôi không ngại tay với công việc của mình. Chúc buổi chiều tốt lành, thưa quý ông!

Thấy rõ sẽ vô ích nếu cứ theo đuổi ý định, hai người đàn ông bèn rút lui. Scrooge tiếp tục công việc của lão, đắc ý với bản thân và tỏ ra hóm hỉnh hơn thường lệ.

Giữa sương mù và bóng tối dày đặc, trên phố mọi người đi lại với các chuỗi đèn lập lòe treo trước những con ngựa kéo xe để dẫn đường. Ngọn tháp cổ kính của nhà thờ - nơi có cái chuông già với cái giọng thô cộc không ngừng kín đáo dõi theo Scrooge qua khung cửa kiểu Gothic trên tường - khuất trong màn sương, run rẩy đêm từng giờ từng khắc giữa đám mây mù như thể hàm răng của nó đang lập cập va vào nhau với “mái đầu” đóng băng ở tít trên cao. Cái lạnh càng buốt giá. Trên con đường chính, ở ngay góc phố có vài người thợ đang sửa ống dẫn khí đốt. Họ nhóm một ngọn lửa lớn trong lò than, xung quanh là đám đàn ông và những chú bé rách mướp đang tụ tập để hong tay, mắt hấp háy vui sướng trước ngọn lửa. Trụ nước chữa cháy trên phố bị bỏ rơi một xó, nơi dòng nước tràn ra ủ ê giờ đông cứng như đá trông thật đáng ghét. Ánh sáng từ những cửa hiệu, nơi những nhánh ô rô và các quả mọng trang trí đã căng nứt ra dưới sức nóng của ngọn đèn bên cửa sổ, làm ửng hồng những gương mặt tái nhợt lướt qua. Việc buôn bán tại các hàng thịt và tạp hóa bỗng hóa nghịch đời: tuy hàng họ được bày biện lộng lẫy, ầy vậy mà gần như không thể tin rằng chủ tiệm vẫn sẵn sàng kỳ kèo với khách hàng từng xu. Từ dinh thự kiên cố của mình, ngài Thị trưởng ra lệnh cho năm mươi đầu bếp và quản gia phải giữ đúng tinh thần Giáng sinh của gia đình Thị trưởng; và ngay cả người thợ may tí ti tiện bị phạt

năm si-ling hồi thứ Hai tuần trước vì tội say rượu và cư xử hung bạo trên phố cũng khuấy món bánh pudding trên gác xép, trong khi người vợ gầy guộc của anh bỗng đưa con nhỏ xông ra phố để mua thịt bò.

Sương mù dày hơn và trời cũng lạnh hơn. Cái lạnh xuyên thấu, thấm sâu và tê buốt. Nếu Thánh Dunstan quắp lấy mũi của Ác Quỷ bằng tiết trời giá lạnh này thay vì dùng vũ khí quen thuộc, hẳn ông đã chiến thắng mỹ mãn. Một cậu bé bị cái lạnh và đói ngấu giày vò gặm nhấm như thể chó gặm xương đang gập người nhìn qua lỗ khóa trên cánh cửa văn phòng của Scrooge, hát tặng lão một bài hát Giáng sinh. Nhưng cậu vừa cất lên câu:

‘Cầu Chúa ban phước cho ông, hồi quý ông vui vẻ!’

Cầu cho không điều gì có thể khuất phục được ông!’ [\[9\]](#)

Scrooge bèn vớ lấy cây thước với tất cả sức lực của mình khiến cậu ca sĩ sợ hãi phóng thẳng, và đám sương mù lẫn băng giá được dịp ủa ngay vào lỗ khóa.

Cuối cùng cũng đến giờ đóng cửa văn phòng. Đây thâm ý, Scrooge rời khỏi ghế và nhắc khéo đến điều mà viên thư ký, lúc này cũng vừa thôi nện và mang nón vào, đang trông đợi.

- Chắc anh muốn được nghỉ lễ cả ngày mai, đúng không? - Scrooge hỏi.

- Nếu tiện, thưa ông.

- Chẳng tiện gì sất, - Scrooge đáp, - mà còn bất công nữa. Nếu tôi trừ lương anh nửa cơ-rao [\[10\]](#) vì chuyện đó, hẳn anh không nghĩ mình bị đối xử tệ bạc chứ, đúng không?

Viên thư ký cố gượng cười.

- Vậy chứ, - Scrooge nói tiếp, - anh có nghĩ *tôi* bị đối xử tệ bạc khi phải trả lương cho anh một ngày mà anh không hề đi làm?

Viên thư ký nhả nhận giải thích rằng đây là dịp cả năm mới có một lần.

- Đó chỉ là lời bào chữa cho việc móc túi người khác mỗi dịp 25 tháng Mười Hai! - Scrooge bảo, cài khuy áo khoác đến tận cằm. - Cứ cho là anh nghỉ cả ngày mai đi. Vậy anh phải có mặt ở đây vào sáng sớm ngày kia đấy!

Viên thư ký hứa sẽ có mặt đúng giờ còn Scrooge vừa lau bầu vừa bước ra ngoài. Họ đóng cửa văn phòng trong ánh đèn lung linh của phố xá. Với hai đầu khăn choàng trắng đung đưa tận hông (vốn là niềm kiêu hãnh của những người không có áo khoác), viên thư ký trượt theo con dốc nhỏ đóng băng trơn trượt trên phố Cornhill, nơi cuối đường có những cậu bé - đông gấp hai mươi lần bình thường - đang hân hoan chào đón Giáng sinh. Đoạn, anh ta cố hết sức chạy thật nhanh về nhà ở phố Camden để chơi trò bịt mắt bắt dê.

“... Với hai đầu khăn choàng trắng đùng đưa tận hông (vốn là niềm kiêu hãnh của những người không có áo khoác), viên thư ký trượt theo con dốc nhỏ đóng bằng tron trượt trên phố Cornhill, nơi cuối đường có những cậu bé - đông gấp hai mươi lần bình thường - đang hân hoan chào đón Giáng sinh...”

Viên thư ký trượt theo con dốc nhỏ

Còn Scrooge thì dùng bữa tối buồn tẻ nơi quán rượu hiu quạnh quen thuộc. Sau khi đọc hết mọi tờ báo và tiêu khiển nốt buổi tối còn lại với quyển sổ ghi tiền gửi của mình, lão về nhà đi ngủ. Lão sống trong một ngôi nhà lớn có nhiều phòng vốn là của người cộng sự quá cố. Đó là một dãy phòng tắm tối trong một tòa nhà cũ kỹ nằm trên một cái sân; nó ít được quan tâm, bảo dưỡng đến nỗi người ta không thể không nghĩ rằng nó đã hoang tàn ngay từ khi còn mới, nằm khuất sau những ngôi nhà khác và quên cả lối ra. Giờ đây ngôi nhà đã cũ lắm, lại ảm đạm bởi chẳng ai sống ở đó ngoại trừ Scrooge; và những phòng còn lại được dùng làm văn phòng. Cái sân tối đến mức dù biết rõ từng viên gạch nơi đây, Scrooge vẫn phải dùng tay dò dẫm từng chút, sương mù và băng tuyết phủ lấy cái cổng đen cũ kỹ như thể thần Thời Tiết đang ngồi trầm tư thê lương ngay trên ngưỡng cửa của ngôi nhà.

Cái vòng sắt gỗ cửa chẳng có gì là đặc biệt, ngoại trừ nó rất to. Scrooge đã ngày đêm trông thấy nó suốt bao nhiêu năm sống ở đây; hơn nữa Scrooge cũng chẳng xa lạ gì với nó như những người khác ở thành phố Luân Đôn này, kể cả giới kinh doanh, ủy viên hội đồng thành phố và phường hội Luân Đôn. Cũng xin lưu ý với bạn là Scrooge chẳng hề may mắn nghĩ đến Marley kể từ lúc bảo rằng ông ta đã chết cách đây bảy năm hồi chiều nay. Ấy vậy mà không ai có thể lý giải vì sao khi tra chìa vào ổ khóa cửa, Scrooge đã nhìn thấy gương mặt của Marley - y hệt như xưa - ngay trên chiếc vòng sắt gỗ cửa đó.

Đó chính là gương mặt của Marley. Chẳng phải là một cái bóng bình thường như những vật khác trong sân; nó toát lên một thứ ánh sáng u buồn, chẳng khác gì con tôm hùm uơn trong hầm rượu tối.

Gương mặt đỏ chảng nổi giận cũng không hung dữ, nhưng lại nhìn Scrooge bằng cái nhìn như xưa kia Marley vẫn làm: đờm vẻ ma quái trên vàng trán rúm rỏ. Mái tóc bay bay như thể bị hơi nóng hay hơi thở phà vào; còn đôi mắt tuy mở to nhưng hoàn toàn bất động. Tất cả, cộng với sắc tím xanh, khiến cho gương mặt trông rờn rợn, kinh dị - một vẻ rùng rợn không chỉ nằm ở những đường nét trên gương mặt.

“Gương mặt đỏ chảng nổi giận cũng không hung dữ, nhưng lại nhìn Scrooge bằng cái nhìn như xưa kia Marley vẫn làm: đờm vẻ ma quái trên vàng trán rúm rỏ.”

Gương mặt Marley hiện ra trên cái vòng gỗ cửa

Nhưng khi Scrooge nhìn kỹ, cái vòng sắt gỗ cửa lại trở nên bình thường.

Nói rằng Scrooge không giật mình hoảng hốt hay đông cả máu vì kinh hãi trước hiện tượng vượt xa sức tưởng tượng đó là không đúng. Tuy nhiên, lão vẫn nắm lấy chiếc chìa khóa vừa lúc này buông ra, xoay mạnh và bước vào nhà rồi thấp nền lên.

Quả thật là lão có dừng lại, lưỡng lự đôi chút trước khi đóng sập cửa lại; đồng thời, lão cũng đã cẩn thận nhìn sau cánh cửa như nửa tin nửa ngờ rằng mái tóc thất bím của Marley sẽ thò vào sảnh. Thế nhưng chẳng có gì sau cánh cửa cả, trừ mấy con ốc vít gắn vòng sắt gỗ cửa. “X...ì...ì...ì...!”, lão nói rồi đóng cửa đánh sầm.

Tiếng đóng cửa vang khắp ngôi nhà nghe như sấm động. Mỗi căn phòng bên trên và từng thùng rượu trong các hầm bên dưới dường như cũng tạo nên những chùm tiếng vang riêng. Scrooge không phải là người sợ tiếng vang. Cài cửa xong, cầm theo ngọn nến trên tay, lão băng qua sảnh rồi lên lầu.

Đó là một cái cầu thang cũ, rộng áng chừng đến một chiếc xe tang sáu ngựa kéo cũng có thể đi lên dễ dàng, với trục xe hướng về bức tường còn cánh cửa xe hướng về dãy lan can. Ở đây quá rộng, lại thêm nhiều khoảng trống, có thể vì thế mà Scrooge nghĩ rằng lão trông thấy một chiếc xe tang đi trước lão trong bóng tối. Những ngọn đèn ít ỏi thấp bằng hơi đốt ngoài đường không rọi đủ ánh sáng nơi cửa, nên bạn có thể hình dung trong nhà tối như thế nào với ngọn nến cháy leo lét của Scrooge.

Scrooge cứ thế đi lên mà chẳng hề bận tâm gì về chuyện đó. Bóng tối đồng nghĩa với tiết kiệm và lão thích thế. Nhưng trước khi đóng cánh cửa nặng nề, lão đi ngang khắp các phòng để đoan chắc rằng mọi thứ vẫn ổn, bởi trong đầu lão vẫn còn nhớ đến gương mặt ban nãy.

Phòng khách, phòng ngủ, nhà kho. Tất cả đều bình thường. Chẳng có ai trốn dưới gầm bàn hay ghế sofa; một ngọn lửa nhỏ đang cháy trong lò sưởi; muống và chậu rửa tươm tất; thêm nồi cháo suông^[11] (Scrooge bị cảm lạnh) đang hâm trên lò sưởi. Chẳng có ai trốn dưới gầm giường hay trong tủ áo; cũng không có ai ẩn trong chiếc áo ngủ đáng ngờ mà lão mắc trên tường. Nhà kho vẫn bình thường. Cái khung chắn lò sưởi cũ, đôi giày cũ; hai cái xô đựng cá và cái giá ba chân đặt chậu rửa mặt, cùng que cời lửa vẫn ở nguyên trong đó.

“Chẳng có ai trốn dưới gầm giường hay trong tủ áo; cũng không có ai ẩn trong chiếc áo ngủ đáng ngờ mà lão mắc trên tường.”

Không có ai ẩn trong chiếc áo ngủ đáng ngờ mà lão mắc trên tường

Hoàn toàn yên tâm, Scrooge đóng cửa phòng và giam mình trong đó - nghĩa là tự giam mình đến hai lần, vốn không phải là thói quen của lão. Sau khi đã an toàn trước sự kinh ngạc ban nãy, lão bèn tháo cà vạt, thay áo ngủ, mang đôi dép trong nhà, đội mũ trùm và ngồi xuống bên lò sưởi để ăn món cháo suông của mình.

Lửa trong lò sưởi cháy yếu ớt, chẳng thấm tháp vào đâu so với một đêm buốt giá như thế này. Scrooge buộc phải ngồi gần lại ngọn lửa, chồm hẳn về phía đó mới có thể đón lấy chút ấm áp từ nguồn sưởi bé tẹo ấy. Đó là một chiếc lò sưởi cũ kỹ do một nhà buôn Hà Lan xây từ lâu, xung quanh lát toàn gạch Hà Lan với các hình vẽ minh họa các câu chuyện trong Kinh Thánh. Nào là Cain và Abel^[12], con gái của Pharaoh^[13], Nữ hoàng Sheba^[14], các thiên sứ giáng trần trên những đám mây trông như chiếc giường làm bằng lông chim, rồi cả tổ phụ Abraham, Belshazzar^[15], các tông đồ của Chúa Jesus

chèo thuyền vượt biển hồ Tiberias - tóm lại là hàng trăm nhân vật có thể thu hút suy nghĩ của lão, thế nhưng gương mặt của Marley, người đã chết cách đây bảy năm, cứ hiện về như một lời nguyên trù phạt, làm lu mờ mọi thứ khác. Bị chi phối bởi những suy nghĩ của Scrooge, trên mỗi viên gạch nhẵn nhụi bỗng hiện lên bản sao cái đầu của lão già Marley.

- Ngớ ngẩn! - Scrooge bảo; đoạn đi đi lại lại quanh phòng.

Được vài vòng, lão lại ngồi xuống. Khi ngửa đầu lên ghế, tình cờ lão trông thấy một cái chuông bỏ không đang treo trong phòng, trước kia được dùng vào mục đích gì đó nhưng nay đã bị lãng quên trong phòng ngủ nơi tầng cao nhất của tòa nhà. Kỳ lạ và kinh ngạc thay, và thật là khiếp đảm không thể giải thích được, cái chuông bắt đầu đung đưa khi lão nhìn thấy nó. Thoạt đầu, nó đung đưa nhẹ nhàng trong câm lặng; nhưng chẳng mấy chốc nó bắt đầu kêu to và những cái chuông khác trong nhà cũng thế.

Sự việc chỉ kéo dài khoảng nửa phút hay một phút gì đó nhưng chẳng khác gì cả giờ đồng hồ. Rồi tất cả đồng loạt im lặng như cũ. Tiếp theo, dưới nhà có tiếng loảng xoảng, nghe như có người đang kéo một sợi dây xích nặng nề băng qua các thùng rượu dưới hầm. Scrooge chợt nhớ người ta bảo hồn ma trong các ngôi nhà bị ám thường kéo theo những sợi dây xích.

Cánh cửa hầm rượu bật tung đánh rầm; Scrooge nghe thấy tiếng động ngày càng lớn ở các tầng bên dưới, tiến lên cầu thang, rồi hướng thẳng đến phòng lão.

- Vẫn là trò bịp! - Scrooge nói. - Ta không tin.

Nhưng lão đổi ngay sắc mặt khi nó băng qua cánh cửa dày, tiến thẳng vào phòng ngay trước mắt lão mà không dừng lại lấy một phút. Khi nó tiến vào, ngọn lửa leo lét bỗng bùng lên như hét lớn: “Tôi biết ông ta, hồn ma Marley đấy!”, rồi vụt nhỏ lại.

Một Marley với mái tóc thắt bím, mặc áo gi-lê, vận chiếc quần bó và đi giày ống; cũng chùm tóc thắt bím đó, chiếc áo khoác dài tới gối tựa cả sợi đó, và cả chòm tóc tua tua, lờm chờm trên đầu.

Hồn ma Marley xuất hiện

Vẫn gương mặt đó, gương mặt giống hệt như xưa. Một Marley với mái tóc thắt bím, mặc áo gi-lê, vận chiếc quần bó và đi giày ông; cũng chùm tóc thắt bím đó, chiếc áo khoác dài tới gối từa cả sợi đó, và cả chòm tóc tua tủa, lởm chồm trên đầu. Sợi xích mà ông ta kéo lê theo được cột thắt lại ở giữa thân người. Đó là một sợi xích dài, quấn quanh người Marley như bím tóc và được kết lên đó (Scrooge có dịp nhìn rất kỹ) những cái hộp đựng tiền, chìa khóa, ổ khóa, sổ cái, chứng thư và những cái ví nặng trĩu làm bằng thép. Cơ thể của Marley trong suốt, do vậy mà Scrooge - trong lúc quan sát và nhìn xuyên qua cái áo gi-lê của ông ta - có thể thấy cả hai cái nút lưng trên áo khoác.

Scrooge thường nghe nói Marley là kẻ “rỗng ruột” - hay nói cách khác, là kẻ không có “lòng” - và mãi đến bây giờ lão mới tin điều đó.

Không, kể cả đến giờ lão cũng không tin điều đó. Mặc dù có thể nhìn xuyên thấu bóng ma và thấy nó đứng ngay trước mặt mình, dù cảm thấy ớn lạnh trước đôi mắt chết chóc lạnh lùng và thấy rõ kết cấu sợi dệt của chiếc khăn tay đang buộc quanh cái đầu và cằm của Marley - điều mà trước đây lão không để ý - Scrooge vẫn hoài nghi, không tin vào các giác quan của mình.

- Sao rồi? - Scrooge hỏi, vẫn chưa cay và lạnh lùng như mọi khi. - Anh cần gì ở tôi?

- Nhiều lắm! - Rõ ràng là giọng của Marley, không còn nghi ngờ gì nữa.

- Anh là ai?

- Hãy hỏi, trước kia tôi là ai?

- Thế thì, trước kia anh là ai? - Scrooge lên giọng. - Hiện tại anh là một cái bóng.

Lão định nói “*đã xuống âm phủ*” nhưng rồi kịp đổi lại.

- Khi còn sống, tôi là cộng sự của anh: Jacob Marley.

- Anh có thể ngồi xuống được không? - Scrooge hỏi, ngơ vờ nhìn bóng ma.

- Được.

- Vậy hãy ngồi xuống đi.

Scrooge hỏi thế vì không biết liệu một hồn ma trong suốt có thể ngồi được không và trong trường hợp không thể, hẳn nó sẽ phải lúng túng đưa ra một lời giải thích nào đó. Tuy nhiên hồn ma đã ngồi xuống đối diện với lò sưởi, như thể ông ta vẫn quen làm việc này.

- Anh không tin tôi. - Hồn ma nhận xét.

- Tôi không tin. - Scrooge trả lời.

- Nếu không tin vào các giác quan, liệu anh còn biết lấy gì làm bằng chứng cho sự hiện diện của tôi?

- Tôi không biết. - Scrooge đáp.

- Tại sao anh lại nghi ngờ các giác quan của mình?

- Bởi vì, - Scrooge nói, - chỉ một điều nhỏ nhặt cũng có thể ảnh hưởng đến chúng. Một chút khó ở trong dạ dày cũng khiến chúng đánh lừa ta. Biết đâu anh chỉ là kết quả của món thịt bò ăn không tiêu, chút mù tạc cay nồng, vụn phô mai hay một mẫu khoai tây nấu chưa kỹ. Chuyện này có vẻ là do món nước xốt thịt gây nên hơn là hồn ma bóng quế, cho dù anh có là ai đi nữa!

Scrooge vốn không có thói quen bông đùa, cũng như ít khi nào tận sâu trong lòng lão cảm thấy mình có chút hài hước. Sự thật là lão đang cố chứng tỏ mình đủ thông minh để đánh lừa sự tập trung của bản thân và kiềm chế nỗi khiếp đảm, bởi giọng nói của hồn ma đã khuấy động đến tận xương tủy của lão.

Tình cảnh ngồi nhìn chăm chú vào đôi mắt đờ đẫn, bất động của hồn ma trong im lặng quả là điều thật tệ hại đối với Scrooge. Bản thân sự hiện diện của chính hồn ma cũng đã tạo nên một cái gì đó thật hãi hùng. Dù lão không cảm nhận được nhưng sự thể vẫn rành rành ra đó; và tuy hồn ma ngồi im hoàn toàn bất động song tóc tai, quần áo và những tưa sợi trên người nó vẫn phát phơ như thể hơi nước nóng đang bốc lên trên bếp lò.

- Ông có thấy cái tăm này không? - Scrooge hỏi, nhanh chóng trở lại cuộc phản kích của mình với ý nghĩ vừa lóe lên, mong sao có thể đánh lạc hướng cái nhìn trơ lạnh của hồn ma.

- Có. - Hồn ma trả lời.

- Nhưng ông đâu có nhìn nó? - Scrooge nói.

- Vậy mà tôi vẫn thấy đấy. - Hồn ma đáp.

- Được, - Scrooge đáp, - tôi đành phải chấp nhận chuyện này và chịu cảnh bị quấy rầy trong suốt quãng đời còn lại bởi vô số yêu tinh, toàn bộ là tác phẩm do tôi sáng tạo. Láo! Nói cho ông biết! Láo

toét!

Lập tức hồn ma hét to nghe thật kinh khiếp trong khi rung mạnh sợi xích tạo nên một thứ âm thanh hãi hùng và sâu thẳm đến nỗi Scrooge phải bám chặt vào ghế cho khỏi ngã. Nhưng lão càng khiếp đảm hơn gấp bội khi hồn ma tháo cái dải khăn buộc quanh đầu, như thể nó đang cảm thấy nóng bức, khiến cho hàm dưới của nó trễ xuống tận ngực!

Scrooge khuyu hấn xuống gối, dùng cả hai tay che lấy mặt.

- Xin hãy rủ lòng thương! - Lão nói. - Hỡi ma quỷ chết chóc, tại sao ngươi lại quấy nhiễu ta?

- Hỡi con người lọc lõi kia! - Hồn ma trả lời. - Ông đã tin ta hay chưa?

- Có, tôi tin. - Scrooge đáp. - Tôi phải tin. Nhưng tại sao các linh hồn lại đi lại trên thế gian và tại sao họ lại tìm đến tôi?

- Tất cả mọi con người, - Hồn ma đáp, - đều phải để cho linh hồn của mình trải rộng ra với mọi người, được đi lại khắp nơi; nếu không làm được điều đó khi họ còn sống, linh hồn của họ sẽ bị kết án sau khi chết. Nó buộc phải lang thang khắp dương gian - ôi, khổ thân tôi chưa! - và chứng kiến những gì mà lẽ ra nó đã có thể chia sẻ với mọi người khi còn sống, dù là hiện tại không thể, để trải nghiệm hạnh phúc!

Hồn ma lại khóc rống lên, giật lấy cái xích lắc mạnh và vắn vẹo hai bàn tay mờ ảo của mình.

- Ông bị cùm à, tại sao thế? - Scrooge run rẩy nói.

- Tôi phải mang sợi xích mà tôi đã rèn cho mình khi còn sống. - Hồn ma đáp. - Tôi đã tạo nên từng mắt xích một, từng đoạn một; tôi đã tự trói buộc mình và cũng sẽ phải tự mang lấy nó. Ông thấy những gì tạo nên nó có lạ không?

Scrooge càng lúc càng run rẩy.

- Ông có biết, - Hồn ma tiếp tục, - trọng lượng và chiều dài của sợi dây rắn chắc mà ông đang vác không? Cách đây bảy kỳ Giáng Sinh, nó đã nặng và dài y hệt thế này. Kể từ đó, ông đã không ngừng dốc sức rèn thêm cho nó đấy. Quả là một sợi xích không lồ!

Scrooge liếc nhìn xuống thân hình của mình trên sàn nhà, cứ nghĩ sẽ thấy nó bị quấn quanh bởi một sợi xích sắt dài đến năm mươi hay sáu mươi sải ^[16]. Thế nhưng lão chẳng nhìn thấy gì cả.

- Jacob. - Lão khản nài. - Lão Jacob Marley, hãy nói tiếp đi. Hãy kể cho tôi nghe nữa đi, Jacob!

- Ebenezer Scrooge, tôi không có gì để cho anh cả, - Hồn ma đáp. - Tất cả là từ những cõi khác, được chuyển tải bởi những sứ giả khác nhau, đến những con người khác nhau, và lại tôi cũng không thể nói cho anh biết mình sẽ làm gì. Tôi chỉ có thể nói thêm với anh một điều là tôi không thể nghỉ ngơi, lưu lại hay nán ná ở bất kỳ nơi đâu. Khi còn sống, linh hồn tôi chẳng rời phòng tài vụ lấy nửa bước - hãy chú ý lời tôi! - tôi chưa từng bước ra khỏi cái xó xỉnh chật hẹp quay cuồng với tiền bạc của chúng ta; nên giờ đây trước mắt tôi là những hành trình đầy mệt mỏi, chán chường!

Những lúc suy tư, Scrooge thường có thói quen đút hai tay vào túi quần. Trong lúc ngẫm nghĩ về những gì hồn ma vừa nói, lão cũng bỏ tay vào túi quần tuy vẫn quỳ y như thế, không ngước mắt lên.

- Hẳn ông đã rất buồn chán, Jacob. - Scrooge nhận xét bằng cái giọng sắc mùi công việc, mặc dù có hơi nhún nhường và tỏ vẻ tôn trọng.

- Buồn chán! - Hồn ma lặp lại.

- Chết đã bảy năm rồi, - Scrooge trầm ngâm. - Và cứ mãi vất vưởng như vậy!

- Suốt cả thời gian đó, - Hồn ma rên rỉ, - không nghỉ ngơi, không chút thanh thản, không ngớt đón đau vì hối hận.

- Ông đi lại có nhanh không? - Scrooge hỏi.

- Bằng đôi cánh của gió. - Hồn ma đáp.

- Hẳn ông đã bay qua rất nhiều vùng đất trong suốt bảy năm qua? - Scrooge nói.

Nghe thấy thế, hồn ma lại rống lên, lắc mạnh chuỗi xích kêu lanh canh thật đáng sợ giữa cái im lặng chết chóc của đêm khuya đến nỗi cả khu phố hẳn phải lấy làm phiền.

- Ôi, giam cầm, giới hạn và hai vòng xiềng xích, - Hồn ma rống lên, - phải chịu dày vò triền miên, nỗ lực ròng rã trong suốt thời gian dài như thế này sau khi chết đi mà không biết rằng sự sống trên thế gian rồi sẽ trôi vào cõi vĩnh hằng nếu điều tốt đẹp chưa kịp dưỡng nuôi, phát triển. Cũng như không biết rằng bất kỳ linh hồn Ki-tô nào làm được những việc tốt trong phạm vi nhỏ bé của mình, bất kể đó là việc gì, đều hiểu cuộc sống ở trần gian là vô cùng ngắn ngủi để theo đuổi của cải vô nghĩa. Và cũng không biết rằng không có sự hối tiếc nào có thể sửa chữa lỗi lầm cho một người đã sử dụng sai cơ hội của đời mình! Vậy mà tôi đã là thế đó! Ôi, tôi đã sống như thế đó!

- Nhưng lúc nào ông chẳng là một người kinh doanh giỏi, Jacob. - Scrooge ngập ngừng nói, và bắt đầu nghiệm đến chính mình.

- Kinh doanh! - Hồn ma hét lớn, tiếp tục vò đầu bứt tai. - Con người mới là công việc kinh doanh của tôi; quỹ phúc lợi mới là công việc kinh doanh của tôi; hoạt động từ thiện, lòng trắc ẩn, sự độ lượng và tính nhân đức mới là công việc của tôi. Những thương vụ làm ăn trước kia chỉ đáng một giọt nước trong toàn thể đại dương những việc phải làm của tôi!

Hồn ma đưa cả cánh tay nhắc cao sợi xích lên, như trưng ra nguyên nhân của sự đau khổ vô ích rồi ném nó xuống đất trở lại.

- Năm tháng trôi qua, cứ vào mỗi dịp này, - Hồn ma nói, - tôi phải chịu đựng nhiều đau đớn nhất. Tại sao ngày trước tôi lại đi ngang mọi người mà mắt cứ nhìn cắm xuống, chẳng bao giờ ngẩng lên nhìn ngôi sao phước lành đã dẫn dắt những con người khôn ngoan hướng đến nơi nương náu tào nọ ^[17]! Chẳng có lấy ánh sáng từ ngôi nhà nghèo khó nào đưa lối cho *tôi*!

Scrooge mất hết tinh thần khi nghe những gì hồn ma nói. Lão càng lúc càng run lẩy bẩy.

- Hãy nghe tôi! - Hồn ma nói lớn. - Thời gian của tôi đã sắp hết.

- Vâng, ông hãy nói đi. - Scrooge khấn khoản. - Nhưng xin đừng hà khắc với tôi! Cũng đừng khách sáo, Jacob! Tôi xin ông đấy!

- Tôi chẳng thể nói cho ông biết vì sao tôi có thể xuất hiện trước mặt ông trong bộ dạng này. Mỗi ngày, tôi đã ngồi cạnh ông trong vô hình không biết bao nhiêu lần.

Thật là dễ sợ. Scrooge rùng mình, tay gạt mồ hôi trên trán.

- Tôi có ăn năn cũng đã muộn. - Hồn ma tiếp tục nói. - Tôi đến đây đêm nay để báo cho ông biết rằng, ông vẫn còn một cơ hội để tránh khỏi số phận như tôi. Một cơ hội và một niềm hy vọng từ tôi, Ebenezer ạ.

- Ông lúc nào cũng là bạn tốt của tôi. - Scrooge nói. - Cảm ơn ông!

- Sẽ có ba linh hồn đến viếng thăm ông. - Hồn ma tiếp tục.

Scrooge gần như thất sắc khi nghe hồn ma nói thế.

- Đó mà là cơ hội và hy vọng mà ông vừa nói ư, Jacob? - Lão ngập ngừng hỏi.

- Đúng thế.

- Tôi... tôi nghĩ có lẽ mình không nên... - Scrooge nói.

- Nếu không có họ, - Hồn ma nói, - ông sẽ không thể tránh khỏi vết xe đổ của tôi. Linh hồn thứ nhất sẽ đến gặp ông vào sáng sớm mai, khi chuông điểm một giờ.

- Tôi không thể gặp cả ba cùng một lúc và chấm dứt nhanh chuyện này sao? - Scrooge gợi ý.

- Linh hồn thứ hai sẽ đến gặp ông trong đêm kế tiếp, cũng đúng giờ đó. Và linh hồn thứ ba sẽ xuất hiện vào đêm sau nữa, khi chuông đồng hồ điểm xong tiếng thứ mười hai. Ông sẽ không bao giờ gặp lại tôi nữa; vì bản thân mình, hãy nhớ những gì đã diễn ra giữa chúng ta!

Vừa nói, Hồn ma vừa cầm lấy chiếc khăn trên bàn, buộc quanh đầu như cũ. Scrooge biết được nhờ nghe tiếng lớp Copp và vào nhau của hai hàm răng khi hồn ma dùng dải băng cột lại đầu, cố định cái hàm dưới lại. Lão mạo hiểm ngước mắt lên lần nữa, trông thấy vị khách siêu nhiên đang đứng thẳng trước mặt mình, quanh thân người và khắp cánh tay ông ta bị trói bởi dải xích sắt.

Hồn ma đi giật lùi ra xa, và cứ mỗi bước nó đi, cánh cửa sổ lại hé ra một chút. Khi nó đến sát bên thì cửa sổ đã mở rộng.

Hồn ma ra hiệu gọi Scrooge đến gần, và lão làm theo. Khi chỉ còn cách nhau hai bước chân, hồn ma Marley giơ cao bàn tay, ý bảo lão đừng tiến lên nữa. Scrooge đứng lại.

Scrooge dừng lại chẳng phải do ngoan ngoãn mà bởi ngạc nhiên và khiếp đảm, từ khi Marley

giơ tay ra hiệu, lão bỗng nghe thấy có những âm thanh nào động không trung: những tiếng kêu thống khổ, ăn năn; những lời khóc than và nguyên rửa bản thân. Sau khi lắng nghe trong giây lát, hồn ma cũng hòa vào giai điệu đau thương đó và trôi vào bầu trời đêm lạnh lẽo.

Scrooge đi theo đến cửa sổ, lòng hiếu kỳ khôn xiết. Và lão nhìn ra bên ngoài.

Trong không trung đầy rẫy những hồn ma đang lang thang đó đây, vội vã không ngừng và than khóc thảm thiết. Ai ai cũng mang những sợi xích như hồn ma Marley, một số ít (có thể là các quan chức nhà nước tội lỗi) bị xiềng dính vào nhau, chẳng ai được tự do. Trong số đó có những người Scrooge từng biết khi họ còn sống. Lão khá quen biết một hồn ma lớn tuổi mặc áo ghi-lê trắng, nơi mắt cá có buộc một cái kết sắt to đang gào thét thảm thương vì không thể giúp một thiếu phụ đau khổ bế trong tay đứa trẻ sơ sinh trên bậu cửa bên dưới. Nỗi khổ của tất cả họ là lúc nào cũng tìm cách can thiệp vào việc của con người, để làm điều tốt lành, dù họ đã bị tước mất quyền năng đó mãi mãi.

“Trong không trung đầy rẫy những hồn ma đang lang thang đó đây, vội vã không ngừng và than khóc thảm thiết.”

Trong không trung đầy rẫy những hồn ma...

Scrooge không thể phân biệt được những hồn ma đó nhòa vào làn sương hay làn sương phủ lấp chúng. Nhưng hình bóng và tiếng kêu của chúng cùng nhạt dần, rồi bầu trời đêm trở lại bình thường như lúc lão trở về nhà.

Scrooge đóng cửa sổ, xem xét cẩn thận cửa cái nơi hồn ma đã bước vào. Cửa vẫn khóa hai lần, hết như lúc này lão tự tay làm lấy và cái chốt không hề suy suyển. Lão buột miệng định nói: “Láo toét!” nhưng kịp kiềm lại ngay. Chỉ mong được yên ổn sau những cơn xúc động vừa rồi, sau một ngày dài mệt mỏi, sau những gì đã thấy về thế giới vô hình và cũng đã quá khuya, lão leo ngay lên giường

mà không buồn cởi bớt quần áo và ngủ thiếp đi.

Chương Hai

Hồn Ma Thứ Nhất

Khi Scrooge tỉnh dậy, trời tối đến nỗi lão không phân biệt được đâu là tấm kính trên cửa sổ và đâu là vách tường. Lão cố lòng sục xuyên qua bóng tối thì chuông nhà thờ bên cạnh gõ bốn nhịp. Lão bèn lắng nghe xem bây giờ là mấy giờ.

Ngạc nhiên thay, cái chuông nặng nề không ngừng gõ sáu tiếng, bảy tiếng, tám tiếng và dần dần đến mười hai tiếng thì ngừng lại. Mười hai giờ! Ban nãy khi lão đi ngủ là đã hơn hai giờ sáng. Cái đồng hồ này chạy sai rồi. Hẳn là băng tuyết đã lọt vào bộ máy của nó. Mười hai giờ đêm!

Lão bèn mó vào cái đồng hồ của lão để xem cái đồng hồ “dở hơi” kia chạy đúng hay sai. Nó gõ đều đặn mười hai tiếng rồi dừng lại.

- Sao thế nhỉ, không thể được! - Scrooge nói. - Mình không thể ngủ suốt cả ngày đến tận đêm hôm sau được. Giờ không thể là ban ngày, mà cũng chẳng phải là mười hai giờ trưa!

Hoảng sợ, lão trườn ra khỏi giường và dò dẫm tìm đường đến cửa sổ. Phải lấy ống tay áo lau sạch sương giá trên cửa kính lão mới có thể nhìn thấy mọi thứ, dù chỉ là đôi chút. Tất cả những gì lão có thể nhận ra là bên ngoài trời vẫn rất lạnh và đầy sương mù, chẳng có tiếng người đi lại hay một bóng dáng nào chuyển động; không còn nghi ngờ gì nữa, rõ ràng là bóng đêm đang bao trùm vạn vật. Thật là nhẹ nhõm, bởi chẳng có gì xảy ra. Giống như số phận những tờ hối phiếu “*sau ba ngày khi nhận được hối phiếu đầu tiên phải chi trả cho ông Scrooge hoặc chi trả theo lệnh của ông Scrooge*”^[18], và nhiều thứ khác... sẽ vẫn giống như những tờ trái phiếu ngân hàng Mỹ^[19].

Scrooge quay trở lại giường, nhưng vẫn không ngừng suy nghĩ tới lui, nghiền ngẫm mãi việc này tuy chẳng lý giải được gì. Càng nghĩ, lão càng thấy rối rắm; càng cố không suy nghĩ, lão càng suy nghĩ tột.

Hồn ma Marley khiến lão không ngừng bận tâm. Cứ mỗi lần tự bảo đó chỉ là một giấc mơ, lão lại nghĩ đến hồn ma, chẳng khác gì cái lò xo cứ chực quay trở lại vị trí ban đầu, và câu hỏi không dứt ra được, “Phải chăng đó chỉ là một giấc mơ?”.

Scrooge cứ nằm trần trọc như thế cho đến lúc chuông đồng hồ gõ thêm ba khắc ^[20] nữa thì chợt nhớ lời hồn ma bảo rằng cuộc viếng thăm của linh hồn thứ nhất sẽ diễn ra vào lúc một giờ. Lão quyết định sẽ thức cho qua lúc một giờ, hơn nữa lão cũng không thể nào ngủ thêm nên đây có lẽ là quyết định sáng suốt nhất mà lão có thể làm.

Một khắc tiếp theo trôi qua thật lâu, lâu đến nỗi nhiều lần lão cứ ngỡ mình đã ngủ quên và bỏ lỡ thời khắc một giờ. Cuối cùng nó cũng đánh thức cái lỗ tai đang chực chờ nghe ngóng của lão.

“Đinh, đoong!”

- Một nhịp, - Scrooge đếm.

“Đinh, đoong!”

- Hai nhịp, - Scrooge tiếp tục.

“Đinh, đoong!”

- Ba nhịp! - Scrooge đếm tiếp.

“Đinh, đoong!”

- Một giờ! - Scrooge nói, vẻ đắc thắng. - Và chẳng có gì cả!

Ngay sau khi dứt lời, chiếc đồng hồ gõ một tiếng nghe trầm đục, tẻ nhạt và buồn thảm. Lập tức, gian phòng lóe sáng và mấy tấm rèm bao quanh cái giường của lão bị kéo phất sang một bên.

Tấm rèm bị kéo sang bên bằng một bàn tay, xin thưa với bạn! Mà chẳng phải cái rèm ở dưới chân hay sau lưng lão, chính là cái rèm ngay trước mặt của lão. Cái rèm bị kéo sang một bên, còn Scrooge - trong tư thế nằm nghiêng đang nhìn trừng trừng về một hướng - bỗng thấy mình đối diện với một vị khách siêu nhiên, người đã kéo tấm rèm, gần như thể ở sát ngay trước mặt vậy.

Đó là một sinh vật lạ lùng - dáng thì như một đứa trẻ nhưng lại có khuôn mặt của một người đàn ông đã lớn tuổi. Nhìn bề ngoài, sinh vật đó chỉ bằng một đứa trẻ. Mái tóc của nó lòa xòa buông rũ sau lưng, trông bạc trắng như thể đã già lắm; tuy nhiên, gương mặt của nó không hề có lấy một nếp nhăn còn làn da thì tươi tắn, hồng hào. Hai cánh tay nó rất dài và vạm vỡ; đôi bàn tay cũng vậy, như thể vẫn thường nâng những vật rất nặng. Đôi chân và bàn chân của nó để trần, trông thật mảnh dẻ. Sinh vật lạ mặc một cái áo trắng tinh, dài đến tận đầu gối với sợi dây thắt lưng rực rỡ, lấp lánh đẹp mắt. Tay nó cầm một nhánh ô rô xanh mướt và đối lập với hình ảnh mùa đông giá lạnh, ảm đạm, cái áo của nó được điểm xuyết bằng những bông hoa mùa hạ rực rỡ. Nhưng điều lạ lùng nhất ở sinh vật này là từ đỉnh đầu nó phát ra một chùm sáng rực như ngọn đuốc, nhờ vậy mà Scrooge mới nhìn thấy tất cả những chi tiết trên; và không còn nghi ngờ gì nữa, chiếc nón chụp mà nó đang kẹp dưới cánh tay có tác dụng

hăm bớt thứ ánh sáng đó khi cần.

Tuy vậy, khi Scrooge nhìn kỹ thì đó chẳng phải là điều lạ lùng nhất của sinh vật này. Chiếc thất lưng của nó lấp lánh, tỏa sáng lúc chỗ này lúc chỗ khác, lúc tối mờ lúc rực rỡ khiến cho sinh vật này khi ẩn khi hiện: lúc thì có một cánh tay và một chân, lúc thì có đến hai mươi cái chân, lúc thì có hai chân nhưng lại không có đầu, lúc thì có đầu nhưng lại không có thân. Trong bóng tối dày đặc, Scrooge không thể xác định được đường nét của những phần đã tan biến đó. Và đúng lúc lão ngạc nhiên nhất thì sinh vật này lại hiện ra rõ nét như cũ với đầy đủ các bộ phận.

- Có phải ngài là Hồn ma được báo trước là sẽ đến gặp tôi? - Scrooge hỏi.

- Chính là ta!

Giọng nói thật nhẹ và dịu dàng rồi dần nhỏ lại, như trôi xa vào khoảng không vô định nào đó.

- Thế ngài là ai? - Scrooge gắng hỏi.

- Ta là Hồn ma Giáng sinh trong quá khứ.

- Quá khứ xa xưa ư? - Scrooge hỏi dò, quan sát vóc dáng lùn tịt, nhỏ bé của sinh vật.

- Không. Quá khứ của ông đấy.

Nếu ai hỏi, có thể Scrooge sẽ không trả lời vì sao nhưng lão chỉ muốn thấy Hồn ma trông ra sao trong cái mũ chụp. Lão bèn khấn khoản đề nghị điều đó với Hồn ma.

- Cái gì! - Hồn ma la lớn. - Chẳng lẽ ông lại muốn dập tắt ngay ánh sáng mà ta mang đến cho ông bằng bàn tay trần tục kia à? Chẳng lẽ chưa đủ hay sao khi ông chính là một trong những người đã tạo ra nó từ những dục vọng của mình và buộc ta phải đội nó suốt nhiều năm!

Scrooge chối bay chối biến rằng lão chưa bao giờ có ý định xúc phạm hay có mưu mô điên rồ là “đội mũ” cho Hồn ma. Sau đó, lấy hết can đảm, lão bèn hỏi nguyên nhân đã khiến Hồn ma đến đây.

- Vì quyền lợi của ông! - Hồn ma đáp.

Scrooge tỏ vẻ biết ơn nhưng không nghĩ rằng một đêm mất ngủ lại có thể có lợi cho mình. Hồn ma đã bắt được suy nghĩ của ông nên nói ngay.

- Chính là sự tỉnh ngộ của ông đấy. Chú ý này!

Hồn ma vừa nói vừa lấy bàn tay mạnh mẽ của mình nắm nhẹ cánh tay lão.

- Ngồi dậy nào! Và đi theo ta!

Mặc cho Scrooge viện cớ rằng thời tiết và đêm hôm khuya khoắt chẳng thích hợp với việc đi lại ngoài phố, rằng trong giường ấm áp biết bao và hàn thử biểu đang tụt xuống dưới không độ, rằng lão đang ăn vận thật phong phanh trong chiếc áo ngủ, mang đôi dép lê đi trong nhà và đội mũ trùm, rằng lão đang bị cảm lạnh, song lão vẫn không thể cưỡng lại cái nắm tay nhẹ nhàng như bàn tay phụ nữ kia. Lão ngồi dậy và khi nhận ra Hồn ma đang tiến về cửa sổ, lão bèn siết lại cái áo choàng và nài nỉ.

- Tôi là người trần mắt thịt, hoàn toàn có thể ngã xuống bên dưới. - Scrooge phản đối.

- Hãy để tôi chạm vào ông, - Hồn ma nói, đặt bàn tay lên trái tim của Scrooge, - ông sẽ được nâng lên!

Vừa nói xong thì họ đã đi ngang qua bức tường và đứng trước một con đường quê thênh thang, một bên là cánh đồng bát ngát. Thành phố đã hoàn toàn biến mất, không còn để lại một chút dấu vết nào. Bóng tối và sương giá cũng đã biến mất theo, thay vào đó trước mặt họ là mặt đất phủ đầy tuyết trong một ngày đông sáng sủa, lạnh giá.

- Chúa ơi! - Scrooge nói, siết chặt hai bàn tay vào nhau và bồi hồi nhớ lại. - Đây là nơi tôi đã sinh ra. Hồi còn bé tôi sống ở đây!

Hồn ma liếc nhìn lão dịu dàng. Cái chạm nhẹ nhàng của nó, dù chỉ thoáng qua và tức thời, xem ra vẫn còn hiện diện ở cảm xúc của lão. Lão vẫn còn nhớ rõ hàng ngàn mùi hương đang thoảng bay trong không trung, mỗi thứ lại gợi nhớ đến cả ngàn suy nghĩ, hy vọng, niềm vui và sự quan tâm mà từ lâu đã bị quên lãng!

- Đôi môi ông đang mấp máy kìa. - Hồn ma nói. - Còn cái gì trên má ông thế?

Scrooge lẩm bẩm bằng một giọng khác hẳn thường ngày, rằng đó chỉ là một cái mụn nước thôi và cầu xin Hồn ma hãy đưa lão đến nơi mình muốn.

- Ông còn nhớ đường không? - Hồn ma hỏi.

- Nhớ chứ! - Scrooge hăm hở nói lớn. - Có bị mất lại tôi vẫn đi được.

- Kể cũng lạ vì ông đã lãng quên nó suốt bấy nhiêu năm! - Hồn ma nhận xét. - Nào, chúng ta đi thôi.

Họ bước dọc theo con đường, Scrooge nhận ra từng cánh cổng, từng hòm thư trước nhà, từng cái cây cho đến khi một phố chợ nhỏ hiện ra xa xa với cây cầu, nhà thờ và dòng sông uốn lượn. Ngược về phía họ là những chú ngựa lùn Pony với bộ lông bờm xồm đang phi nước kiệu, chở những cậu bé đang í ới gọi bạn trên những chiếc xe ngựa do các bác nông dân điều khiển. Tất cả chúng đều rất phấn khởi, hét to gọi nhau cho đến khi cả cánh đồng mênh mông đầy áp âm thanh reo vui, đến nỗi bầu không khí khô hanh cũng rạo rực niềm hân hoan!

- Đó chỉ là những hình bóng của quá khứ, - Hồn ma nói. - Họ không hề biết chúng ta đang có mặt ở đây.

Những con người vui vẻ đó tiếp tục cuộc du ngoạn của mình và khi họ đến gần, Scrooge nhận ra và gọi tên rành mạch từng người. Sao mà lão lại có thể vui sướng đến thế khi nhìn thấy họ! Sao mà đôi mắt lạnh lẽo của lão ngời sáng, còn trái tim lão rộn lên khi họ đi ngang qua! Sao mà lão cảm thấy tràn ngập niềm vui khi nghe họ chúc nhau “*Giáng sinh vui vẻ*” và chia tay ở những ngã rẽ trước khi ai về nhà nấy! Trước kia Giáng sinh đã từng có ý nghĩa với lão như thế sao? Nó đã từng mang lại cho lão những điều tốt đẹp thế ư?

- Trường học vẫn còn có người đầy. - Hồn ma nói. - Một đứa bé lẻ loi, bị bạn bè bỏ rơi hãy còn ở đó.

Scrooge bảo lão biết đứa bé đó. Và lão bật khóc.

Họ rời đường lớn, rẽ vào một con đường làng mà Scrooge vẫn còn nhớ như in. Chẳng mấy chốc họ đã đến một ngôi nhà được xây bằng gạch đỏ cũ kỹ, trên đỉnh mái có một tháp chuông nhỏ, với chiếc chong chóng hình con gà ngự ở trên cùng. Đó là một ngôi nhà lớn nhưng có số phận không may mắn, bởi trong những gian phòng lớn hiếm khi có người ở, tường thì ẩm mốc, cửa sổ thì vỡ còn những cánh cổng thì hư mục, đổ nát. Gà cục cục đi lại khệnh khạng trong chuồng ngựa, còn trong nhà để xe ngựa và nhà kho thì um tùm cỏ dại. Căn nhà cũng không còn giữ được nguyên trạng, bởi chỉ cần bước qua sảnh chính ảm đạm, nhìn xuyên các cánh cửa phòng mở toang ta sẽ thấy nội thất bên trong đã xuống cấp, lạnh lẽo và hoang tàn. Khắp nơi bốc lên mùi đất ẩm, một cảm giác lạnh lẽo tro trọi thường gắn liền với những ngày đông thức dậy trong ánh nền tù mù và cái dạ dày lép kẹp.

Hồn ma và Scrooge bước qua gian sảnh, tiến đến cửa sau của căn nhà. Bên kia là một gian phòng dài buồn thảm, vốn đã tro trọi trông càng tro trọi hơn với những dãy bàn ghế đơn sơ làm bằng gỗ thông. Một chú bé cô độc đang ngồi đọc sách cạnh ngọn lửa yếu ớt; Scrooge bèn ngồi xuống một băng ghế, không cầm được nước mắt khi nhìn thấy hình ảnh tội nghiệp của chính mình mà đã lâu lão quên lãng.

Trong nhà không có lấy một tiếng động, cũng chẳng có tiếng chuột cắn nhau chí chóc hay kêu chút chít sau vách gỗ ốp tường. Chẳng nghe thấy tiếng giọt nước rơi đập từ cái vòi nước gồng mình giữa băng giá ngoài sân ảm đạm phía sau nhà, chẳng có lấy một tiếng thở dài chán ngán của những nhánh cây dương trụi lá, cái cửa nhà kho trống hươ trống hoác cũng đứng tro ì chẳng thêm động dậy, thậm chí cũng chẳng nghe thấy tiếng lửa reo tí tách. Ấy vậy mà tất cả lại dịu dàng lay động trái tim của Scrooge, khiến cho nước mắt của lão càng lúc càng tuôn ra nhiều hơn.

Hồn ma chạm nhẹ vào cánh tay của lão, chỉ về phía cậu bé Scrooge đang chăm chú đọc sách. Đột nhiên, xuất hiện một người đàn ông trong trang phục lạ. Một con người hoàn toàn có thật đang đứng ngoài cửa sổ, trên thắt lưng giắt một cái rìu, tay cầm cương dắt một con lừa đang thồ gỗ.

- Ủa, Ali Baba ^[21] đây mà! - Scrooge reo lên hồ hởi. - Đó chính là anh chàng Ali Baba thân quen, thật thà, đáng mến! Phải, phải, tôi biết mà! Có một lần vào dịp Giáng sinh, khi đứa trẻ cô độc này bị bỏ rơi ở đây một mình, anh ấy đã đến. Lần đầu tiên trong đời! Tội nghiệp thằng bé! Rồi Valentine nữa, - Scrooge tiếp tục, - cùng với người anh trai hoang dã của mình là Orson ^[22], họ đây này! Còn cái gã đã bị bỏ vào ngăn kéo khi ngủ tại thành Damascus ấy tên gì nhỉ, ngài có thấy không! Tên giữ ngựa của vị vua Hồi giáo bị thần linh chống ngược cây chuối đấy! Đáng đời hắn. Tôi rất hào hứng với chuyện đó. *Hắn ta* cưới con gái nhà quyền quý làm gì kia chứ ^[23]!

Nếu được nghe Scrooge huyền thuyên về những đề tài này bằng giọng điệu cao hứng pha lẫn những tràng cười sảng khoái, cộng thêm nhìn thấy vẻ mặt đầy phấn khích của lão như thế này hẵn các bạn làm ăn của lão phải kinh ngạc lắm.

- Ô, đó là con vẹt! - Scrooge hí hửng reo lên. - Một con vẹt màu xanh lá, đuôi vàng, chiếc mào mọc chĩa lên từ đỉnh đầu trông giống như mớ rau diếp. “Robin Crusoe^[24] tội nghiệp”, nó gọi anh ta như thế khi anh ta trở về sau chuyến dong thuyền quanh hòn đảo. “Robin Crusoe tội nghiệp, anh ở đâu, Robin Crusoe?”. Người đàn ông đó nghĩ mình đang nằm mơ, nhưng không phải thế. Chính con vẹt nói chứ chẳng phải ai khác. Ôi, anh chàng Thứ Sáu đã chạy trời chết để tìm lạch suối nhỏ đây này! Xin chào! Xin chào!

Thế rồi, Scrooge đột nhiên thay đổi tâm trạng - một điều khác hẳn với tính cách bình thường của lão - và nói, “Tội nghiệp thằng bé!” rồi lại khóc.

- Tôi ước gì, - Scrooge thì thào, vừa đút tay vào túi áo và nhìn về chú bé Scrooge sau khi đã lấy ống tay áo lau khô mắt, - nhưng giờ đã quá muộn rồi.

- Ông ước gì? - Hồn ma hỏi.

- Chẳng có gì hết, - Scrooge nói. - Chẳng gì sất. Đêm qua có một thằng nhỏ đứng trước cửa tiệm của tôi và hát bài Giáng sinh. Lẽ ra tôi nên cho nó một cái gì đó, chỉ vậy thôi.

Hồn ma mỉm cười ý nhị, đoạn vẫy tay như muốn nói: “*Chúng ta chuyển sang cảnh Giáng sinh khác đi!*”.

Bây giờ, cậu bé Scrooge đã lớn hơn trước, còn căn phòng thì tối và bẩn hơn một chút. Những ô ván trên tường co lại, cửa sổ thì bục nứt, những mảnh vữa trên trần rơi xuống để lộ các thanh gỗ mỏng. Thế nhưng tại sao lại như thế thì cả Scrooge cũng không biết. Lão chỉ biết quả thật mọi thứ từng như thế, mọi chuyện đã xảy ra như thế và cậu bé Scrooge lại lẻ loi một mình trong khi tất cả bạn bè khác đã về nhà nghỉ lễ.

Cậu bé Scrooge không đọc sách nữa, mà đang đi tới đi lui trông thật chán chường. Scrooge nhìn Hồn ma, khẽ lắc đầu buồn bã và liếc nhìn về phía cửa vẻ đầy lo lắng.

Cửa mở và một đứa bé gái, nhỏ hơn cậu bé nhiều, chạy ủa vào, choàng tay qua cổ cậu, hôn lấy cậu như thể muốn nói: “*Anh trai vô cùng yêu dấu của em!*”.

- Em đến để đón anh về nhà đây, anh yêu dấu ạ! - Đứa bé nói, vỗ hai bàn tay bé xíu của mình, khuyu gối xuống rồi nhảy căng lên reo vui. - Đón anh về nhà, về nhà!

- Về nhà ư, Fan bé bỏng? - Cậu bé hỏi lại.

- Phải! - Đứa bé hân hoan đáp.

- Về nhà luôn! Ở nhà mãi mãi. Cha bây giờ tốt hơn trước nhiều lắm và ở nhà giống như thiên đường ấy! Đêm nọ cha đã nói chuyện rất dịu dàng với em trước khi em đi ngủ, đến nỗi em đã mạnh dạn hỏi lại cha xem liệu anh có thể về nhà không. Cha bảo, “Được” và cho xe chở em đến đây đón anh về. Rồi anh sẽ trở thành một người trưởng thành! - Đứa bé nói, mắt mở to, - và chẳng bao giờ phải trở lại đây nữa. Nhưng trước hết là, chúng ta lại được ở bên nhau suốt mùa Giáng sinh, tận hưởng khoảng thời gian vui vẻ nhất trên đời!

- Em đã trưởng thành hơn rồi đấy, Fan bé bỏng! - Cậu bé kêu lên.

Cô bé lại vỗ tay và cười lớn, rồi cố chạm vào đầu anh nhưng vì còn quá nhỏ nên phải kiễng chân lên mới ôm lấy anh trai được. Cô bé lại cười lớn. Rồi bắt đầu kéo lấy anh trai, với niềm hăm hở trẻ con, về phía cửa. Còn cậu bé Scrooge thì cũng hăm hở ra đi với em gái.

Trong sảnh vang lên một giọng nói kinh khủng: “*Mang cái hộp của cậu Scrooge xuống đây!*” và thầy hiệu trưởng xuất hiện, trừng trừng nhìn cậu Scrooge và với một cử chỉ hạ mình hung tợn đã khiến chú bé phải khiếp sợ khi bắt tay ông ta. Đoạn ông dẫn hai anh em Scrooge vào một phòng khách cũ kỹ, tồi tàn chưa từng thấy, nơi những tấm bản đồ treo trên tường và các mô hình trái đất, vũ trụ đặt trên bậu cửa sổ nhợt nhạt hẳn đi như bị rét lạnh. Viên hiệu trưởng lấy ra một bình rượu nhẹ, một khúc bánh đặc ruột, nặng trĩu như bị thiếu men để thết đãi hai con người nhỏ tuổi, đồng thời bảo đứa hầu hom hem mang một ly “gì đó” cho người đánh xe bên ngoài. Người này bèn cảm ơn viên hiệu trưởng, bảo nếu đó là thứ đã từng uống trước kia thì xin phép được từ chối. Trong lúc đó, người ta đã mang cái rương của chú bé Scrooge ra buộc lên băng trống đằng sau xe; những đứa trẻ cất lời chào tạm biệt viên hiệu trưởng rồi ngồi vào xe, hăm hở đi về phía lối vườn. Những bánh xe lao nhanh làm tóe cả bụi tuyết lên lớp lá tùng xỉn màu.

- Cô bé lúc nào cũng mong manh, tựa hồ hơi thở có thể tắt đi bất cứ lúc nào. - Hồn ma nói. - Nhưng đó là người có trái tim nhân hậu!

- Quả là thế. - Scrooge sụt sùi. - Ngài nói đúng, tôi không phủ nhận điều đó. Lạy trời phù hộ cho cô ấy!

- Cô ấy chết khi còn trẻ, - Hồn ma nói, - và để lại mấy đứa con.

- Chỉ một đứa thôi. - Scrooge chỉnh lại.

- Ừ, - Hồn ma đáp, - là đứa cháu trai hiện tại của ông!

Scrooge có vẻ không thoải mái nên chỉ đáp gọn lỏn: “*Phải*”.

Vừa mới đó mà họ đã ở giữa phố lớn đông nghịt người qua lại, xe cộ tranh đường với nhau và om sòm những tiếng còi vĩa nhặng xị. Chỉ cần nhìn cách trang hoàng của các cửa hiệu là dễ dàng nhận thấy nơi đây cũng đang vào dịp Giáng sinh. Tuy nhiên, bây giờ là ban đêm và đường phố đã lên đèn.

Hồn ma dừng lại trước cửa của một cửa hàng, hỏi Scrooge xem lão có biết nơi này hay không.

- Biết chứ! - Scrooge đáp. - Chính là nơi tôi đã học việc!

Cả hai bước vào trong. Trước mắt họ là một quý ông lớn tuổi, đầu đội bộ tóc giả xứ Wales, đang ngồi sau một cái bàn cao đến nỗi nếu người ông nhỉnh thêm khoảng năm phân nữa hẳn đầu ông ta sẽ chạm trần. Scrooge mừng rỡ gào lên:

- Ôi, là bác Fezziwig! Cầu Chúa phù hộ cho bác; ta lại được nhìn thấy bác Fezziwig lúc sinh thời!

Fezziwig đặt bút xuống, nhìn lên chiếc đồng hồ đang chỉ bảy giờ. Ông xoa tay, sửa lại cái áo ghi-lê rộng; cười to sảng khoái, rồi gọi lớn bằng một giọng vui vẻ, trầm ấm và thoải mái của một người phốp pháp:

- Nào các cậu trai, Ebenezer! Dick!

Cậu thiếu niên Scrooge ngày trước giờ đã là một chàng trai trẻ, nhanh nhẩu xuất hiện với một người bạn học việc.

- Dick Wilkins, chính là anh ấy! - Scrooge nói với linh hồn. - Ôi, lạy Chúa tôi. Phải, chính là anh ấy. Dick với tôi lúc nào cũng như hình với bóng. Dick tội nghiệp! Ôi, anh bạn thân mến!

- Nào, các chàng trai của tôi! - Fezziwig bảo. - Tối nay làm thế đủ rồi. Giáng sinh mà! Ta đóng cửa tiệm đi, - Fezziwig nói lớn, vỗ tay đánh bốp, - kéo lại có khách đến làm phiền nữa.

Không thể tin được hai chàng trai đã nhanh nhẹn đến thế nào! Trong phút chốc họ đã chạy ù ra đường và, một, hai, ba cánh cửa đã dẫu vào đấy, thêm bốn, năm, rồi sáu ô cửa nữa được Scrooge sập lại, rồi bảy, tám và chín ô cửa tiếp theo... chẳng mấy chốc họ đã quay trở vào, thở hồng hộc như những chú ngựa đua, trước khi bạn kịp đếm đến mười hai.

- Nào, nào! - Fezziwig nói to, trượt xuống khỏi cái bàn cao bằng sự nhanh nhẹn kỳ lạ. - Dọn hết đi, các cậu bé của tôi. Hãy chừa thật nhiều chỗ trống nhé! Nào, nào! Dick! Nhanh lên, Ebenezer!

Dọn hết đi! Một khi Fezziwig đã ra lệnh thì không còn chỗ nào là họ chưa dọn hay không thể dọn. Trong vòng một phút, mọi thứ đã được dọn dẹp, sắp xếp gọn ghẽ. Đồ đạc được gói gọn như thể sắp bị xếp xó; sàn nhà cũng được quét dọn và lau chùi; chỉnh lại đèn đóm, châm thêm dầu vào đèn; chẳng mấy chốc cửa hàng đã biến thành phòng khiêu vũ ấm cúng, gọn gàng, khô ráo và sáng sủa - một gian phòng tuyệt vời mà ai cũng thích vào những buổi tối mùa đông.

Một nhạc công violon xuất hiện, tay cầm quyển sách nhạc và tiến đến cái bàn cao ngất, lấy đó làm nơi diễn tấu của mình và bắt đầu chỉnh âm bằng những tiếng rít nghe đến xé ruột. Bà Fezziwig tiến ra với nụ cười rộng mở và hồn hậu. Tiếp theo là ba cô con gái nhà Fezziwig thật rạng ngời và đáng yêu. Rồi sáu chàng trai trẻ, những kẻ si tình. Đến lượt tất cả các chàng trai và cô gái làm việc cho Fezziwig. Kế đến là cô hầu gái và người anh họ là thợ nướng bánh. Sau đó là bà bếp đi cùng người bạn của anh trai mình là người giao sữa. Tiếp theo là cậu bé sống bên kia đường, có lẽ bị chủ cắt khẩu phần ăn, đang bẽn lẽn nép sau lưng cô bé hàng xóm vừa bị bà chủ nhà kéo tai. Tất cả bọn họ - từng người một: kẻ hiên ngang, người rụt rè, người kiêu diễm, kẻ lập dị, người xô, kẻ kéo - đều tham dự vui vẻ, bất kể sự khác biệt. Ngay lập tức, họ hình thành hai mươi đôi bạn nhảy, tay bắt tay làm thành nửa vòng tròn rồi lại đổi chiều ngược lại; tiến xuống giữa phòng rồi lại trở lên; xoay nhiều vòng theo nhóm; cặp già nhất ở vị trí đầu hàng luôn bị sai chỗ; một đôi khác lại tiến lên thay thế theo nhịp nhảy; cuối cùng mọi cặp đều tiến lên vị trí hàng đầu, chẳng còn ai đứng cuối! Khi màn nhảy kết thúc, Fezziwig vỗ tay ra hiệu dừng lại và nói lớn “Đẹp lắm!”, và người chơi đàn liền nhúng gương mặt đỏ phừng của mình vào chậu bia đen đang chờ sẵn. Không thèm nghỉ ngơi, sau khi đã lấy lại dáng điệu ông lập tức chơi tiếp dù chưa có ai ra nhảy, như thể người đánh đàn mệt mỏi ban nãy đã ra về còn ông là một nhạc công mới toanh đang quyết tâm đánh bại chính hình ảnh cũ mệt lử của mình.

Cứ thế họ lại nhảy tiếp, chơi trò chuộc vật bị mất^[25], rồi lại nhảy tiếp, rồi lại ăn bánh, uống rượu negus^[26], rồi lại ăn món thịt nguội, rồi bánh tạc nhân thịt băm, rồi bia. Thế nhưng buổi tối chỉ thực sự hấp dẫn sau món nướng và món hầm, khi người đánh đàn (gã nghệ sĩ điên loạn kia! Một người hoàn toàn chuyên tâm, chỉ biết đến phận sự của mình!) tấu lên bản nhạc khơi nguồn cảm hứng cho vũ điệu dân gian “Sir Roger de Coverley”. Sau đó, Fezziwig tách ra nhảy với vợ. Họ nhảy ở vị trí hàng đầu, với bài nhảy riêng khá hay tuy hơi cứng; có đến ba rồi bốn rồi hai mươi cặp nhảy; những con người nhảy nghiêm túc, những con người *biết* nhảy hẳn hoi chứ không chỉ có ý định chỉ đi bộ.

“Sau đó, Fezziwig tách ra nhảy với vợ.”

Fezziwig tách ra nhảy với vợ

Nhưng phải nói là Fezziwig có thể nhảy với tất cả mọi người, bà Fezziwig cũng thế. Bà Fezziwig tự cảm thấy mình xứng đáng là người bạn nhảy của ông Fezziwig về mọi mặt. Ước gì tôi có thể tìm được lời khen ngợi nào hay hơn thế. Có một thứ ánh sáng kỳ lạ phát ra từ những bước chân của bà, chẳng khác gì ánh trăng tỏa sáng theo từng bước nhảy. Bạn không tài nào đoán được thứ ánh sáng đó sẽ biến hóa thế nào ở bước nhảy tiếp theo. Khi đã nhảy hết vòng, đôi vợ chồng nhà Fezziwig trở về đầu và dừng lại, tay trong tay, cúi chào tao nhã và luồn qua các cặp khác; trở lại vị trí ban đầu, Fezziwig lại tiếp tục nhảy bật lên, hai bàn chân thoăn thoắt đá chéo qua lại thật điêu luyện, không hề bị loạn choạng.

Khi đồng hồ điểm mười một tiếng, buổi dạ vũ kết thúc, ông bà Fezziwig đứng hai bên cửa chính, lần lượt bắt tay mọi người ra về và chúc họ một Giáng sinh vui vẻ. Cả với hai cậu học việc họ cũng làm y như thế. Những tiếng cười nói vui vẻ lịm đi, còn lại hai chàng trai trở về chỗ ngủ của mình dưới quây thu tiền phía sau tiệm.

Trong suốt thời gian đó, Scrooge hành xử như một kẻ mất trí. Tâm hồn và trái tim của lão như

sống lại ngày cũ, trong chàng thanh niên Scrooge ngày nào. Chính mắt lão đã trông thấy mọi thứ, nhớ lại mọi thứ, tận hưởng mọi thứ và trải qua một cảm giác bồi hồi, xúc động kỳ lạ nhất. Mãi đến khi khuôn mặt rạng rỡ của hai chàng trai ngoảnh đi, lão mới sức nhớ đến linh hồn và nhận ra rằng nó đang nhìn xuống lão với ngọn lửa đang bùng cháy trên đầu.

- Chỉ một việc nhỏ, - Hồn ma nói, - cũng đủ để những con người quê kệch này biết ơn vô ngần.

- Nhỏ à! - Scrooge lặp lại.

Hồn ma ra hiệu bảo lão hãy lắng nghe hai chàng trai đang hết lòng ngợi ca Fezziwig, rồi nó nói:

- Chẳng phải thế sao? Ông ấy chỉ tốn có vài ba bảng, có thể là ba hay bốn bảng gì đó. Chỉ tốn có thể mà được ca ngợi hết lời thì liệu có quá không?

- Dĩ nhiên là không rồi, - Scrooge hăm hở trả lời một cách vô thức như tính cách xưa kia của lão. - Chỗ ấy có là bao! Điều đáng ca ngợi là ông ấy có khả năng làm cho chúng tôi vui sướng hay bất hạnh; làm cho công việc của chúng tôi trở nên nhẹ nhàng hay nặng nề; biến công việc thành niềm vui hoặc là gánh nặng. Quyền năng của ông ấy nằm ở lời nói và ánh nhìn, ở những điều rất nhỏ nhặt, bình thường, không thể đong đếm được. Song niềm hạnh phúc mà ông ấy mang lại cho mọi người thật chẳng khác gì vận may hay của cải.

Cảm thấy Hồn ma đang nhìn mình, Scrooge bèn ngừng lại.

- Chuyện gì thế? - Hồn ma hỏi.

- Chẳng có gì đặc biệt cả. - Scrooge đáp.

- Phải có cái gì chứ, tôi nghĩ thế? - Hồn ma khẳng định.

- Không. - Scrooge nói. - Không có gì sất. Ước gì tôi có thể nói vài lời với người thư ký của mình ngay bây giờ. Chỉ vậy thôi.

Chàng trai Scrooge vặn nhỏ ngọn đèn, miệng thì thầm câu ước; trong lúc đó Scrooge già và Hồn ma lơ lửng cạnh nhau trong không trung.

- Thời gian của ta sắp hết rồi. - Hồn ma thúc giục. - Nhanh lên nào!

Lập tức một điều kỳ diệu khác xảy ra. Một lần nữa, Scrooge lại trông thấy hình ảnh của mình trong quá khứ. Tuy nhiên, giờ cậu thanh niên Scrooge đã trở thành một người đàn ông đang độ thành đạt nhất. Gương mặt anh ta tuy chưa có những đường nét khắc nghiệt và cứng rắn như sau này nhưng cũng đã bắt đầu biểu lộ các dấu hiệu của sự âu lo, hăm dọa. Trong ánh mắt của anh đã hiện lên hình ảnh của động cơ tham lam, hau háu không ngừng và cho thấy nỗi đam mê đã bám rễ, nơi sau này sẽ phủ kín một tảng cây lớn.

Anh ta không ngồi một mình mà bên cạnh là một phụ nữ xinh đẹp trong chiếc áo tang. Mắt cô đầy nước, long lanh bởi ánh sáng phát ra từ Hồn ma của Giáng sinh Quá khứ.

- Sẽ chẳng hề hấn gì đâu, - người phụ nữ nhỏ nhẹ nói. - Với anh đó chỉ là chuyện rất nhỏ. Một

thần tượng khác đã thay thế em; và nếu nó có thể khiến anh cảm thấy vui vẻ, thoải mái như em đã cố làm, thì em sẽ không có lý do gì để đau buồn.

- Thần tượng nào kia chứ? - Scrooge-thời-trẻ cãi lại.

- Một thần tượng làm bằng vàng ^[27].

- Đó là sự công bằng của cuộc sống! - Scrooge-thời-trẻ nói. - Chẳng có gì khó chịu bằng sự nghèo nàn; và theo đuổi ước muốn làm giàu chẳng phải là một việc đáng tội!

- Anh đã trở nên sợ hãi cuộc sống quá mức. - Người phụ nữ dịu dàng đáp. - Mọi hy vọng của anh đã nhập lại thành một hy vọng duy nhất: trở thành một con người hám lợi. Em đã nhìn thấy những khát vọng đáng quý hơn trong anh rơi rụng dần, cho đến khi anh chỉ còn biết đam mê thu lợi. Có phải thế không?

- Vậy thì sao nào? - Scrooge-thời-trẻ vặn lại. - Ngay cả nếu như tôi có trở nên mảnh khảnh, mưu mẹo hơn thì sao nào? Tôi đối với em không hề thay đổi.

Người phụ nữ lắc đầu.

- ... đúng không nào?

- Bản hôn ước giữa chúng ta nay đã không còn giá trị. Nó được ký kết lúc chúng ta còn nghèo và hài lòng với điều đó, cho đến khi chúng ta có thể cải thiện số phận của mình bằng sự cần cù, nhẫn nại. Nhưng anh đã thay đổi. Trước kia anh là một người hoàn toàn khác.

- Lúc đó tôi chỉ là một cậu bé, - Scrooge-thời-trẻ đáp, mắt hết kiên nhẫn.

- Chính cảm nhận của anh sẽ mách bảo cho anh biết anh đã khác xưa. - Người phụ nữ đáp trả. - Còn em vẫn thế. Niềm hạnh phúc mà chúng ta đã từng hứa hẹn dành cho nhau, khi hai ta là một, giờ đây lại đầy rẫy thống khổ bởi chúng ta không còn là một nữa. Em đã suy nghĩ rất nhiều về điều này. Nhiều đến mức em cảm thấy đã đủ, và có thể giải phóng cho anh.

- Nhưng tôi có bao giờ muốn chia tay đâu chứ?

- Bằng lời nói thì chưa. Chưa bao giờ.

- Thế thì bằng gì nào, theo cô?

- Bằng sự thay đổi tâm tính của anh; bằng một linh hồn nay đã khác; bằng một không gian sống giờ đã không còn như xưa; bằng một hy vọng khác, rằng anh sẽ đạt được kết cục lớn lao. Bằng tất cả những gì đã khiến anh trân trọng tình yêu mà em dành cho anh. Nếu không có những điều đó, - người phụ nữ nói, nhìn Scrooge bằng vẻ đôn hậu nhưng kiên quyết, - hãy nói cho em biết, bây giờ liệu anh có tìm kiếm em và cố chinh phục em không? Không, đúng không?!

Scrooge-thời-trẻ có vẻ chịu nhún nhường trước lời luận tội này. Nhưng rồi anh ta gắng gượng đáp lại: “*Em nghĩ là không à?*”.

- Em sẽ rất vui nếu có thể nghĩ khác đi, - người phụ nữ đáp. - Có Chúa biết! Khi biết được sự thật như thế này, em hiểu mình cần phải mạnh mẽ và kiên quyết thế nào. Nếu anh được tự do chọn lựa, liệu em có thể tin rằng anh sẽ chọn một cô gái không có của hồi môn - trong khi anh vốn dĩ là một người luôn đong đếm mọi thứ bằng những gì có lợi cho mình, hay là anh chỉ chọn cô ta vì một phút yếu lòng nào đó để rồi lập tức hối tiếc? Chắc chắn là như thế. Vì thế nên em giải phóng cho anh. Với tất cả tình cảm của mình, vì tình yêu em đã từng dành cho anh trước kia.

Scrooge-thời-trẻ định nói điều gì đó, nhưng người phụ nữ đã ngoảnh mặt đi và nói tiếp.

- Có thể những kỷ niệm sẽ khiến anh đau buồn. Nhưng chỉ trong một thời gian rất ngắn, anh sẽ lãng quên tất cả, như một giấc mơ không mang lại lợi lộc gì, và khiến anh cảm thấy mừng khi thức dậy. Chúc anh hạnh phúc với cuộc sống mà anh đã chọn!

Người phụ nữ bỏ đi và họ chia tay nhau.

- Hồn ma ơi! - Scrooge nói. - Làm ơn đừng cho tôi xem thêm hình ảnh nào nữa! Xin hãy cho tôi về nhà. Tại sao ngài lại vui sướng khi hành hạ tôi như thế?

- Còn một hình bóng nữa! - Hồn ma tuyên bố.

- Không, đừng! - Scrooge van nài. - Xin đừng. Tôi không muốn xem nữa. Đừng cho tôi thấy gì nữa!

“Người phụ nữ bỏ đi và họ chia tay nhau.”

... chia tay

Thế nhưng Hồn ma vẫn nhất mực siết chặt lấy cả hai cánh tay của Scrooge và buộc lão phải xem những gì xảy ra kế tiếp.

Bấy giờ họ có mặt trong một gian phòng khác, tuy không đẹp và rộng lớn lắm nhưng rất thoải mái. Cạnh lò sưởi là một cô gái trẻ đẹp; mới thoát nhìn, Scrooge cứ tưởng là người bạn này, cho đến khi lão nhìn thấy mặt bà, giờ đã đứng tuổi nhưng vẫn còn vẻ trang nhã và đang ngồi đối diện với con gái. Trong phòng thật là ồn ào, bởi ngoài hai mẹ con ra còn có mấy đứa trẻ khác - tâm trí xáo trộn của Scrooge khó mà đếm được có bao nhiêu đứa. Không giống như bầy gia súc trong bài thơ nổi tiếng nọ ^[28], chúng chẳng ngồi yên “bốn mươi con như một” mà bọn trẻ này mỗi đứa quậy như bốn chục đứa cộng lại. Bởi thế mà gian phòng nào động không thể tưởng, nhưng dường như chẳng ai thêm quan tâm. Ngược lại, người mẹ và cô con gái còn cười thật vui vẻ và tỏ vẻ thích thú lắm. Cô con gái, chẳng mấy chốc cũng gia nhập vào các trò chơi và bị những kẻ cướp nhỏ bé “ra tay” một cách tàn nhẫn. Chẳng biết tôi sẽ làm gì nếu là một trong đám trẻ đó! Dẫu vậy tôi chẳng thể nào suông sã đến thế. Không, không thể! Tôi chẳng thể vì sự giàu có của mình mà vò bứt bím tóc kia và kéo giật nó; cũng không nỡ dứt phăng chiếc giày quý xinh xắn nọ. Cầu Chúa che chở cho linh hồn tôi, cứu vớt đời tôi! Tôi chẳng thể nào ôm lấy cô gái như bọn trẻ con táo bạo đã làm khi chơi đùa. Tôi mong sao cho cánh tay mình cong quắp lại như một sự trừng phạt và không bao giờ duỗi thẳng ra được để mãi giữ con bé trong lòng. Tôi thiết tha được chạm tay lên môi con; được nghe con nói; được nhìn xuống hàng mi trên đôi mắt buồn, và chẳng bao giờ khiến con bé phải bẽn lễn thẹn thùng; được thả làn tóc dợn sóng mà mỗi centimét là một món quà vô giá. Nói tóm lại, lẽ ra tôi nên thích - tôi phải thú nhận - cái quyền được làm bố và trưởng thành đủ để nhận biết giá trị của nó.

“... bọn trẻ này mỗi đứa quậy như bốn chục đứa cộng lại.”

Đám trẻ chẳng chịu ngồi yên

Chợt có tiếng gõ cửa, cô gái lập tức lao về hướng đó cùng bọn trẻ hãy còn phấn khích và huyền não với gương mặt rạng rỡ nụ cười, vừa kịp để đón ông bố cùng một người đang vác cả một túi đầy

quà Giáng sinh. Thế là dậy lên những tiếng la hét, những màn giành giật, tấn công quanh người đàn ông không thể chống cự này! Bọn trẻ xếp ghế làm thang leo lên sục sạo khắp các túi trên người anh ta, tước lấy những món đồ bọc trong giấy nâu, bám chặt lấy cà vạt, đu quanh cổ anh ta, đâm thùm thụp vào lưng và đá cả vào chân anh ta bằng tất cả tình cảm yêu thương không kiềm chế được! Gian nhà đầy ắp tiếng reo hò vui sướng khi lũ trẻ mở quà. Thật khủng khiếp khi hay tin một đứa bé ngậm cả cái chảo đồ chơi của búp bê, thậm chí còn ghê hơn vì nó đã nuốt cả một con gà tây tưởng tượng dán trên đĩa gỗ! Để rồi cả nhà nhẹ nhõm khi biết đó chỉ là thông báo dỏm! Ôi, biết bao là niềm vui, lòng biết ơn và sự phấn khích mà không bút nào có thể tả xiết! Những cảm xúc đó tràn ngập gian phòng khách, theo chân bọn trẻ đến tận giường ngủ nơi gác xếp trên cao.

“... phấn khích và huyên náo.”

... phấn khích và huyên náo đón bố cùng quà Giáng sinh

Scrooge nhìn chăm chú hơn khi vị chủ nhân của ngôi nhà ngồi xuống cạnh cô con gái - bây giờ đang dựa vào người bố vẻ thích thú - và mẹ nó bên lò sưởi. Và khi lão nghĩ rằng lẽ ra một tạo vật yêu kiều như thế đã có thể gọi mình là cha, là mùa xuân trong cuộc đời đông giá phờ phạc của mình thì mắt lão tối sầm lại.

- Belle, - người chồng gọi, quay sang cười với vợ. - Chiều nay anh trông thấy một người bạn cũ của em đấy.

- Ai thế anh?

- Em đoán xem?

- Làm sao em đoán được? Thôi đi, em không biết đâu! - Người vợ đáp, rồi cười. - Ông Scrooge ư?

- Chính là ông ấy. Anh đi ngang qua cửa sổ văn phòng ông ấy, thấy cửa vẫn còn mở và ông ấy thấp nền bên trong. Anh không thể không nhìn vào. Nghe nói người bạn làm ăn của ông ấy đang hấp hối nên ông ấy ngồi có một mình. Khá là cô độc, anh nghĩ là thế.

- Hồn ma ơi! - Scrooge nói bằng một giọng vỡ òa. - Hãy đưa tôi đi khỏi chỗ này!

- Tôi đã nói với ông rằng đây chỉ là hình bóng của quá khứ thôi mà. - Hồn ma nói. - Đó chỉ là những gì đã xảy ra, đừng đổ lỗi cho tôi chứ.

- Hãy đưa tôi đi! - Scrooge hét lớn. - Tôi không thể chịu đựng nữa!

Lão quay sang Hồn ma và bắt gặp nó đang nhìn mình bằng một khuôn mặt kỳ lạ được kết hợp từ tất cả những khuôn mặt mà lão vừa gặp.

- Hãy để tôi yên! Hãy đưa tôi về nhà. Đừng ám tôi nữa!

Trong cơn vật lộn, nếu có thể gọi đó là cơn vật lộn với một Hồn ma vô hình không hề bị ảnh hưởng bởi đối phương, Scrooge nhận thấy ánh sáng của nó phụt lên cao hơn và rực sáng hơn. Lò mờ nhận ra tác động của nguồn sáng ấy với mình, Scrooge bèn chộp lấy cái nón chụp và đột ngột úp lên đầu Hồn ma.

Hồn ma lọt thỏm vào bên dưới, bị phủ kín bởi cái nón chụp. Tuy đã lấy hết sức để ấn xuống song Scrooge vẫn không thể che kín ánh sáng đang cố luồn qua vành nón, tràn ra mặt đất.

Scrooge cảm thấy kiệt sức và buồn ngủ không thể cưỡng được; chẳng mấy chốc lão đã thấy mình ở trong phòng ngủ của mình. Lão cố ấn dúi cái nón một lần cuối rồi thả ra và lão đảo leo lên giường, chìm vào một giấc ngủ nặng nề.

Chương Ba

Hồn Ma Thứ Hai

Tỉnh giấc giữa cơn ngáy to bất thường và ngồi bật dậy để định thần, Scrooge lập tức nhận ra chuông đồng hồ sắp điểm một giờ sáng. Lão chợt nhớ mình đã thức dậy thật đúng lúc, vừa vặn để đón tiếp vị sứ giả thứ hai được đặc phái đến theo lời tiên báo của Jacob Marley. Nhưng rồi bắt đầu thấy nôn nao không biết vị khách này sẽ kéo tấm màn nào, lão bèn tự tay kéo hết tất cả về một phía, đoạn tiếp tục nằm xuống và chăm chú nhìn quanh bởi lão muốn thách thức vị khách này ngay từ giây phút đầu tiên xuất hiện mà không muốn bị bất ngờ hay căng thẳng.

Những quý ông thuộc tip người tự do phóng túng thường khoe khoang rằng mình dễ thích nghi, ổn định như chiếc đồng hồ và rằng họ có khả năng làm được mọi chuyện, từ chơi trò sập ngựa cho đến giết người và tất nhiên là vô số chuyện khác giữa hai thái cực đó. Chẳng cần phải liều lĩnh tôi cũng có thể nói rằng Scrooge sẵn sàng đối diện với mọi hình thù kỳ lạ, từ đứa bé sơ sinh cho đến tê giác và chẳng gì có thể khiến lão phải kinh ngạc.

Giờ đây, sau khi gần như đã chuẩn bị tắt tất cả mọi thứ và chẳng có ai xuất hiện khi đồng hồ gõ một tiếng thì Scrooge lại trở nên run rẩy dữ dội. Năm phút, mười phút rồi mười lăm phút trôi qua, song chẳng có chuyện gì xảy ra. Suốt thời gian đó, lão cứ nằm nguyên trên giường - nơi là tâm điểm chiếu sáng của một thứ ánh sáng màu đỏ đã len vào khi đồng hồ điểm một giờ. Quảng sáng đó còn đáng sợ hơn cả chục hồn ma, bởi lão không biết đó là cái gì và có ý nghĩa gì. Đôi lúc nó rõ nét đến nỗi lão cảm thấy mình như đang bốc cháy mà không biết. Tuy nhiên, cuối cùng lão cũng bắt đầu nghĩ - như tôi và bạn có thể đã nghĩ từ trước, bởi chỉ có người ngoài cuộc mới biết nên làm gì - rằng nguồn gốc bí ẩn của quảng sáng ma quái này có thể là từ gian phòng bên cạnh. Ý nghĩ này bao trùm lấy tâm trí Scrooge, lão nhẹ nhàng ngồi dậy, xỏ lấy đôi dép và đi về phía cửa.

Khi Scrooge vừa đặt tay lên ổ khóa, một giọng nói lạ lùng gọi đúng tên lão cất lên mời lão vào.

Scrooge ngoan ngoãn làm theo. Rõ ràng đây là căn phòng của lão, ấy vậy mà nó đã biến đổi đến kinh ngạc. Trên tường và trần nhà treo đầy cây xanh, trông cứ như một khu rừng be bé xinh xinh, và từ mọi góc phòng, những quả mọng trên cành hắt sáng óng a óng ánh. Những chùm lá ô rô, tầm gửi và thường xuân ^[29] tươi xanh phản chiếu thứ ánh sáng tựa như có hàng vạn chiếc gương nhỏ treo rải rác khắp nơi; ngọn lửa trong lò sưởi cháy phừng lên đến tận ống khói - cảnh tượng mà cả Scrooge và Marley chưa bao giờ được trông thấy qua bao mùa đông trước đó. Chắt đống trên sàn như thể một ngai vàng nào là gà tây, ngỗng quay, thịt rừng, gia cầm, những khoanh giò thủ, những súc thịt lớn, lợn sữa, các dây xúc xích dài, bánh tạc nhân thịt băm, bánh pudding nhân nho, những thùng hầu tươi, hạt dẻ nâu đỏ, táo hồng, những quả cam mọng nước, lê thơm lừng, những ổ bánh to dùng dành cho Đêm Thứ Mười Hai ^[30] và hàng chén rượu pân đang sôi sùng sục tỏa hơi nghi ngút khiến cả gian phòng thấm đẫm thứ hơi nóng ngon lành. Ngồi chễm chệ trên chiếc trường kỷ là một người khổng lồ vui vẻ, hồng hào tay cầm một ngọn đuốc rực sáng trông hơi giống cái sừng dê ^[31]. Ông ta giơ cao ngọn đuốc, cao thật cao để rọi sáng khắp người Scrooge khi lão ghé mắt nhìn qua cánh cửa.

- Vào đi! - Hồn ma gọi lớn. - Vào đây nào! Vào đây để biết ta rõ hơn nào!

Scrooge rụt rè bước vào, mặt cúi gằm trước Hồn ma. Lão không còn là một Scrooge gan lì như trước nữa và mặc dù đôi mắt của Hồn ma trông hồn hậu, trong trẻo nhưng lão vẫn không thích nhìn vào đây.

- Ta là Hồn ma của Giáng sinh Hiện tại. - Hồn ma nói. - Hãy ngẩng lên nhìn ta!

Scrooge cung kính làm theo. Hồn ma mặc một chiếc áo thụng đơn sơ màu xanh lá cây, xung quanh viền lông thú trắng. Chiếc áo rộng đến nỗi để lộ cả tấm ngực trần của ông ta, như muốn ngầm thể hiện sự chân thật, không cần được che đậy, nguy tạo dưới bất cứ vỏ bọc khéo léo nào. Dưới nếp áo lưng thùng của hồn ma thò ra đôi bàn chân cũng để trần, còn trên đầu ông ta chỉ có mỗi một vòng cây ô rô điểm xuyên những nhũ băng lấp lánh. Mái tóc quăn màu hạt dẻ của ông buông dài tự do, trông thoải mái như nét mặt thân ái, như đôi mắt tinh anh, sáng long lanh, như đôi bàn tay rộng mở hào phóng, như tiếng nói cười rộn rã, như thái độ cởi mở của ông ta và như bầu không khí tươi vui với sự hiện diện của ông. Bên hông của ông ta giắt một bao kiếm rộng kiểu cổ đã gỉ sét ^[32].

“Ngồi chễm chệ trên chiếc trường kỷ là một người khổng lồ vui vẻ, hồng hào tay cầm một ngọn đuốc rực sáng trông hơi giống cái sừng dê...”

Hồn ma Giáng sinh Hiện tại

- Hẳn người chưa từng thấy ai giống như ta! - Hồn ma nói to.

- Chưa bao giờ. - Scrooge trả lời.

- Cũng chưa bao giờ gặp các thành viên trẻ tuổi hơn trong gia đình của ta, tức là những người em của ta sinh ra sau này, đúng không? - Hồn ma hỏi tiếp.

- Tôi nghĩ là chưa. - Scrooge đáp. - Tôi e là chưa bao giờ. Ngài có bao nhiêu anh em trai, thưa ngài?

- Hơn một ngàn tám trăm [\[33\]](#). - Hồn ma nói.

- Thật là một gia đình vĩ đại để chu cấp! - Scrooge lẩm bẩm.

Hồn ma Giáng sinh Hiện tại đứng dậy.

- Thưa ngài, - Scrooge ngoan ngoãn nói, - xin hãy đưa tôi đến nơi ngài muốn. Đêm qua, tôi buộc phải dự vào một hành trình và đã học được một bài học mà tới giờ vẫn còn thấy rất hữu ích. Đêm nay, nếu ngài có bài học gì đó để dạy cho tôi thì xin hãy cho tôi được lĩnh hội ngay.

- Hãy nắm lấy áo của ta!

Scrooge nắm ngay lấy áo của Hồn ma.

Trong thoáng chốc, cây ô rô, tầm gửi, quả mọng, thường xuân, gà tây, ngỗng, thịt rừng, gia cầm, giò thủ, thịt lợn, lợn sữa, xúc xích, hàu, bánh tạc, bánh pudding, hoa quả và rượu pân, tất cả đều biến mất. Tương tự, gian phòng, ngọn lửa, ánh sáng đỏ lẩn màn đêm cũng biến mất. Ngay lập tức, trước mặt họ là quang cảnh đường phố buổi sáng ngày Giáng sinh, nơi mọi người đang chơi một bản nhạc chói tai mà rộn rã, tung bừng giữa thời tiết khắc nghiệt làm vỡ vụn đám tuyết trên hè phố và trên mái nhà,

khiến lũ trẻ thích chí được dịp ngắm nhìn những mảng tuyết to rơi xuống đường như trận bão tuyết nhân tạo nho nhỏ.

Mặt tiền những ngôi nhà trông đã bản, vậy mà các cửa sổ còn bản hơn, thật tương phản với màn tuyết trắng mịn đang phủ khắp mái nhà và lớp tuyết bản thủ trên mặt đất đầy vết bánh xe qua lại, chẳng chịt đan xen vào nhau nơi các ngã đường lớn tẻ ra, tạo thành những rãnh rôi rắm nát nhè trong lớp nước đầy bùn vàng sệt đóng băng. Bầu trời u ám, những con phố nhỏ ngọt ngạt trong làn sương xám xịt dày đặc, nửa tan chảy nửa đóng băng và rơi xuống lôi theo những hạt lơ lửng trong không khí như một trận mưa bồ hóng, tựa hồ tất cả các ống khói ở Anh quốc cùng hoạt động và đồng loạt thở ra. Tiết trời chẳng có gì là vui vẻ, thị trấn này cũng thế. Vậy mà khắp nơi lại rộn lên bầu không khí nhộn nhịp như của một ngày hè tươi sáng với nắng vàng rực rỡ.

Đó là vì mọi người đang hồ hởi và hăng hái cào tuyết trên mái nhà; họ gọi nhau í ới từ trên lan can, thi thoảng còn đùa nghịch bằng cách vo tuyết ném vào nhau - còn vui hơn cả mấy câu chuyện tiểu lâm dài dòng câu chữ ấy chứ - rồi cười vang mỗi khi ném trúng hay ra chiều tiếc rẻ khi ném trật mục tiêu. Các hàng bán thịt gia cầm vẫn còn mở hé cửa, còn các tiệm hoa quả trông thật rực rỡ với cách bài trí bắt mắt. Nào là các sọt to đựng đầy hạt dẻ trông cứ như cái bụng phê của những ông già vui tính, ngồi chễm chệ ở cửa và có vẻ như đang loạng choạng sắp ngã lăn ra đường. Nào là củ hành tây màu nâu đỏ phình to, bóng loáng nhìn chẳng khác gì các thầy dòng Tây Ban Nha đang nháy mắt tinh nghịch trên kệ khi các cô gái đi qua và kín đáo liếc nhìn những cây tầm gửi treo trên cao. Nào là những núi lê và táo chín mọng; nào là các chùm nho đu đưa trên những cái móc nổi bật khiến khách qua đường phải chảy nước bọt; nào là những đồng hạt phỉ màu nâu, phủ đầy rêu với hương thơm gợi nhớ đến các buổi đi dạo xa xưa trong rừng và cảm giác dễ chịu khi bước ngập chân trong lớp lá úa; nào là táo đỏ Norfolk to bệ và sẫm màu ngự trên những đồng cam chanh vàng tươi mà vẻ chắc nịch mọng nước của nó khiến người ta không thể không mang về nhà để tráng miệng sau bữa ăn tối. Ngay cả những con cá óng vàng óng bạc - vốn là loài chậm hiểu, lù đù - đặt trước mớ hoa quả này dường như cũng biết có điều gì đó đang diễn ra. Và đối với một con cá, được bơi lòng vòng trong cái chậu bé nhỏ của mình, miệng không ngừng há hốc ra cũng là một niềm vui thích dù tẻ nhạt.

Những tiệm tạp hóa! Ôi, những tiệm tạp hóa! Tất cả đều sắp đóng cửa, với một hai cánh cửa chớp đã khép lại, ấy vậy mà hãy thử liếc nhìn vào khe cửa mà xem! Chẳng phải chỉ có cái cân sừng sững trên quầy mới tạo ra thứ âm thanh rộn ràng mà không khí lễ hội còn toát lên từ dây ròng rọc và con lăn chuyển động thoăn thoắt, những chiếc hộp nhỏ đựng trà, cà phê... được chuyển thoăn thoắt, mùi thơm nức cả mũi hòa quyện giữa hương trà và cà phê, món nho khô đầy ắp và ngon lành, những hạt hạnh nhân trắng tinh, những thanh quế dài thẳng tắp và các loại gia vị hấp dẫn khác, những loại quả được áo ngoài một lớp đường nâu chảy khiến những vị khách qua đường hồ hững nhất cũng cảm thấy ngất ngây thêm muốn. Còn phải kể đến những quả vả mọng nước, dày cơm và mận Pháp ửng hồng có vị chua chua, chan chát e ắp trong những chiếc hộp trang trí đẹp mắt, cùng tất tần tật những thứ ngon lành được trang trí theo phong cách Giáng sinh. Sẽ thiếu sót nếu không nhắc đến những vị khách vội vã và hăm hở trong cái ngày đặc biệt này đến đổi họ cứ đâm sầm vào nhau ở cửa ra vào làm những cái giỏ đan bằng liễu gai tha hồ đập vào nhau, hoặc để quên cả hàng đã mua tại quầy tính tiền rồi tất tả quay lại lấy cùng hàng trăm sơ suất tương tự và những tình huống buồn cười khác. Trong khi đó, chủ tiệm và các nhân viên của ông ta thật thà và niềm nở đến nỗi nếu trái tim tử tế của họ không được giữ chặt sau chiếc tạp dề, mà lại phơi bày ra ngoài thì những kẻ làm nhiệm vụ thị sát và lũ quạ đói nhân mùa lễ lạc

nghư Giáng sinh sẽ thừa cơ mổ khoét^[34].

Chẳng mấy chốc mà chuông nhà thờ đã gióng giã gọi con chiên đi lễ. Họ đi thành từng nhóm ngoài phố, diện những bộ quần áo đẹp nhất với nét mặt hân hoan hơn bao giờ hết. Cùng lúc, từ khắp các ngã đường, góc phố, cửa rẽ, vô số người nghèo mang bữa tối của họ đến các tiệm bánh mì để nấu nhừ thức ăn^[35]. Sự xuất hiện của những con người nghèo khó tham dự cuộc vui khiến Hồn ma cảm thấy rất thích thú, bởi ông ta đang đứng cạnh Scrooge trước cửa một tiệm bánh mì và cứ mỗi một người đi ngang là ông ta lại giở nắp chiếc làn đựng thức ăn của họ ra, dùng ngọn đuốc tưởi vào đấy một chút hương lấp lánh. Đó là một cây đuốc phi thường, bởi có đôi lần khi vài người trong số họ cãi cọ tranh giành bữa tối với nhau, ông ta lại dùng nó rắc cho vài giọt nước, lập tức họ lại trở nên vui vẻ, khôi hài lại ngay. Họ bảo với nhau thật là xấu hổ khi cãi cọ vào ngày lễ Giáng sinh. Và mọi chuyện diễn ra y thế! Đó là ý Chúa, nên mọi thứ phải như thế mới được!

Chuông nhà thờ rồi cũng ngưng, các tiệm bánh rồi cũng đóng cửa nhưng vẫn còn đó một bầu không khí thân ái bao trùm lấy những món ăn dành cho bữa tiệc tối và cảnh nấu nướng của các gia đình trên những tờ giấy thấm trên mặt lò bánh mì - nơi vỉa hè cũng bốc khói như thể những viên đá lót đường cũng tham gia nấu nướng.

- Thứ ông rắc từ ngọn đuốc có tạo cho món ăn của họ một hương vị nào khác thường không? - Scrooge hỏi.

- Có chứ. Chính ta là hương vị.

- Tất cả mọi bữa tối hôm nay đều có cùng một hương vị ấy à? - Scrooge hỏi tiếp.

- Hương vị ấy dành cho bất kỳ ai tốt bụng, cho những kẻ nghèo khổ nhất.

- Tại sao lại là kẻ nghèo khổ nhất? - Scrooge thắc mắc.

- Vì họ mới là người cần nó nhất.

- Thưa ngài, - Scrooge nói sau một thoáng suy nghĩ, - tôi tự hỏi chẳng phải ngài là người đã ngăn cản không cho những con người nghèo khổ này có cơ hội được vui thú trong thanh thản đó sao!

- Ta làm vậy ư! - Hồn ma thét lớn.

- Ngài cũng là người tước đoạt phương tiện kiếm cái ăn của họ vào mỗi ngày Chủ nhật, thường là ngày duy nhất mà họ chẳng còn gì để ăn. - Scrooge nói.

- Là ta sao! - Hồn ma cao giọng.

- Và chính ngài cũng muốn đóng cửa những nơi này vào ngày Chủ nhật, đúng không? - Scrooge hỏi.

- Ta muốn thế ư! - Hồn ma kêu lên.

- Tha thứ cho tôi nếu tôi nói sai. Tất cả những việc làm đó đều được thực hiện nhân danh ngài,

Giáng sinh Hiện tại - hoặc chí ít là thành viên nào đó trong gia đình ngài. - Scrooge nói.

- Có một số người trên thế gian này tự cho mình biết rõ các linh hồn như ta và nhân danh đó để làm tất cả những việc nhằm thỏa mãn đam mê, niềm kiêu hãnh, ý định xấu xa, lòng căm thù, thói ganh tỵ, sự mù quáng và tính ích kỷ. Những kẻ đó hoàn toàn xa lạ với họ hàng của ta, như thể họ chưa bao giờ tồn tại. Hãy nhớ lấy và quy trách nhiệm nơi chính những kẻ đã làm, chứ không phải chúng ta. - Hồn ma đáp [\[36\]](#).

Scrooge hứa sẽ làm như thế và họ tiếp tục tiến ra ngoài ô thành phố trong vô hình. Hồn ma có một khả năng rất đặc biệt (mà Scrooge đã quan sát ở tiệm bánh mì), đó là ông ta có thể dễ dàng chui vào bất kỳ nơi nào mặc cho hình dáng khổng lồ của mình; và cho dù đó là một mái nhà ẩm thấp hay dưới trần cao vợi vợi, trông ông ta lúc nào cũng toát lên vẻ thanh tao như một sinh vật siêu nhiên.

Có lẽ chính niềm vui mà Hồn ma hiền lành này đã thể hiện qua quyền năng của mình hoặc chính bản chất nhân hậu, bao dung và tử tế của ông ta lẫn sự cảm thông với người nghèo khổ đã đưa ông ta đến thẳng nhà viên thư ký của Scrooge. Scrooge nắm lấy áo của Hồn ma và được dắt đi. Đến ngưỡng cửa, Hồn ma mỉm cười, dừng lại để chúc phúc cho nhà của Bob Cratchit bằng thứ bột sáng lấp lánh từ ngọn đuốc của ông ta. Hãy nghĩ mà xem! Một thư ký Bob chỉ kiếm được mười lăm “Bob” [\[37\]](#) mỗi tuần, mỗi thứ bảy chỉ đút túi được có mười lăm *cái tên hắc* vậy mà Hồn ma Giáng sinh Hiện tại lại ban phúc cho ngôi nhà bốn phòng của anh ta!

Kia là vợ của Cratchit, một phụ nữ tuy nghèo nàn trong bộ áo đắp vá nhưng tươi tắn và trang nhã với những dải ruy-băng rẻ tiền thoát nhìn cũng biết chỉ đáng giá sáu pen-ni. Cô trải tấm khăn bàn với sự phụ giúp của Belinda Cratchit, cô con gái thứ hai cũng trang nhã với những dải ruy-băng, trong khi cậu lớn Peter Cratchit cắm cái nĩa gỗ to vào một chảo đầy khoai tây còn một phần cái cổ áo sơ mi khổng lồ của cậu gần như chui cả vào mồm (cái áo đó vốn là tài sản riêng của Bob, được coi là của thừa kế dành cho con trai của mình nhân ngày đặc biệt này), lòng vui sướng vì được diện bánh bao và ước gì được khoe bộ cánh bằng vải lanh này trong công viên chen chúc những con người ăn mặc sang trọng, sành điệu. Hai đứa bé nhà Cratchit, một trai và một gái, ủa vào và hét to rằng chúng ngửi thấy mùi ngỗng [\[38\]](#) quay ướp với lá xô thơm và hành tây ở tiệm bánh mì và biết chắc đó làm món dành cho nhà mình. Lũ trẻ nhảy múa quanh bàn ăn, tán tụng ông anh Peter Cratchit đến tận mây xanh trong khi Peter (người không hề tự hào, mặc dù cái cổ áo gần như khiến cậu bị sặc) chăm chú thổi lửa mãi cho đến khi mấy củ khoai tây chậm chạp chịu nảy lên, va đập lục cục vào cái chảo có nắp để ra hiệu cho mọi người vớt chúng ra lột vỏ.

- Có món gì cho bố yêu quý của các con thế? - Bà Cratchit hỏi. - Còn em trai Tiny Tim của con nữa! Và Martha sẽ không đến trễ như dịp Giáng sinh năm ngoái cả nửa tiếng đấy chứ!

- Martha tới rồi đây, mẹ! - Một cô gái vừa xuất hiện vừa đáp.

- Chị Martha đây rồi, mẹ ơi! - Hai đứa bé nhà Cratchit hét lớn. - Hoan hô! Tôi nay có ngỗng đấy chị Martha!

- Sao thế, con yêu của mẹ, cầu Chúa phù hộ cho con, sao con đến trễ thế! - Bà Cratchit nói, hôn

con gái đến cả chục lần, lằng xằng giúp con cởi khăn choàng và tháo dây mũ.

- Tối qua bọn con có nhiều việc phải làm cho xong, - cô gái đáp, - còn sáng nay lại phải dọn dẹp mọi thứ mẹ ạ!

- Không sao, con cũng đã về nhà rồi! - Bà Cratchit nói. - Ngồi xuống đây cạnh lò sưởi nào con cưng của mẹ. Sưởi ấm đi con, cầu Chúa phù hộ cho con!

- Không, không! Bố sắp về rồi! - Hai đứa trẻ hét to, thoát ần thoát hiện mọi nơi. - Trốn đi chị Martha, trốn đi nào!

Thế là Martha bèn đi trốn. Ông bố - Bob nhỏ bé - bước vào, khăn choàng dài ít nhất là cả thước, chưa kể phần tua sợi ở đầu khăn, treo lủng lẳng trước ngực và bộ quần áo sần chỉ được mạng vá, che lấp khéo léo nên trông rất hợp thời, trên vai cồng cậu Tiny Tim. Thật đáng thương cho Tiny Tim, cậu bé sống nhờ vào một cây nạng nhỏ và chân tay phải tựa vào một cái khung bằng sắt!

- Sao rồi, Martha của chúng ta đâu? - Bob hỏi lớn, mắt nhìn quanh.

- Không về. - Bà Cratchit đáp.

- Không về à? - Bob nói, đột nhiên mất hẳn vẻ phấn khởi sau chặng đường dài làm ngựa phi cồng Tim từ nhà thờ về. - Giáng sinh mà cũng không về!

Martha không muốn thấy bố thất vọng, dù chỉ là trò đùa. Vì thế cô bước ra khỏi cửa tủ sớm hơn dự tính, sà vào vòng tay của bố trong khi hai đứa trẻ chen lấn Tiny Tim, đẩy em đến tận chỗ giặt, nơi có thể nghe thấy tiếng bánh pudding hát vang trong chiếc nồi bằng đồng vốn dùng để giặt quần áo [\[39\]](#).

- Tim bé bỏng cư xử thế nào hở mình? - Bà Cratchit hỏi sau khi đã để chồng ôm hôn con gái và bình tĩnh trở lại.

- Tốt như vàng ấy, - Bob đáp, - và khỏe hơn. Đôi khi nó hay trầm tư, ngồi một mình và nghĩ ngợi những điều kỳ lạ nhất. Trên đường về nhà, nó nói với anh rằng hy vọng mọi người đã trông thấy nó trong nhà thờ, vì vào ngày lễ Giáng sinh như vậy có lẽ họ mới mở lòng vui vẻ nhớ đến đứa bé tật nguyền như nó, điều khiến cho những người què quặt cũng có thể đi được còn người mù cũng sáng mắt ra [\[40\]](#).

Giọng của Bob run run khi nói những lời này và càng ngập ngừng hơn khi anh bảo rằng Tiny Tim đang mạnh khỏe và vui vẻ hơn.

Cái nạng nhỏ của chú bé nằm trên sàn, sau đó được mang trở lại với chủ nhân của nó khi Tiny Tim được hai đứa nhóc hộ tống đến ngồi bên lò sưởi. Trong khi đó, Bob xắn cao tay áo - người nghèo vốn lại càng dễ trông xoàng xĩnh hơn - và trộn một thứ thức uống nóng gồm rượu gin và chanh trong bình, khuấy đều rồi đặt lên ngăn bên trong lò sưởi cho nóng lên. Còn cậu lớn Peter và hai đứa trẻ đâu đâu cũng có mặt thì đi lấy ống quay và nhanh chóng trở về như một đám rước linh đình.

“Ông bố - Bob nhỏ bé - bước vào... trên vai công cậu Tiny Tim.”

Hai cha con Bob Cratchit và Tiny Tim

Cả nhà rộn ràng đến độ khiến bạn có thể nghĩ rằng ngỗng là loài chim quý hiếm nhất trên đời, như việc tồn tại của loài thiên nga đen - và trong gia đình họ thì đó quả là sự thật. Bà Cratchit đang hâm nước sốt thịt (đã nấu trước trong chiếc chảo nhỏ) kêu xèo xèo, Peter thì dùng hết sức để nghiền khoai, Belinda cho đường vào món sốt táo, Martha lau chồng đĩa nóng, Bob bé Tiny Tim đến ngồi ở góc bàn còn hai đứa bé thì dọn ghế cho mọi người, không quên leo lên dành chỗ cho mình rồi ngậm cái muỗng vào miệng và la lên inh ỏi đòi ăn thịt ngỗng trong khi chờ người lớn chia phần. Cuối cùng thì đĩa cũng được bày ra và mọi người cùng nói lời tạ ơn trước khi dùng bữa. Thoáng chốc, cả nhà im lặng khi bà Cratchit chậm rãi đưa mắt nhìn dọc con dao cắt thịt, chuẩn bị cắm nó vào ức con ngỗng. Và ngay khi bà vừa cắm dao vào con ngỗng, một tiếng rì rào vui vẻ trời dậy sau khoảng lặng dài kiềm nén lan tỏa khắp bàn ăn và ngay cả Tiny Tim - bắt chước hai anh chị kế mình - cũng lấy chuôi dao ăn mà đập đập xuống bàn, la lớn: “Hu-raaahh!”.

Chưa từng có con ngỗng nào như thế. Theo Bob, chưa bao giờ có con ngỗng nào được quay khéo đến vậy. Nó mềm và thơm, ướp gia vị vừa đủ, lại to và rẻ, loại mà cả thế giới phải ngưỡng mộ. Cộng thêm sốt táo và khoai tây nghiền, quả thật đó là một bữa tối đầy đủ cho cả nhà như lời bà Cratchit hoan hỉ nói (vừa nói bà vừa nhìn vào một mảnh xương nhỏ còn sót lại trên đĩa) bởi cả nhà vẫn ăn không hết! Mọi người được một bữa no say, nhất là bọn trẻ trên mặt hãy còn dính đầy lá xô thơm và hành tây đến tận chân mày! Và bây giờ đến lượt Belinda đi thay đĩa mới cho mọi người còn bà Cratchit hồi hộp đi lấy bánh pudding.

Nếu bánh chưa chín thì sao nhỉ? Nếu nó bị vỡ khi trở mặt thì sao nhỉ? Nếu có ai đó trèo qua bức tường ở sân sau và đánh cắp mất món bánh trong khi họ chẻ chén con ngỗng thì sao? Thôi thì đủ cả mọi chữ “nếu” mà hai đứa nhóc nhà Cratchit hồi hộp lo lắng! Chúng thậm chí còn “giả sử” đủ mọi chuyện rùng rợn khác.

Ôi chào! Hơi nước nhiều quá! Chiếc bánh pudding được lấy ra khỏi nồi giặt. Mùi nghe như ngày giặt giữ ^[41] của cả nhà ấy! Đó là do lớp vải bọc. Cái mùi nghe như thể nhà ăn đặt cạnh tiệm nướng bánh nằm sát ngay bên tiệm giặt đồ ấy! Bánh pudding đây rồi! Chỉ nửa phút sau, bà Cratchit đã bước vào, má ửng hồng, miệng cười đầy tự hào với món bánh trên tay trông như một quả pháo thần công lồm đồm, chắc nịch và phập phù cháy nhờ hai thìa súp ^[42] rượu trái cây lên men rưới trên bề mặt, bên trên cắm một nhánh cây ô rô trang trí Giáng sinh.

“... bà Cratchit đã bước vào, má ửng hồng, miệng cười đầy tự hào với món bánh trên tay...”

Bà Cratchit bước vào với món bánh pudding Giáng sinh

Ôi, thật là một chiếc bánh pudding tuyệt vời! Bob Cratchit dịu dàng khen ngợi, cứ như đó là thành quả lớn nhất của vợ kể từ khi họ cưới nhau. Bà Cratchit bảo không biết bây giờ cái bánh nặng bao nhiêu cân nữa và thú nhận rằng mình không chắc lắm về số lượng bột. Ai ai cũng có chuyện để nói về cái bánh, nhưng chẳng ai nói hay nghĩ rằng đó là cái bánh quá nhỏ so với một gia đình đông đúc như thế. Bởi nói ra điều đó ở đây thì vô duyên quá và mọi thành viên trong gia đình Cratchit sẽ phải đỏ mặt nếu nói bóng gió về điều đó.

Cuối cùng thì bữa ăn tối cũng kết thúc, mọi người dọn khăn bàn, quét khoảng sàn trước lò sưởi và bỏ thêm chất đốt vào lò sưởi. Món rượu gin pha trong bình được mọi người nếm thử và khen lấy khen để, tiếp đến là táo và cam được bày lên bàn, thêm một thùng đầy hạt dẻ được bỏ lên lửa để nướng. Rồi cả nhà Cratchit quây quần với nhau dưới sàn trước lò sưởi thành nửa vòng tròn; cạnh cùi chỏ của Bob là chồng ly của cả nhà, gồm hai cái vại to và một cái tách không quai.

Họ dùng những cái ly đó để đựng thứ nước uống nóng trong bình, cảm thấy ngon lành chẳng khác

gì được uống trong những cái cốc bằng vàng của vua chúa. Bob rót cho cả nhà, mắt long lanh trong khi hạt dẻ trên bếp kêu xì xèo trước khi nứt toác ra đánh tách. Bob mở đầu:

- Chúc Giáng sinh vui vẻ cho tất cả chúng ta, gia đình thân yêu của bố. Cầu Chúa phù hộ cho tất cả chúng ta!

Cả nhà đồng thanh lặp lại.

- Cầu Chúa phù hộ cho tất cả chúng ta! - Tiny Tim nói cuối cùng.

Cậu ngồi sát cạnh bố, trên cái khung nạng của mình. Bob nắm lấy bàn tay bé bỏng, ủ rũ của con trong tay mình như muốn nói ông rất yêu nó và luôn muốn giữ con ở cạnh mình vì sợ rằng một ngày nào đó sẽ phải xa nó vĩnh viễn.

- Thưa ngài, - Scrooge nói trong sự thành tâm chưa từng có, - nói cho tôi biết đi, liệu Tiny Tim có sống tiếp được không?

- Ta thấy một cái ghế trống, - Hồn ma đáp, - tro rơi bên góc lò sưởi và một cái nạng bỏ không được gìn giữ kỹ lưỡng. Nếu không có gì thay đổi trong Tương lai, thằng bé sẽ chết.

- Ôi đừng, đừng! - Scrooge khẩn khoản nài xin. - Xin đừng, hỡi Hồn ma tử tế! Hãy nói rằng thằng bé sẽ sống.

- Nếu những hình bóng này không thay đổi trong Tương lai, thì không có ai trong gia đình ta có thể trông thấy thằng bé nữa. - Hồn ma đáp. - Mà vậy thì sao nào? Nếu nó phải chết, thì tốt hơn cả là nó nên chết đi, để giảm bớt lượng dân số thừa.

Scrooge cúi gằm mặt xuống khi nghe Hồn ma lặp lại chính những lời của mình, lòng lão đầy ăn năn, đau khổ.

- Hỡi con người kia, - Hồn ma bảo, - nếu trái tim của người không phải bằng sắt đá, người sẽ biết kiểm chế những lời sáo rỗng độc địa kia cho đến khi hiểu được Cái gì và Nơi nào là thừa mứa. Tự thân người sẽ quyết định người như thế nào thì nên sống, người như thế nào thì nên chết chẵn? Dưới ánh sáng của Thiên đàng, có thể người còn vô dụng và không xứng được sống hơn hàng triệu người giống như đứa con của người đàn ông nghèo khó này. Ôi lạy Chúa! Hãy đến mà nghe con Côn trùng sống trên lá thuyết giảng về cuộc đời giữa lúc anh em bằng hữu của nó chết đói trong cát bụi!

Scrooge cúi gục đầu trước lời quở trách của Hồn ma, run rẩy dán mắt xuống đất. Nhưng rồi lão lại nhanh chóng nhìn lên khi nghe có người gọi tên mình.

- Ngài Scrooge! - Bob nói. - Chúa phù hộ cho ngài Scrooge, người đã mang lại cho chúng ta bữa tiệc hôm nay!

- Người đã mang lại cho chúng ta bữa tiệc hôm nay! - Bà Cratchit phần nộ quát to, giận đỏ cả mặt. - Tôi ước gì lão có mặt ở đây. Tôi sẽ nói cho lão biết sự thật để mà chén tiệc, và hy vọng lão sẽ cảm thấy ngon miệng!

- Thôi mà, mình! - Bob nói. - Vì các con, vì Giáng sinh vui vẻ!

- Hãy nhân dịp Giáng sinh, - bà Cratchit cố dần cảm xúc lại, - mà uống mừng sức khỏe cho một con người đáng ghét, buồn xỉn, khó chịu, vô cảm như quý ngài Scrooge. Anh biết rõ ông ấy mà, Robert! Chẳng ai biết rõ ông ấy hơn anh, thật là một con người tội nghiệp!

- Thôi mà mình! - Bob điệu giọng. - Hôm nay là Giáng sinh mà!

- Vì anh, em sẽ uống mừng sức khỏe của ông ấy và vì ngày lễ Giáng sinh, - bà Cratchit nói, - chứ không phải vì ông ấy. Chúc ông ấy sống lâu trăm tuổi! Và chúc Giáng sinh vui vẻ, Năm mới hạnh phúc! Em tin chắc là ông ấy sẽ vô cùng vui vẻ, vô cùng hạnh phúc!

Bọn trẻ cũng nâng ly theo mẹ nhưng thiếu hẳn sự nồng nhiệt. Tiny Tim uống sau cùng hết thủy, song cậu bé chẳng buồn quan tâm đến điều đó. Với gia đình họ, Scrooge là một con người xấu xa. Cái tên của ông ta phủ lên bữa tiệc một màu ảm đạm, u uất đến năm phút đồng hồ mới tan hết.

Sau khi bầu không khí u ám đã trôi qua, mọi người lại vui vẻ gặp chúc lần vì đã được giải thoát khỏi cái tên Scrooge hiểm ác. Bob Cratchit báo cho cả nhà biết anh đã dò tìm được một chỗ làm cho Peter, mà nếu được thì sẽ kiếm đến năm shilling sáu xu mỗi tuần. Hai đứa bé cười rạo rỡ khi nghe Peter đi làm còn Peter, đầu gần như lọt thỏm trong chiếc cổ áo, thì dăm chiêu nhìn về phía lò sưởi như thể cậu đang nghĩ sẽ tiêu món tiền khiến mình bối rối đó vào những món gì. Kế đến, Martha kể cho cả nhà nghe về công việc của mình - cô học việc ở một tiệm làm mũ cho phụ nữ - lần số giờ phải làm thêm và niềm ao ước được dậy thật trễ vào sáng mai để nghỉ ngơi cho thỏa thích nhân dịp nghỉ lễ ở nhà. Ngoài ra, cô còn kể cho mọi người nghe mình đã trông thấy vợ chồng ngài bá tước mấy hôm trước, và rằng “ngài bá tước cao như Peter nhà ta”. Nghe thế, Peter bèn dựng cổ áo lên rõ cao, đến nỗi bạn không thể trông thấy đầu của cậu đâu nữa. Trong lúc đó, hạt dẻ và bình nước được chuyền quanh khắp nhà và từng người một thay nhau hát bài hát về đứa trẻ lưu lạc trong tuyết, bắt đầu từ Tiny Tim, người tuy có giọng hát nhỏ và trầm buồn nhưng quả thực lại hát rất hay.

Bức tranh này chẳng có gì là nổi bật. Đó không phải là một gia đình dư dả; họ chẳng có quần áo đẹp; giày của họ ướt sũng nước; quần áo thì thiếu thốn; còn Peter thì có lẽ rất rành về tiệm cầm đồ. Thế nhưng họ rất hạnh phúc, lòng đầy biết ơn và vui vẻ với nhau, hài lòng với dịp lễ. Khi Hồn ma rẽ ngọn đuốc của ông sang hướng khác, hình ảnh của họ mờ dần đi thì họ lại càng trông hạnh phúc hơn. Scrooge cứ dõi mắt nhìn theo họ, nhất là Tiny Tim, cho đến khi khuất hẳn.

Bây giờ trời đã tối và tuyết rơi khá dày; Scrooge và Hồn ma bước dọc theo những con phố, ánh sáng từ những lò sưởi đỏ rực trong nhà bếp, phòng khách và tất cả các gian phòng trông thật tuyệt. Ở đây, ánh lửa bập bùng chuẩn bị cho một bữa cơm tối ấm cúng với chén đĩa đã được hơi nóng trước ngọn lửa; còn những tấm màn dày màu đỏ được kéo lại để ngăn cái lạnh và vẻ tối tăm ảm đạm. Ở kia, tất cả trẻ con trong nhà ủa ra ngoài tuyết để làm người đầu tiên đón mừng các anh chị đã ra riêng nay lại quay về sum họp, họ hàng, cô dì chú bác. Rồi chỗ này, khung cửa sổ in rõ hình bóng của khách khứa đang ngồi quanh bàn ăn; và một nhóm các cô gái xinh xắn đầu đội mũ, mang giày cao cổ viền lông thú tùm tùm lại một chỗ để tán gẫu và rồi tung tăng dạo bước sang các nhà lân cận, khiến cho bất cứ người đàn ông độc thân nào cũng sẽ gặp rắc rối bởi sẽ phải đỏ bừng mặt bối rối trước vẻ yêu kiều của họ.

Nếu căn cứ vào số người đang trên đường đến tham dự các buổi tiệc, bạn sẽ nghĩ rằng chẳng có

ai ở nhà để tiếp đón họ thay vì những ngôi nhà hiếu khách đang chờ đợi với ngọn lửa thấp cao đến phân nửa ống khói. Ân phúc thay, Hồn ma hớn hởi! Với bộ ngực vạm vỡ để trần và bàn tay to lớn mở rộng, Hồn ma thả ra cơ man nào là những trò vui vô hại lên mỗi thứ mà bàn tay mình chạm đến! Người thấp đèn, không ngừng chạy loanh quanh, mồi lửa, thấp sáng con đường mờ tối. Ông ta ăn mặc như thể đi tham dự tiệc tối ở đâu đó và cười rộn ràng khi Hồn ma đi qua, mặc dù ngoài Giáng sinh thì không có ai đồng hành cùng ông cả!

Và giờ đây, đột nhiên họ dừng lại trước một cánh đồng hoang vắng, lạnh lẽo chỉ toàn những mảnh đá thô nằm rải rác đó đây, như thể đây là nghĩa địa của những gã khổng lồ. Khắp nơi tràn ngập nước và mọi thứ bị cầm tù trong sương giá khiến cho không gì có thể mọc được ngoài rong rêu, cây kim tước và cỏ thô. Mặt trời cũng đã khuất dạng nơi chân trời phía tây, chỉ còn sót lại một vệt lửa hắt lên cảnh hoang tàn trong phút chốc, như con mắt u buồn ngày càng thêm tư lự, khó chịu và cuối cùng chìm lấp trong bóng đêm tối đen sầu thảm.

- Đây là đâu thế? - Scrooge hỏi.

- Là nơi gia đình các thợ mỏ sinh sống, những con người làm việc trong lòng đất. - Hồn ma đáp.
- Nhưng họ biết ta. Hãy xem đây!

Một vệt sáng yếu ớt hắt ra từ cửa sổ của một túp lều, và họ liền tiến đến đó. Đi xuyên qua bức tường dày bằng đá chồng xếp lên nhau, với vữa kết dính chỉ là bùn đất, họ nhìn thấy một nhóm người vui vẻ đang ngồi quanh ngọn lửa lớn. Đôi vợ chồng già cùng với con cái và cả cháu chắt, tất cả đều vui tươi trong bộ quần áo hóa trang ngày lễ. Ông lão, với giọng nói trầm như tiếng gió hú trên những vùng đất cằn cỗi, đang hát cho mọi người nghe bài hát Giáng sinh. Đó là một bài hát từ rất xưa, khi ông còn là một cậu bé. Thi thoảng, tất cả bọn họ cùng hòa vào điệp khúc với ông. Mỗi khi họ cùng cất cao giọng, ông lão lại hát lớn, giọng thanh thản vô tư còn khi họ dừng lại, sự mãnh liệt trong ông lão lại lắng xuống.

Hồn ma không muốn nần ná thêm bèn ra lệnh cho Scrooge nắm lấy áo của ông ta rồi lướt đi trên cánh đồng hoang. Điểm tiếp theo là đâu? Không phải là ra biển đấy chứ? Chính là như thế. Scrooge kinh khiếp khi nhìn lại, lão trông thấy vạt đất liền cuối cùng phía sau lưng chỉ còn là một dãy đá đáng sợ; trong khi đó, tai lão muốn điếc đặc vì những cuộn nước đang trào dâng và gào thét, nổi cơn thịnh nộ giữa những hốc đá bị bào mòn trông thật ghê rợn đang cố ngoạm sâu vào lòng đất một cách hung hãn.

Trên những dải đá ngầm buồn thảm đó, cách bờ chừng vài hải lý nơi mặt nước phồng lên vì những con sóng, có một ngọn hải đăng lẻ loi quanh năm quanh vắng. Những mảng rong biển lớn bám vào chân ngọn hải đăng và những con chim báo bão - cứ như sinh ra từ những cơn gió, giống như rong biển từ nước - chao lên rồi liệng xuống liên hồi như những đợt sóng mà chúng bay qua.

Nhưng ngay cả ở đây hai người đàn ông trông coi hải đăng cũng đã thấp lửa và qua một cái lỗ nhỏ trên bức tường dày bằng đá, một luồng ánh sáng le lói tỏa ra trên mặt biển đáng sợ. Siết chặt hai bàn tay chai sạn với nhau trên mặt bàn gỗ ghe, họ chúc nhau một Giáng sinh vui vẻ cùng can rượu groc ^[43]. Người lớn tuổi hơn, với nét mặt dày dặn sương gió chẳng khác gì đầu tàu của một con thuyền đã nhiều năm đi biển, cất lên một bài hát sôi nổi như chở theo cả làn gió mạnh.

Hồn ma lại tiếp tục lướt đi trên biển cả tối đen và cuộn sóng, đi mãi, đi mãi cho đến khi đã rất xa khỏi mọi bến bờ thì nhẹ nhàng đáp xuống một chiếc tàu. Họ đứng cạnh người lái tàu bên bánh lái, người gác thì trực gác ở mũi tàu, thủy thủ đoàn đang canh chừng; lẫn khuất giữa màn đêm mịt mù, tất cả đều như những bóng ma, thầm lặng canh giữ vị trí của mình, ấy vậy mà ai cũng ư ử giai điệu bài hát Giáng sinh trong miệng, hoặc nghĩ đến Giáng sinh, hoặc thì thảo kể cho người bên cạnh nghe về những kỳ Giáng sinh đã qua, lòng đầy hy vọng được về nhà dự Giáng sinh với mọi người. Và mọi người trên tàu, dù là đang đi lại hay đang ngủ, tốt hay xấu, đều dành cho nhau những lời tử tế trong cái ngày đặc biệt này nhiều hơn bất kỳ ngày nào khác trong năm, chia sẻ cho nhau những hoan hỉ hội hè, nhớ đến những người mình yêu mến ở phương xa và biết rằng họ cũng đang nhớ đến mình ở nơi đây.

Vừa lắng nghe tiếng gió than van rên xiết, Scrooge vừa nghĩ rằng việc băng qua vùng đen tối cô độc của đại dương sâu thẳm rình rập nhiều mối hiểm nguy, chết chóc thật là một chuyện chẳng thể đùa. Lão bất chợt kinh ngạc khi bỗng nghe thấy một tiếng cười sảng khoái. Càng ngạc nhiên hơn khi Scrooge nhận ra đó chính là người cháu của mình đang đứng trong một căn phòng sáng sủa, khô ráo và bập bùng ánh lửa. Hồn ma đứng ngay cạnh đó, nhìn người cháu với vẻ mặt triu mến.

- Ha ha ha...! - Người cháu cười vang. - Ha ha ha...!

Tôi dám chắc là trên đời này chẳng có ai cười hạnh phúc hơn anh ta (còn nếu có thì bạn đừng quên giới thiệu cho tôi làm quen với nhé!).

Trên đời này mọi thứ thật công bằng, bởi con người tuy phải chịu nhiều bệnh tật, đau khổ nhưng bù lại cũng không thể cưỡng được những tràng cười sảng khoái và óc hài hước. Người cháu của Scrooge cười ngả nghiêng ngả ngửa, ngoẹo cả đầu và dúm dỏ cả khuôn mặt, trong khi đó cô cháu dâu của lão cũng cười cuồng nhiệt không kém. Những người bạn của họ cũng thế, tất cả đều cười rộ cả lên.

- Ha...ha..ha...! Ha...ha...ha...!

- Bác ấy bảo rằng Giáng sinh là ngớ ngẩn! - Người cháu nói lớn. - Bác ấy nghĩ như vậy đó!

- Thật xấu hổ giùm cho bác ấy, Fred ạ! - Người cháu dâu của Scrooge phần nộ nói. Cầu Chúa phù hộ cho những phụ nữ như cô ấy, họ không bao giờ làm điều gì nửa vời. Lúc nào họ cũng đầy nhiệt tâm.

Đó là một cô gái xinh xắn, rất xinh nữa là đằng khác. Một gương mặt cực kỳ ưa nhìn với vẻ đẹp khiến người khác phải ngạc nhiên và lúm đồng tiền trên má; một cái miệng be bé xinh xắn với đôi môi đỏ mọng nhìn chỉ muốn hôn - mà rõ ràng là như thế; những nốt ruồi duyên be bé trên cằm cứ chụm lại khi cô cười lớn; một đôi mắt tươi sáng, lung linh nhất trên đời. Tất cả những đường nét đó khiến cô gái có một vẻ đẹp vừa khiêu khích vừa làm hài lòng người đối diện. Thật sự là hoàn toàn hài lòng.

- Bác ấy là một ông già khô khan. - Người cháu nói. - Thật đấy, dù bác ấy ít khi tỏ ra vui vẻ, dễ chịu. Tuy nhiên, những gì bác ấy phạm phải đã là một sự trừng phạt rồi, nên anh cũng không muốn đôi co với bác ấy làm gì.

- Em chắc là bác ấy rất giàu, Fred ạ! - Người cháu dâu nói bóng gió. - Ít ra là anh luôn bảo em như thế.

- Thế thì sao nào, cưng! - Người cháu trai đáp. - Của cải chẳng có ích lợi gì cho bác ấy. Bác ấy chẳng làm được điều gì tốt đẹp với số của cải ấy cả. Bản thân bác cũng chẳng thoải mái với số của cải đó. Hẳn là bác ấy chẳng thấy thích thú gì với ý nghĩ, ha... ha... ha... lấy số của cải đó mà chia cho chúng ta đâu nhỉ!!

- Em chẳng thể kiên nhẫn với ông ấy được. - Người cháu dâu nhận xét. Các chị em gái của người cháu dâu lần tất cả những phụ nữ có mặt trong phòng đều đồng tình.

- Anh thì có! - Người cháu của Scrooge nói. - Anh cảm thấy tiếc cho bác ấy, có cố gắng mấy anh cũng không thể nổi giận với ông bác này được. Ai là người phải chịu đựng tính khí bệnh hoạn của bác ấy kia chứ? Chính là bản thân bác ấy đó thôi. Ví như bác cứ nghĩ trong đầu là không thích chúng ta, vì thế mà không đến chơi và ăn tối với chúng ta. Hậu quả là gì nào? Bác ấy bỏ mất dịp ăn tối.

- Thực ra, em nghĩ ông ấy đã đánh mất một bữa tối cực kỳ vui vẻ đấy chứ. - Người cháu dâu xen vào. Mọi người đều bảo y như thế và quả thật họ đã nhận xét đúng, bởi cả bọn vừa ăn tối xong và món tráng miệng hãy còn để trên bàn, giờ họ đang quây quần bên ngọn lửa và ánh đèn.

- Ừm, anh rất vui được nghe như thế, - người cháu nói, - bởi anh không tin lắm bọn quản gia trẻ. Anh nói sao hả Topper?

Rõ ràng Topper này giờ chỉ để mắt đến một trong các chị em gái của người cháu dâu, bởi anh ta đáp rằng đàn ông độc thân là kẻ bơ vơ đáng thương và không có quyền đưa ra ý kiến về chủ đề này. Người mà anh ta để ý đến là cô gái đầy đặn choàng khăn ren chứ không phải cô có đôi má ửng hồng.

- Nói tiếp đi Fred! - Người cháu dâu vừa nói vừa vỗ tay tán thưởng. - Anh ấy chẳng bao giờ nói cho hết câu! Thật là buồn cười!

Người cháu của Scrooge lại thích thú cười to, khiến mọi người không thể không cười; kể cả món nước uống pha giấm thơm của cô gái đầy đặn cũng không ngăn cô cười theo Fred.

- Anh định nói là, - người cháu trai của Scrooge nói, - theo anh thấy thì hậu quả của việc bác ấy không thích chúng ta, không vui vẻ với chúng ta là bác ấy đã đánh mất những giây phút vui vẻ vốn không gây hại gì cho bác ấy. Anh chắc rằng bác ấy đã đánh mất nhiều bè bạn vui vẻ hơn bác ấy nghĩ, dù là ở văn phòng tẻ nhạt hay trong căn phòng bụi bặm. Năm nào anh cũng cho bác ấy một cơ hội, cho dẫu bác ấy có thích hay không, vì thấy tội nghiệp bác. Bác ấy có thể xỉ vả Giáng sinh cho đến chết, nhưng nhất định rồi sẽ phải nghĩ khác đi, anh cược là như vậy nếu năm này qua năm khác mình cứ đến thăm hỏi bác với thiện ý. Chỉ cần nó khiến bác ấy nghĩ đến việc cho người thư ký nghèo khổ của mình năm mươi bảng thì cũng đã làm nên chuyện rồi. Anh nghĩ hôm qua mình đã lay chuyển được bác ấy đấy.

Đến lượt mọi người cười vang khi nghe Fred đã lung lay được Scrooge. Nhưng do bản chất tốt bụng lần không để tâm lắm đến cái mình cười cợt, tất cả họ đều cười đùa sảng khoái và vui vẻ chuyện nhau món nước uống pha giấm thơm.

Sau tiệc trà đến phần ca hát. Do là một gia đình yêu âm nhạc nên khi họ cùng đồng ca hoặc trình tấu luân khúc, tôi đảm bảo với bạn rằng họ, nhất là Topper - người có giọng nam trầm xuất sắc - không

hề phải nổi gân cổ hay đỏ mặt tía tai chút nào. Cô cháu dâu của Scrooge chơi đàn hạc rất hay và giữa những đoạn nhạc có một giai điệu ngắn đơn giản (giống như bạn huyết sáo trong vòng hai phút) vốn rất quen thuộc với đứa trẻ từng đến đón Scrooge ở trường nội trú về nhà năm nào. Khi giai điệu này cất lên, tất cả những gì Hồn ma đã cho lão thấy bỗng hiện về trong tâm trí Scrooge; càng lúc lão càng trở nên hòa nhã hơn và nghĩ rằng, phải chi mình được nghe giai điệu này thường xuyên hơn từ nhiều năm trước thì hẳn đã nuôi dưỡng được tâm tính tử tế để tự nắm bắt hạnh phúc chứ không phải chờ đến cái chết của Jacob Marley mới tỉnh ngộ.

Nhưng mọi người không dành hết buổi tối để ca hát. Được một lúc họ chuyển sang trò thưởng phạt lẫn nhau - bởi đôi khi được trở lại làm trẻ con cũng tốt, nhất là giữa bầu không khí Giáng sinh khi mà Người sáng lập ra nó cũng chính là một đứa trẻ^[44]. Tất cả đều dừng tay. Trước hết là trò bịt mắt bắt dê, tất nhiên rồi. Và tôi không thể nào tin rằng Topper không nhìn thấy đường, cứ như là cậu ta có mắt mọc dưới giày ấy. Hẳn giữa anh ta và Fred đã có một sự sắp đặt từ trước và Hồn ma Giáng sinh Hiện tại cũng biết rõ điều đó. Cứ nhìn cái cách anh ta bám lấy cô gái phúng phính có chiếc khăn choàng bằng ren thật là trắng trợn. Nào là húc đổ bộ đồ lò (que cời, xẻng, cái gập...), vấp phải ghế té nhào, rồi va phải đàn piano và mắc kẹt giữa đám rèm... hể cô gái đi đâu là anh ta theo đó! Hầu như lúc nào anh ta cũng biết cô này đang ở đâu và chỉ đuổi bắt mỗi cô. Nếu bạn phải lòng anh ta (như một số người đã từng như thế) anh ta sẽ vờ như đang cố gắng hết sức để bắt được bạn, khiến bạn đến ngưỡng chín cả người rồi lập tức len lén chuyển hướng sang cô gái đấy kia. Cô gái ấy thường la to bảo như thế là không công bằng. Tuy vậy, mặc cho tiếng váy lụa của cô loạt xoạt, mặc cho bóng dáng của cô lướt ngang nhanh như cắt, cuối cùng Topper cũng dồn được cô vào góc nhà không còn đường thoát, nơi anh ta giờ những trò đáng ghét nhất. Anh ta giả vờ không biết cô là ai, vờ mó vào khăn trùm đầu của cô, tiếp tục vờ ấn chiếc nhẫn lên ngón tay của cô để làm dấu tích, chạm vào sợi dây chuyền trên cổ của cô; thật là kỳ quái! Và sau đó, khi đến lượt người khác bịt mắt tìm người, hai người bọn họ bí mật rút lui vào sau những tấm màn, nơi mà có lẽ cô ấy sẽ bảo cho anh ta biết mình muốn gì.

“Cứ nhìn cái cách anh ta bám lấy cô gái phúng phính có chiếc khăn choàng bằng ren thật là trắng trợn.”

Topper bám lấy cô gái phúng phính

Cô cháu dâu của Scrooge không tham gia trò bịt mắt bắt dê mà ngồi thư giãn trên một cái ghế to có chỗ gác chân trong một góc ấm cúng, nơi Scrooge và Hồn ma đang đứng ngay sau lưng cô. Cô tham gia trò thưởng phạt và thích thú với mấy trò đoán từ như trò *Thế nào*, *Khi nào* và *Ở đâu* ^[45]. Cô chơi rất giỏi và khiến người cháu trai của Scrooge cảm thấy vui thắm vào những lúc cô thắng các chị em khác, dù họ cũng sắc sảo không kém - như bạn đã thấy Topper là người như thế nào rồi đấy. Có đến hai mươi người trong phòng, già trẻ đủ cả. Ai ai cũng chơi đùa và Scrooge cũng thế. Nhiều lúc do quá say mê và quên rằng dù mình có nói gì thì mọi người cũng không thể nghe thấy, đôi lần lão cũng thốt lên vài ba tiếng và thường là lão đoán đúng, vì chẳng có gì có thể sắc bén hơn cái đầu của Scrooge một khi lão đã vận dụng nó.

Hồn ma đặc biệt vui khi thấy Scrooge hân hoan như thế và triu mến nhìn lão khi lão van nài như một đứa trẻ xin được ở lại cho đến khi khách khứa ra về hết. Tuy nhiên Hồn ma không thể chiều theo ý lão.

- Có trò mới nữa kìa! - Scrooge nói. - Chỉ nửa tiếng thôi mà, thưa ngài. Chỉ nửa tiếng thôi!

Đó là trò chơi *Có/Không*, trong trò này người cháu của Scrooge sẽ nghĩ đến một điều gì đó và những người còn lại phải đoán xem đó là gì. Trong lúc chơi, anh ta chỉ trả lời những câu hỏi của họ bằng hai từ, hoặc là Có hoặc là Không. Những câu hỏi đặt ra cho thấy anh ta đang nghĩ đến một sinh vật còn sống, hung tợn, ương bướng, hay cầu nhàu và gặm gù, đôi khi cũng nói chuyện, sống ở Luân Đôn, đi bộ trên đường phố, hay lánh né mọi người và chẳng cận kề với ai, chẳng để bị ai sai khiến, không bị nuôi nhốt trong chuồng, không bao giờ bị giết thịt trong chợ, chẳng phải là ngựa cũng chẳng phải lừa, bò sữa, bò đực hay cạp, chó, heo, mèo và gấu. Cứ mỗi lần nghe một câu hỏi mới, người cháu lại cười rộ lên sáng khoái đến nỗi phải đứng bật dậy khỏi ghế sofa và giậm giậm chân xuống đất. Cuối cùng, cô gái đầy đà - người cũng cười ngặt nghẽo - hét to:

- Tôi biết rồi! Tôi biết đó là gì rồi, Fred! Tôi biết rồi!

- Là gì nào? - Fred hỏi lớn.

- Là ông bác Scrooge của anh chứ gì!

Chính xác là như thế. Đến cả thế giới này cũng phải tán thành ấy chứ, mặc dù cũng có vài người phản đối, cho rằng lẽ ra đáp án của câu hỏi: “Đó có phải là người thô lỗ, gắt gỏng ^[46] không?” phải là “Phải”; vì việc người cháu đáp “Không” đã khiến họ loại trừ đáp án là ông Scrooge.

- Dẫu sao thì tôi tin rằng bác ấy cũng mang lại cho chúng ta nhiều niềm vui, - Fred nói, - và sẽ là vô ơn nếu chúng ta không nâng ly chúc sức khỏe cho bác ấy. Nào, hãy nâng ly lên và cùng tôi nói: “Vì bác Scrooge!” nào!

- Được! Vì bác Scrooge! - Tất cả đồng thanh nói lớn.

- Chúc bác Giáng sinh vui vẻ và Năm mới hạnh phúc, dẫu cho bác có thể nào đi nữa! - Người cháu của Scrooge nói. - Bác ấy chẳng thể làm cho tôi bớt vui, nhưng thôi, hãy chúc cho bác ấy được vui. Nào, vì bác Scrooge!

Lòng Scrooge ngập tràn một niềm vui sướng và thanh thản đến độ lão cũng sẵn sàng chúc sức khỏe những người bạn kia và thậm chí cảm ơn họ nếu Hồn ma cho lão thời gian. Nhưng ngay lập tức toàn bộ khung cảnh đó đã biến mất ngay sau câu nói cuối cùng của người cháu, Scrooge và Hồn ma lại tiếp tục cuộc hành trình.

Họ đi qua nhiều nơi, chứng kiến nhiều điều và thăm thú nhiều nhà khác nhau, đâu đâu cũng tràn ngập hạnh phúc. Hồn ma đứng bên cạnh những chiếc giường bệnh, thế là mọi người trở nên vui vẻ; trên những mảnh đất xa lạ, thế là mọi người bỗng thấy như ở nhà; cạnh những con người đang sống chật vật, thế là họ kiên nhẫn trong hy vọng; bên cái nghèo, thế là mọi thứ hóa giàu có. Từ nhà cứu tế, bệnh viện, tù ngục đến khắp các chỗ nương thân đầy rẫy khổ đau, nơi mà những kẻ rỗng tuếch tự phụ với thẩm quyền bé mọn ^[47] của mình đã không khép chặt cửa và không xua đuổi Hồn ma, Hồn ma đều để lại những lời chúc phúc của mình và dạy cho Scrooge những bài học về đạo lý.

Đó là một đêm rất dài, dài như thể thế gian này chỉ có một đêm mà thôi. Nhưng Scrooge nghi ngờ điều này, bởi dường như cả kỳ nghỉ Giáng sinh ^[48] được co lại bằng đúng khoảng thời gian họ đã đi qua. Cũng thật kỳ lạ vì trong khi Scrooge không hề thay đổi thì Hồn ma càng lúc càng già đi, rõ ràng là như thế. Scrooge đã nhận thấy sự thay đổi này nhưng không nói ra, cho đến khi họ rời khỏi một bữa tiệc Đêm Thứ Mười Hai dành cho bọn trẻ, lão phát hiện ra tóc của Hồn ma đã bạc trắng lúc họ đứng ngoài trời.

- Cuộc đời của các hồn ma ngắn lắm sao? - Scrooge thắc mắc.

- Cuộc sống của ta trên thế gian này rất ngắn ngủi, - Hồn ma đáp, - nó sẽ chấm dứt trong đêm nay.

- Đêm nay à? - Scrooge thảng thốt.

- Đứng giữa đêm nay. Nghe đây! Thời gian đã đến gần.

Đúng lúc đó chuông đồng hồ điểm mười một giờ bốn mươi lăm phút.

- Hãy tha thứ cho tôi nếu câu hỏi của tôi không chính đáng, - Scrooge nói trong khi nhìn cái áo choàng của Hồn ma đầy ngụ ý - nhưng tôi thấy có cái gì đó khác thường, không thuộc về ngài, đang thò ra từ vạt áo. Đó là một bàn chân hay là móng vuốt thế?

- Có thể đó là móng, bởi bên dưới còn chút thịt này đây. - Hồn ma đau khổ đáp. - Hãy nhìn đi.

Từ dưới nếp gấp của áo choàng, Hồn ma lôi ra hai đứa trẻ xấu xí, khốn khổ, khủng khiếp, gớm ghiếc và tồi tàn đáng thương. Chúng quỳ sụp trên đôi bàn chân, bám vào áo của ông ta.

- Hỡi con người! Hãy nhìn đây! Nhìn đi, nhìn xuống đây này! - Hồn ma kêu lên.

Chúng là một bé trai và một bé gái. Vàng vọt, gầy còm, xác xơ, đói khát và cũng kiệt quệ vì hèn mọn, thấp kém. Nơi mà lẽ ra sức trẻ phải phủ đầy hình vóc của chúng, thấm đượm chúng với sắc thái tươi tắn thì một bàn tay quắt queo, xỉn màu già nua đã quắp chặt, vặn xoắn và xé toạc sức trẻ của chúng thành từng mảnh. Nơi mà những vẻ đáng yêu, nét ngây thơ trong sáng lẽ ra phải ngự trị thì vẻ gớm ghiếc, xấu xa, nanh ác lại ẩn náu và phóng ra ánh nhìn đầy đe dọa. Không thay đổi, không biến chất, không làm lạc bản tính con người nhưng qua những bí ẩn của tạo hóa lại trở thành những sinh vật nửa người nửa quái vật trông thật gớm ghiếc.

Scrooge lùi lại, kinh hoàng. Trông thấy những đứa trẻ, lão định buông lời khen ngợi nhưng lời lẽ như bị tắt nghẹn lại bên trong, đầu sao vẫn còn hơn là phải nói ra lời giả dối.

- Thừa ngài, chúng là con của ngài đây ư? - Scrooge không biết nói gì thêm nữa.

- Là con của những người trần mắt thịt các người đấy. - Hồn ma đáp trong khi nhìn xuống những đứa trẻ. - Chúng bám theo ta, khấn khoản cầu xin được những người sinh thành ra chúng giúp đỡ. Thằng bé này tên là Dốt nát. Còn con bé kia chính là Nghèo đói. Hãy nhìn cho kỹ cả hai đứa bé và mọi hình dáng, đường nét của chúng. Nhưng hãy chú ý thật kỹ cậu bé, trên trán của nó có ghi chữ Bạc Phận, trừ phi được xóa bỏ. Chối bỏ nó đi! - Hồn ma nói lớn, vươn tay chỉ về phía thành phố. - Thật xấu xa cho kẻ nào nói câu đó! Hãy thừa nhận những ý định xấu xa của các người và mong đợi một kết thúc của cuộc đời các người [\[49\]](#)!

- Chúng không có nơi ẩn náu hay nguồn trợ giúp nào sao? - Scrooge hỏi to.

- Chẳng lẽ không có nhà tù ư? - Hồn ma nói, quay lại nhìn Scrooge lần cuối. - Chẳng lẽ không có trại tế bần à?

Chuông nhà thờ điểm mười hai tiếng.

Scrooge nhìn quanh tìm Hồn ma nhưng không còn thấy ông ta nữa. Khi tiếng chuông cuối cùng chấm dứt, lão nhớ lại lời báo trước của Jacob Marley và nhướn mắt lên. Lão trông thấy một bóng ma nghiêm nghị trùm kín toàn thân đang tiến về phía lão, là đà như một làn sương mỏng trên mặt đất.

Chương Bốn

Hồn Ma Cuối Cùng

Bóng ma chậm chạp, nghiêm trang và lặng lẽ tiến lại. Khi nó đến gần, Scrooge quỳ sụp xuống bởi dường như theo mỗi bước đi, nó gieo rắc một sự bí ẩn và u ám nào đó.

Bao quanh hồn ma là một tấm vải đen sẫm che kín cả đầu, mặt, thân hình và chỉ chừa ra có mỗi bàn tay. Trong bộ dạng đó, thật khó mà phân biệt được hồn ma với bóng tối xung quanh.

Scrooge có cảm giác hồn ma rất cao lớn và oai vệ khi nó đến bên lão, bởi sự hiện diện bí hiểm của nó khiến lão cảm thấy lo sợ đến chết khiếp. Ngoài ra, lão chẳng biết gì hơn bởi hồn ma không hề lên tiếng hay cử động.

- Có phải trước mặt tôi là Hồn ma Giáng sinh Tương lai không? - Scrooge hỏi.

Hồn ma chẳng trả lời mà chỉ tay về phía trước.

- Ngài sắp chỉ cho tôi thấy những hình bóng của các sự việc chưa xảy ra nhưng sẽ xảy ra, có đúng không? - Scrooge tiếp tục gặng hỏi.

Trong phút chốc, những nếp gấp của phần trên của miếng vải như tụt xuống, tựa hồ hồn ma vừa gật đầu. Đó là “câu trả lời” duy nhất mà Scrooge nhận được.

Dù đã quen với sự hiện diện của các hồn ma, song Scrooge vẫn sợ cái hình dáng im lặng đó đến mức hai chân lão cứ run bần cả lên. Rõ ràng lão không thể nào đứng lên để đi theo nó. Hồn ma bèn dừng lại một lát để quan sát và cho lão thời gian bình tâm trở lại.

Nhưng Scrooge ngày càng trở nên tệ hơn. Lão kinh hãi vì mơ hồ nghĩ rằng sau tấm vải liệm tối tăm kia là một đôi mắt ma quái đang nhìn chăm chăm vào lão trong khi dù đã cố gắng hết sức, lão vẫn

không thể thấy gì hơn ngoài một bàn tay ma quái và một khối đen to lớn.

- Này Hồn ma Tương lai! - Lão nói lớn. - Ngài làm tôi sợ hơn tất cả những hồn ma mà tôi đã gặp. Nhưng tôi biết mục đích viếng thăm của ngài là tốt đẹp và tôi hy vọng mình sẽ trở thành một con người khác những gì tôi đã từng sống. Tôi sẵn sàng làm bạn đồng hành với ngài và vô cùng biết ơn vì điều đó. Xin hãy nói gì đó với tôi!

Hồn ma vẫn im im không trả lời. Bàn tay của nó chỉ thẳng về phía trước.

- Xin hãy dẫn đường! - Scrooge nói. - Đêm sẽ qua rất mau và tôi biết đây là khoảng thời gian quý giá đối với mình. Xin hãy dẫn đường, hỡi Hồn ma!

Hồn ma bước đi theo cách ban nãy nó tiến đến. Scrooge mạnh dạn bám theo sau cái bóng ảo choàng để được đưa đi. Căn cứ vào những gì đang diễn ra xung quanh thì dường như họ chưa vào đến thành phố vì cả thành phố có thể sẽ nhảy bổ vào họ ngay. Nhưng rồi họ cũng tới nơi và đứng ngay giữa trái tim của thành phố, tòa nhà Royal Exchange, nơi những thương nhân vội vã đi lại, bỏ tiền loảng xoảng vào túi, tùm tùm thành từng nhóm nói chuyện, thi thoảng lại nhìn đồng hồ và tư lự đùa nghịch với những con dấu bằng vàng... tất tần tật những gì mà Scrooge vẫn thường trông thấy.

Hồn ma dừng lại bên một nhóm nhỏ thương nhân. Trông thấy bàn tay Hồn ma chỉ về phía ấy, Scrooge bèn tiến lại gần để nghe họ nói.

- Không, - một người đàn ông mập mạp có cái cằm to bè nói. - Dù sao tôi cũng không biết rõ lắm. Chỉ biết là lão chết rồi.

- Lão chết khi nào? - Một người khác hỏi.

- Đêm qua, tôi nghĩ thế.

- Nhưng tại sao, lão bị gì mà chết? - Người thứ ba hỏi trong khi nhón một nhúm thuốc lá bột từ cái hộp thuốc lớn ^[50] để đưa lên mũi hít hà. - Tôi cứ nghĩ lão chẳng bao giờ chết chứ!

- Có Chúa mới biết! - Người thứ nhất nói, đoạn ngáp dài.

- Thế lão làm gì với tiền của mình nhỉ? - Một quý ông mặt đỏ có cục bướu lồi nơi đầu mũi cứ đung đưa như mào gà trông hỏi.

- Tôi không nghe tới vụ đó, - người đàn ông có cái cằm lớn đáp và tiếp tục ngáp. - Có lẽ là để lại cho cộng sự của mình. Chỉ biết là lão chẳng để lại cho *tôi*, thế thôi.

Câu bông đùa này khiến mọi người cười rộ.

- Đám tang này sẽ đỡ tốn kém đây, - người đàn ông nói tiếp. - Bởi theo tôi thấy thì chẳng có ai đến dự cả. Hay là mình hình thành một nhóm tình nguyện đến viếng đi?

- Tôi sẵn sàng đi nếu được mời ăn trưa, - quý ông có cái bướu trên mũi nói. - Phải có ăn uống thì tôi mới đi.

Lại thêm một tràng cười khác.

- Ừm, suy cho cùng thì tôi là người ít tha thiết nhất trong số chúng ta. - Người đàn ông đầu tiên nói. - Vì tôi chẳng bao giờ mang găng tay đen và ăn trưa cả. Nhưng nếu có ai đi thì tôi sẽ đi. Nói đến chuyện này, cũng không hẳn tôi chẳng quen biết gì lão. Bởi hồi trước tôi với lão ấy cũng từng dùng chân và nói chuyện khi gặp nhau. Thôi tạm biệt nhé!

Đoạn, người nói lẫn người nghe đều bỏ đi, hòa vào những nhóm khác. Scrooge biết tất cả họ và nhìn Hồn ma mong được giải thích.

Hồn ma lướt đến một con đường khác và chỉ tay về phía hai người nọ đang gặp nhau. Scrooge lại lắng nghe những gì họ nói, thậm nghĩ câu trả lời ắt hẳn nằm ở đây.

Lão cũng biết rõ hai người này. Đó là các thương nhân giàu sụ và là những nhân vật cực kỳ quan trọng. Lúc nào lão cũng cố tìm cách lấy lòng họ trong kinh doanh, thuần túy chỉ là trong kinh doanh.

- Chào anh! - Một người nói.

- Chào anh! - Người kia đáp.

- Vậy là, Lão Quỷ sứ ^[51] ấy cuối cùng cũng phải trả giá hả? - Người thứ nhất nói.

- Tôi cũng nghe nói vậy. - Người kia đáp.

- Chào anh! - Một người nói.

- Chào anh! - Người kia đáp.

- Vậy là, Lão Quỷ sứ ấy cuối cùng cũng phải trả giá hả? - Người thứ nhất nói.

“Lão Quỷ sứ ấy cuối cùng cũng phải trả giá...”

- Lạnh nhỉ?

- Giáng sinh mà. Anh không phải là tay trượt băng sao?

- Không, không. Tôi còn chuyện khác phải bận tâm. Thôi chào nhé!

Không một lời nào khác nữa. Thế đấy, họ gặp gỡ, nói xã giao vài ba câu, rồi đường ai nấy đi.

Thoạt đầu, Scrooge hơi ngạc nhiên khi thấy Hồn ma lại cho cuộc trò chuyện tầm phào đó là quan trọng, nhưng rồi nghĩ rằng hẳn chúng phải có một mục đích sâu xa nào đó, lão bèn theo dõi tiếp câu chuyện. Chẳng thể nào họ lại đang bàn tán về cái chết của Jacob - cộng sự của lão - bởi đó đã là việc của quá khứ còn Hồn ma này là của Tương lai. Lão cũng không thể liên tưởng đến người quen nào của lão từ những câu chuyện đó. Nhưng chắc chắn một điều, dù những câu chuyện đó nói về ai đi nữa thì chúng cũng ngấm ngấm có tác dụng răn dạy chính bản thân lão. Scrooge quyết định gộp nhặt những gì tai nghe mắt thấy và đặc biệt quan sát hình ảnh của chính mình. Bởi lão nghĩ rằng cách cư xử trong tương lai của bản thân sẽ giúp lão tìm ra manh mối bị bỏ lỡ và dễ dàng có được lời giải cho điều bí ẩn khó hiểu này.

Lão nhìn quanh tìm kiếm hình bóng của chính mình, tuy nhiên một người đàn ông khác lại đứng ở ngay vị trí quen thuộc của lão, dù theo đồng hồ thì giờ này lẽ ra lão phải ở đây, Scrooge cũng không hề thấy mình giữa đám đông đổ ra từ cổng vòm tòa nhà. Tuy vậy, lão không mấy ngạc nhiên vì nghĩ rằng hẳn là do cuộc sống thay đổi và hy vọng các giải pháp mới trong tương lai sẽ thay lão làm tất cả những việc này.

Im lặng và tối đen, Bóng ma đứng cạnh lão với một bàn tay thò ra. Sự tĩnh khỏi những suy nghĩ ban nãy và trông thấy bàn tay, Scrooge tưởng tượng đôi mắt vô hình đang nhìn mình chăm chăm dưới lớp vải đen, chợt thấy rùng mình và ớn lạnh.

Họ rời quang cảnh nhộn nhịp đó và tiến đến một khu tối tăm trong thành phố - nơi Scrooge chưa bao giờ đặt chân đến dù vẫn biết và nghe đồn đại nhiều tai tiếng. Đường sá hôi hám và chật chội; nhà ở và cửa hiệu tối tăm; người dân thì rách mướp, say xỉn, bệ rạc và xấu xí. Các ngõ hẻm và cổng tò vò trên những con phố lộn xộn, quanh co dấy lên mùi xú uế, bẩn thỉu; cả khu phố sặc mùi tội phạm, rác rưởi, chất thải dơ bẩn và thống khổ.

Khuất sâu trong sào huyệt trú danh này là một cửa hiệu chòi cả ra phố với mái thấp lè tè, bên trên tầng mái là một căn phòng nhỏ khác. Đó là một hiệu đồng nát chuyên thu mua sắt cũ, quần áo cũ rách, chai lọ, xương xẩu và cả những phần thừa thặng bị vứt đi nhầy nhụa, bết mỡ của con vật. Trên sàn nhà chất đống những thứ gì sét như chìa khóa, đinh ốc, dây xích, bản lề, giũa, cưa, quả cưa và sắt phế thải đủ loại. Thêm vào đó là những thứ khiến ta phải tò mò nằm khuất lấp trong những núi đồ rách bừa bộn, từng đồng nhôm nhóp nhố thối và những ụ xương nhô cao như nấm mồ. Ngồi giữa đống hồ lớn đó, bên cạnh lò sưởi than bằng gạch cũ kỹ, là một kẻ bất lương nom đã gần bảy mươi tuổi với mái tóc bạc trắng. Lão chần cái lạnh tràn vào bằng một tấm rèm may từ những miếng vải hỗn tạp bẩn thỉu, được treo trên sợi dây, trầm tĩnh rít tầu thuốc với vẻ an nhàn.

Khi Scrooge và hồn ma vừa trông thấy người đàn ông này thì một người đàn bà cầm một bọc nặng khệ nệ bước vào tiệm. Khi bà ta vừa vào thì một phụ nữ khác cũng trрю tay như thế nổi gót bước vào, theo sát phía sau là một người đàn ông mặc áo màu đen đã bạc màu. Trông có vẻ như cả bọn họ đều biết nhau. Sau một thoáng ngạc nhiên khi gặp người chủ tiệm, cả bọn bèn cười phá lên.

- Ưu tiên cho bà giúp việc này trước đi nào! - Người phụ nữ bước vào đầu tiên nói lớn. - Bà thợ giặt là người thứ hai, còn anh nhà đòn là người thứ ba. Nhìn đây, già Joe, đây là cả một cơ hội đấy! Đó là lý do vì sao cả ba chúng tôi không hẹn mà gặp ở đây.

- Chẳng có nơi nào để gặp gỡ tốt hơn nơi này! - Lão Joe nhả cái tẩu thuốc ra khỏi miệng và nói. - Thôi, ra phòng khách đi. Bà đã quá quen với nó rồi, còn hai người kia cũng chẳng phải xa lạ. Đợi đã, để tôi đi đóng cửa tiệm. Chà! Sao mà nó cứ kêu rít lên thế. Cái bản lề gì sét dữ rồi đây, cứ như là xương ở người già như tôi ấy. Hà, hà... Chúng ta thật là ngu tầm ngu, mã tầm mã, gặp nhau thế này là đúng quá. Nào, ra phòng khách đi. Ra đây nào!

Phòng khách là khoảng trống phía sau bức rèm bằng giẻ rách. Lão già lấy cái thanh chặn cầu thang cũ kỹ cời đóng lửa trong lò sưởi, dùng thân ống tẩu khêu cái tim đèn ám khói cho sáng hơn rồi lại ngâm ống tẩu vào miệng.

Trong lúc đó, người đàn bà ban nãy ném cái bọc xuống sàn, ngồi xuống ghế đầu vẻ điệu dàng, chống cùi chỏ lên đầu gối và nhìn hai người còn lại bằng ánh mắt khinh thường.

- Có gì kỳ cục đâu kia chứ, bà Dilber? - Người phụ nữ nói. - Ai cũng có quyền lo cho bản thân. *Lão ta* lúc nào chẳng làm như thế.

- Phải, chính thế! - Bà thợ giặt đáp. - Ai cũng thế cả!

- Vậy thì việc gì bà cứ đứng nhìn chằm chằm như đang sợ lắm ấy? Ai ma mạnh hơn ai? Không bới móc nhau nhé?

- Không hề! - Bà Dilber và người đàn ông cùng đáp. - Hy vọng là không!

- Vậy thì tốt rồi! - Người đàn bà nói lớn. - Nhiều đó đủ rồi. Mất có vài thứ như thế thì có tội tình ai cơ chứ? Chẳng lẽ lại tội cho người chết, tôi nói đúng không?

- Ủ, đúng. - Bà Dilber nói và cười lớn. - Nếu lão ấy muốn giữ rịt lấy những thứ này sau khi chết - một con người bủn xỉn xấu xa, thì sao lúc sống lão chẳng sống cho chân thành? Vì nếu vậy thì khi lão chết đi đã có người trông nom cho lão rồi, thay vì cứ nằm đó mà hấp hối một mình.

- Đó là lời nói thật nhất từ trước đến nay. - Bà Dilber nói. - Đó là sự trừng phạt dành cho lão ấy.

- Tôi ước gì lão bị trừng phạt nặng hơn một chút. - Người đàn bà đáp. - Phải tay tôi á, tôi sẽ làm như thế. Thôi, mở cái bọc ra đi, Joe già, cho tôi biết nó giá trị đến đâu nào. Thật tình mà nói, tôi chẳng e dè khi là người đầu tiên trưng bày “chiến lợi phẩm” ra đâu, chắc rằng mấy người này cũng không ngại ngần gì. Trước khi tới đây chúng ta đã biết rõ là mình đang tự giúp lấy thân mà. Chẳng có gì là tội lỗi cả. Mở ra đi, Joe.

Tuy nhiên, những người bạn của bà ta chẳng đợi đến Joe già làm chuyện đó. Người đàn ông mặc đồ đen mở cái túi của mình ra trước, lôi ra những thứ anh ta thó được. Cũng chẳng nhiều nhặn gì. Một hai con dấu; một cái hộp đựng bút chì; một cặp nút cài tay áo; một cái ghim hoa cài cổ áo chẳng mấy giá trị. Tất cả chỉ có thế. Joe sẫm soi những món đồ và định giá, lấy phấn ghi lại số tiền mà lão trả cho từng món lên tường, rồi cộng tất cả lại khi thấy không còn gì để mua nữa.

- Của anh được bấy nhiêu đó thôi, - Joe nói, - sáu pen-ni không hơn. Tiếp theo là ai nào?

Đến lượt bà Dilber. Đó là mớ khăn tắm và khăn trải giường, một bộ đồ bình thường đã qua sử dụng, hai cái muống uống trà bằng bạc kiểu cổ, một cái kẹp gấp đường và vài đôi giày ông. Số tiền của bà ta cũng được ghi trên tường như thế.

- Tôi luôn rộng tay với phụ nữ. Đó là điểm yếu của tôi, và cũng là cách mà tôi hủy hoại bản thân mình. - Joe nói. - Của bà được nhiều đó. Bà mà hỏi thêm một xu nữa thôi là tôi sẽ hối hận vì sự hào phóng của mình và lấy lại ngay nửa cơ-rao đây!

- Giờ mở túi của *tôi* đi, Joe. - Người đàn bà đầu tiên nói.

Joe khụy gối ngồi xuống cho thoải mái rồi bắt đầu mở hết nút thắt này đến nút thắt khác, lôi ra một cuộn to nặng đầy thứ gì đó màu sẫm.

- Cái này là cái gì vậy? - Joe hỏi. - Rèm treo giường à?

- À! - Người đàn bà đáp, cười lớn và ngả người ra trước, tì lên hai cánh tay đan chéo đặt trên đùi. - Thì rèm treo giường chứ còn gì nữa!

- Bà đừng nói là bà đã giật chúng xuống nhé, còn nguyên cả khoen, trong lúc lão đang nằm đó? - Joe hỏi.

- Ủ, đúng vậy đây. - Người đàn bà đáp. - Tại sao không?

- *Cái này là cái gì vậy? - Joe hỏi. - Rèm treo giường à?*

Cuộc mua bán những món đồ bị lấy trộm trên xác lão Scrooge

- Bà sinh ra là vậy mà, - Joe nói, - nên bà phải làm thế thôi.

- Tôi sẽ không rút tay nếu có thể vơ vét được bất kỳ thứ gì từ một người như lão ta, tôi thề với ông đây, Joe. - Người đàn bà lạnh lùng đáp. - Coi chừng đổ dầu lên mền kia kìa!

- Mền của lão ta ư? - Joe hỏi.

- Chứ còn của ai vào đây nữa? - Người đàn bà trả lời. - Không có chúng thì lão cũng chẳng bị cảm lạnh đâu, tôi dám cá như thế.

- Hy vọng là lão không chết vì bệnh truyền nhiễm đó chứ? - Joe hỏi, dừng tay và nhìn lên.

- Ông sợ à? - Người đàn bà hỏi. - Tôi chẳng ham hố đến mức lảng vảng xung quanh lão vì những thứ này nếu lão mắc bệnh đó. Nếu muốn thì ông cứ việc sắm soi cái áo đến đỏ cả mắt, nhưng yên tâm đi, chẳng có lấy một lỗ thủng hay đứt một sợi chỉ nào đâu. Đó là cái đẹp nhất của lão ấy, và còn tốt lắm. Nếu không vào tay tôi thì cứ gọi là phí đi!

- Phí là thế nào? Sao lại phí? - Joe hỏi.

- Vì người ta sẽ mặc vào mà liệm cho lão ấy, - Người đàn bà đáp và cười lớn - Họ ngốc đến thế là cùng, nhưng tôi đã cuôm mất rồi. Vải trúc bầu ^[52] cứ gọi là hợp nhất để liệm đấy. Nó hợp với xác chết. Mặc cái đó thì lão tha hồ mà không sợ xấu xí.

Scrooge lắng nghe cuộc đối thoại mà thấy rợn cả người. Trong lúc đám người túm tụm bàn về những món đồ ăn cấp được, trong ánh đèn le lói của lão già Joe, Scrooge thấy họ ghê tởm, đáng ghét đến mức chẳng thể nào tồi tệ hơn thế và bản thân họ hiểm ác bản thủ chẳng khác gì bọn quỷ đang cùng nhau chia chác cái thầy ma.

- Ha...ha...ha...! - Nói đến đó, bà ta cười lớn trong lúc lão Joe già lấy ra một cái túi đựng tiền làm bằng vải flanen, lần đếm món tiền của họ trên sàn. - Đây là kết cục, mấy người thấy không? Lúc sống lão làm mọi người khiếp sợ, không dám bén mảng tới gần, đến lúc chết thì lại mang lợi cho chúng ta! Ha...ha...haaa...!

- Thưa ngài, - Scrooge nói, rùng mình từ đầu đến chân. - Tôi hiểu rồi, tôi thấy rồi. Hoàn cảnh của người đàn ông bất hạnh đó rất giống tôi. Cuộc sống của tôi hiện nay cũng giống như thế. Lạy Chúa Lòng lành, cái gì thế này?

Lão giật bắn cả người vì khiếp sợ khi thấy mình bỗng đứng cạnh một chiếc giường tro tro, không rèm treo quanh. Trên đó, dưới một tấm vải phủ rách bươm là một vật gì đó được đắp kín. Dù câm nín nhưng bản thân vật đó vẫn toát ra một điều gì thật kinh khiếp.

Căn phòng tối om, tối đến mức không thể nhìn rõ một vật gì dù Scrooge đã tò mò nhìn quanh, hồi hộp muốn biết xem đây là đâu. Một luồng sáng yếu ớt trong không trung chợt lóe lên, rọi thẳng lên chiếc giường nơi xác của người đàn ông nằm tro tro, bị tước sạch mọi thứ và không ai khóc than, chăm sóc.

Scrooge liếc nhìn về phía Hồn ma. Bàn tay của nó chỉ về phía cái đầu của xác chết. Tấm vải đầy hờ hững đến nỗi chỉ dùng một ngón tay nhắc lên cũng có thể làm lộ ra khuôn mặt của người nằm đó. Scrooge cảm thấy dễ dàng như vậy, rất muốn giở tấm vải lên và tha thiết muốn biết người đó là ai nhưng không đủ sinh lực để làm cũng như xua đuổi bóng ma đang đứng cạnh mình.

Ôi, Thần Chết giá băng, lạnh lẽo, khắt khe và đáng sợ, cứ lập bệ thờ của ngươi ở nơi đây và phủ lên căn phòng này sự khủng khiếp theo ý ngươi, bởi đây chính là quyền năng của ngươi! Nhưng với những ai được yêu thương, tôn sùng và kính trọng, ngươi không thể làm suy chuyển hay biến đổi một sợi tóc, một nét mặt của họ thành ghê tởm và đáng ghét. Ngươi chỉ có thể làm cho đôi bàn tay nặng nề buông rũ, làm trái tim và mạch đập ngưng lại nhưng ngươi không thể động chạm đến được đôi bàn tay bao dung và chân thành, không thể bóp nghẹt trái tim dũng cảm, ấm áp, dịu dàng và mạch cảm xúc rộn ràng. Hãy chém đi, hỡi Thần Chết kia, chém đi! Rồi nhìn thấy những hành vi tốt đẹp của con người đang nằm kia tuôn ứa ra từ vết chém, để chúng mãi mãi bất tử với thế gian này!

Chẳng có lấy một giọng nói nào, vậy mà Scrooge lại nghe thấy những lời đó khi nhìn chiếc giường. Lão nghĩ, nếu bây giờ người đàn ông đó có thể ngồi dậy, liệu ông ta sẽ nghĩ đến điều gì trước tiên? Tính háms lợi, thói hành xử hà khắc, khó chịu, hay tật kêu ca? Những tính nết đó đã đưa lão đến một kết cục thật thảm hại, rõ ràng là thế!

Lão nằm đó trong căn nhà tăm tối trống hoác mà không có lấy một người đàn ông, đàn bà hay trẻ con nào đến để nói rằng, hồi sống ông ấy đã làm điều này, điều kia cho tôi, đã đối xử tử tế với tôi nên tôi không thể bạc bẽo với ông ấy được. Một con mèo quào quào cái cửa, rồi có tiếng chuột kêu lít chít bên dưới bệ lò sưởi. Chúng muốn gì trong căn phòng chết chóc này, và tại sao chúng cứ động đây, làm

phiền luôn như thế? - Scrooge quả thật không dám nghĩ thêm nữa.

- Thưa ngài, - lão nói, - đây quả là một nơi đáng sợ. Tôi sẽ không thể nào quên bài học này, thật đấy. Chúng ta hãy đi đi!

Hồn ma vẫn chỉ về phía cái đầu.

- Tôi hiểu ngài muốn nói gì, - Scrooge đáp - và nếu làm được thì tôi cũng sẽ làm. Nhưng tôi không có đủ can đảm, thưa ngài. Tôi không thể!

Dường như hồn ma lại nhìn Scrooge.

- Nếu có ai đó trong thành phố động lòng vì cái chết của người đàn ông này, thì xin hãy cho tôi nhìn thấy với. Tôi van ngài!

Hồn ma xòe rộng cái áo choàng như một đôi cánh trong chốc lát, đoạn thu lại và để lộ một căn phòng vào ban ngày, nơi có một người mẹ và những đứa con đang ở đó.

Người đàn bà đang chờ đợi ai đó. Về hồi hộp lo âu, bà đi tới đi lui, giật mình trước mọi tiếng động, mắt liếc nhìn ra ngoài cửa sổ, nhìn lên đồng hồ rồi cố chú tâm vào mũi kim của mình nhưng vô vọng, đôi lúc không thể chịu nổi tiếng nô đùa của bọn trẻ.

Cuối cùng thì tiếng gõ cửa mong đợi cũng vang lên. Người mẹ vội đi ra cửa đón chồng, một người đàn ông vốn có nét mặt lo âu, phiền muộn dù còn trẻ. Thế nhưng hôm nay trên nét mặt của anh ta lại hiện lên một cảm xúc đặc biệt: một cảm giác vui sướng hân hoan khiến ngay cả anh ta cũng phát ngượng và cố kiềm chế.

Anh ta ngồi xuống bàn ăn tối, nơi được dành riêng cho mình bên cạnh lò sưởi, trong lúc người vợ khẽ khàng hỏi có chuyện gì thế (sau một lúc im lặng). Người đàn ông lại trở nên lúng túng không biết phải trả lời thế nào.

- Là tin tốt hay xấu hả mình? - Người vợ gợi ý.

- Xấu. - Anh ta đáp.

- Chúng ta sắp phá sản à?

- Không, hy vọng không như thế, Caroline.

- Nếu *lão ta* bót hà khắc đi thì chắc là như thế! - Người vợ đáp, vẻ ngạc nhiên. - Mọi thứ chỉ là hy vọng hão, nếu điều kỳ diệu đó không xảy ra.

- Trước kia lão từng hà khắc, - người chồng đáp, - nhưng giờ thì chết rồi.

Vốn là một người có nét mặt hiền dịu và nhẫn nại thế nhưng người vợ cũng cảm thấy vui sướng đến mức vỗ cả hai tay khi nghe thấy thế. Lập tức, chị ta lại cầu xin Chúa hãy tha thứ cho mình vì đã làm như vậy, nhưng dẫu sao ban nãy chị ta cũng đã không giấu được cảm xúc thật của mình.

- Những gì người đàn bà nửa say nửa tỉnh nói tới qua khi anh cố gặp lão để xin hoãn nợ thêm

một tuần hóa ra lại là sự thật, trong khi lúc đó anh chỉ nghĩ họ viện cớ để từ chối mình. Lúc đó, lão không chỉ bệnh nặng mà còn đang hấp hối.

- Không biết khoản nợ của mình sẽ chuyển sang cho ai đây?

- Anh không biết. Nhưng tới lúc đó thì mình đã xoay đủ số tiền, nếu không thì sẽ là bất hạnh nếu người thừa kế của lão cũng nhăn tâm như thế. Nhưng ít ra thì đêm nay chúng ta có thể đi ngủ thanh thản, Caroline ạ!

Phải, họ nhẹ nhõm biết mấy, họ vừa trút được gánh nặng đến thế cơ mà! Gương mặt của những đứa trẻ này giờ vẫn tùm tụp quanh hóng chuyện, dù không hiểu rõ lắm, sáng cả lên. Cả nhà họ vui vẻ hẳn lên trước cái chết của người đàn ông nợ! Cảm xúc duy nhất mà Hồn ma có thể cho Scrooge thấy từ sự kiện này là niềm vui sướng.

- Xin hãy cho tôi thấy những tình cảm tốt đẹp liên quan đến cái chết, - Scrooge nói, - hoặc với căn phòng tối tăm mà chúng ta đã đến ban nãy.

Hồn ma dắt lão đi bộ qua vài con phố quen thuộc, trong lúc đó Scrooge không ngừng dõi mắt khắp nơi để tìm kiếm hình ảnh của mình nhưng vô vọng. Họ bước vào ngôi nhà nghèo nàn của Bob Cratchit, nơi mà lão đã từng đến thăm trước kia, và thấy người mẹ cùng những đứa con đang ngồi quanh ngọn lửa.

Lặng lẽ. Không khí vô cùng lặng lẽ. Những đứa bé ồn ào giờ ngồi im như tượng trong góc nhà, nhìn lên anh Peter của chúng, người đang cầm một quyển sách trước mặt. Người mẹ và các cô con gái đang chăm chú may vá. Tất cả vô cùng lặng lẽ!

“Và Ngài nhắc một đứa trẻ lên, đặt nó vào giữa bọn họ”. [\[53\]](#)

Scrooge nghe những lời này từ đâu ra? Lão không hề nằm mơ. Hẳn là lời của Peter đọc từ sách, khi lão và Hồn ma bước qua ngưỡng cửa. Tại sao cậu ấy lại không đọc tiếp nhỉ?

Người mẹ đặt món đồ may vá lên bàn và lấy tay che mặt.

- Màu sắc khiến mẹ đau mắt quá! - Bà nói.

Màu nào? Ôi, Tiny Tim tội nghiệp!

- Đã đỡ hơn rồi, - người mẹ nói. - Màu sắc khiến mắt mẹ yếu đi dưới ánh nến, nhưng mẹ sẽ không cho bố các con thấy khi ông ấy về đâu. Chắc là bố cũng sắp về rồi đấy.

- Bố về muộn rồi đấy, - Peter nói, gấp sách lại. - Máy bữa nay con nghĩ chắc bố đi chậm hơn bình thường một chút, mẹ à.

Cả nhà lại im lặng. Cuối cùng, người mẹ nói bằng một giọng vui vẻ, đều đều và chỉ hơi ngập ngừng có một lần.

- Hồi đó, mẹ biết mỗi khi công Tiny Tim trên vai là bố con... mẹ biết, bố con thường đi rất

nhanh.

- Con cũng thế! - Peter thốt lên. - Lúc nào cũng thế.

- Con nữa. - Một đứa trẻ khác phụ họa theo. Rồi tất cả đều nói to như thế.

- Vì Tim rất nhẹ, - bà Cratchit bồi hồi nói tiếp trong khi tập trung vào việc may vá của mình, - hơn nữa bố lại rất yêu nó, nên việc đó có hề gì. Bố các con về rồi kìa!

Người mẹ chạy vội ra đón chồng; Bob - người đàn ông nghèo khó trong chiếc khăn choàng muôn thuở bước vào. Trà của anh đã để sẵn trên giá trong lò sưởi, cả nhà đều xúm lại xem ai có thể giúp Bob được nhiều nhất. Hai đứa bé tiến đến ôm gối bố, đưa những cái cằm xinh xắn lên nhìn bố như muốn nói: “Bố đừng nghĩ ngợi nhá. Bố đừng buồn nữa nhá!”.

Bob thấy vô cùng vui sướng bên các con, nói năng dịu dàng với cả nhà. Trông thấy những thứ may vá trên bàn, anh bèn ca ngợi bộ môn thủ thùa lẫn tốc độ làm việc của vợ và các con gái. Anh bảo họ sẽ làm xong trước Chủ Nhật.

- Chủ Nhật! Hôm nay anh lại đến đó, đúng không Robert? - Người vợ hỏi.

- Phải, cưng à, - Bob đáp. - Anh ước gì em cũng đi cùng. Em sẽ thích khi thấy mọi thứ ở đó xanh ngắt. Nhưng không sao, rồi em sẽ thường xuyên được thấy nó. Anh đã hứa sẽ ra với con vào Chủ Nhật, ôi, đưa con bé bỏng của tôi! - Bob kêu lên. - Đưa con bé bỏng của bố!

Anh lại không kiềm chế được cảm xúc đau buồn của mình. Tình cha con giữa họ quá sâu nặng khiến anh không thể kiềm lòng mỗi khi nghĩ đến con.

Bob rời khỏi bàn đi lên gác và bước vào gian phòng trang trí Giáng sinh vui mắt. Trước đây, cái ghế này đã từng được đặt cạnh bên đứa trẻ, và những dấu hiệu trong phòng cho thấy không lâu trước đây nó đã từng có người ở. Bob tội nghiệp ngồi xuống chiếc ghế ấy, nghĩ ngợi và lấy lại bình tĩnh, hôn lên gương mặt bé nhỏ trong tâm tưởng. Anh đã chấp nhận sự thật và lại quay xuống nhà với nét mặt khá tươi tắn.

Cả nhà tiến đến bên ngọn lửa và trò chuyện với nhau, riêng người mẹ và các cô con gái vẫn không ngừng làm việc. Bob kể cho họ nghe về lòng tốt phi thường của người cháu trai của Scrooge, người mà anh được gặp chỉ một lần, ấy vậy mà hôm nọ khi gặp nhau trên phố cậu ta đã bảo “Anh trông không được vui” và hỏi han xem có chuyện gì. Và vì đó là người trò chuyện dễ thương nhất trên đời nên Bob đã chia sẻ mọi chuyện. “Tôi rất lấy làm tiếc khi nghe chuyện này, anh Cratchit ạ! Xin gửi lời chia buồn đến người vợ tuyệt vời của anh!”. Lúc tạm biệt, làm sao mà anh ta biết chuyện đó, anh cũng chẳng rõ.

- Biết cái gì hả mình?

- Rằng tại sao em là một người vợ tuyệt vời. - Bob đáp.

- Ai cũng biết mà bố! - Peter chêm vào.

- Con quan sát giỏi lắm, con trai ạ! - Bob nói to. - Bố hy vọng mọi người cũng thế. “Rất lấy làm

tiếc” và “Xin gởi lời chia buồn đến người vợ tuyệt vời của anh; nếu tôi có thể giúp được gì cho anh, thì đây là địa chỉ của tôi. Thật thiết tha đề nghị anh đấy, hãy đến tìm tôi”, cậu ấy nói vậy và đưa cho bố danh thiếp của mình. Giờ thì cậu ấy chẳng thể giúp gì được cho nhà ta nữa rồi. - Bob kêu lên. - Người đầu mà tốt bụng đến thế, thật lấy làm vui. Cứ như thể cậu ấy biết Tiny Tim và hoàn toàn đồng cảm với chúng ta vậy.

- Em tin chắc cậu ấy là một người tử tế. - Bà Cratchit nói.

- Em sẽ còn chắc hơn thế, cung à, - Bob đáp, - nếu em được gặp và nói chuyện với cậu ấy. Anh sẽ chẳng ngạc nhiên, nếu cậu ấy giúp Peter tìm được một chỗ làm tốt hơn.

- Con nghe chưa, Peter. - Bà Cratchit nói chen vào.

- Lúc đó, Peter sẽ kết bạn với một ai đó và tạo dựng cuộc sống của mình. - Một cô con gái hòa theo.

- Thôi, tập trung vào nhiệm vụ đi! - Peter vặn lại, cười xéch đến mang tai.

- Có thể lắm chứ, - Bob nói. - Một ngày nào đó, chuyện đó sẽ xảy ra, cung à. Nhưng dù chúng ta có xa nhau đi nữa, bố tin rằng tất cả chúng ta vẫn nhớ đến Tiny Tim tội nghiệp, đúng không nào? Hay sau này chúng ta sẽ dần quên mất nhau?

- Không bao giờ, thưa bố! - Cả bọn đồng thanh nói.

- Bố biết, bố biết chứ các con của bố, - Bob nói, - khi nhớ lại em ấy đã ngoan hiền, kiên nhẫn biết bao, dù chỉ là một đứa trẻ. Chúng ta không nên cãi vã lẫn nhau và quên mất tấm gương của Tiny Tim tội nghiệp.

- Không bao giờ, thưa bố. - Bọn trẻ lại nói lớn.

- Bố rất vui! - Bob nói. - Bố rất vui!

Cả nhà lần lượt hôn Bob, nào vợ, nào con gái, nào hai đứa bé, còn Peter thì bắt tay bố. Rõ ràng linh hồn của Tiny Tim là kết tinh hồn nhiên, trong sáng từ Chúa Trời!

- Thưa ngài, - Scrooge nói, - tôi có cảm giác đã sắp đến lúc chúng ta phải chia tay nhau. Tôi biết thế, nhưng không biết nó sẽ diễn ra như thế nào. Hãy cho tôi biết người đàn ông nằm chết khi này là ai vậy?

Hồn ma Giáng sinh Tương lai đưa lão đến khu vực các thương nhân lui tới nhưng lại không hề chỉ cho lão thấy hình bóng của chính lão. Lão thấy dường như những hình ảnh gần đây chẳng theo trật tự thời gian gì cả, chỉ biết chắc là chúng diễn ra trong tương lai thôi. Hồn ma chẳng dừng lại ở nơi nào mà cứ tiếp tục đi mãi, cho đến một chỗ mà Scrooge van nài được nấn ná ở lại.

- Cái ngõ cụt mà chúng ta đang lướt qua này, chính là nơi tôi đã ở trong một thời gian dài. Tôi đã trông thấy căn nhà. Hãy để tôi xem mình sống như thế nào trong tương lai! - Scrooge tha thiết yêu cầu.

Hồn ma dừng lại, đưa tay chỉ về phía khác.

- Căn nhà ở đằng kia kia, - Scrooge kêu lên. - Tại sao ngài lại chỉ hướng này?

Ngón tay vẫn bất động đến lạnh lùng.

Scrooge vội đến bên cửa sổ phòng làm việc của mình và nhìn vào. Văn phòng vẫn còn đó, nhưng không phải là của lão. Bàn ghế trong nhà đã khác, người ngồi trên ghế cũng không phải là lão. Hồn ma vẫn chỉ về hướng ban nãy.

Lão bước theo nó ngay lập tức, lòng tự hỏi vì sao và lão đã đi đâu, cho đến khi họ gặp một cái cổng sắt. Scrooge dừng lại nhìn quanh trước khi bước vào.

Một cái nghĩa địa. Đây là nơi mà cái xác chết lão trông thấy - người đàn ông khốn khổ, đáng thương mà cho đến giờ lão vẫn muốn biết tên - đang nằm dưới lòng đất. Thật là một nơi thích hợp. Vây quanh là nhà cửa lô nhô; cỏ dại chen nhau mọc tràn lan; mồ mả nằm chen chúc đến nghẹt thở; trông mà no cả mắt. Quả là một chỗ “ngon lành”!

Hồn ma đứng giữa những ngôi mộ và chỉ xuống một cái. Scrooge run rẩy tiến đến. Hồn ma luôn luôn chính xác, nhưng lão vẫn sợ sẽ nhìn thấy một ý nghĩa gì mới mẻ trong cái dáng vẻ nghiêm trang của nó.

- Trước khi đến gần hơn tám bia mộ mà ngài chỉ, - Scrooge nói, - xin hãy trả lời tôi câu này. Phải chăng tất cả những hình ảnh mà tôi đã thấy sẽ *xảy ra* hay chỉ *có thể* xảy ra mà thôi?

Hồn ma vẫn chỉ xuống ngôi mộ nơi nó đứng.

- Cách sống của một người sẽ báo trước kết cục của họ, mà nếu không thay đổi, họ sẽ phải hứng chịu. - Scrooge nói. - Nhưng nếu họ thay đổi cách sống, kết cục cũng sẽ thay đổi. Hãy bảo đó là những gì ngài muốn chỉ cho tôi thấy!

Hồn ma vẫn im lìm, bất động như trước. Scrooge rón rén bước tới, run rẩy hết sức và theo ngón tay nhìn xuống tám bia cắm trên ngôi mộ bị bỏ hoang, trên có ghi chính tên của lão: Ebenezer Scrooge.

“Scrooge rón rén bước tới, run rẩy hết sức và theo ngón tay nhìn xuống tám bia cắm trên ngôi mộ bị bỏ hoang...”

Lão Scrooge nhìn thấy bia mộ mang tên mình

- Tôi là kẻ đã nằm trên giường ư? - Lão kêu lên và khụy xuống.

Ngón tay của hồn ma chỉ từ nắm mộ sang lão và trở lại nắm mộ.

- Không, thưa ngài! Xin đừng, ôi không!

Ngón tay vẫn không đổi chỗ.

- Thưa ngài! - Lão gào lên, nắm chặt lấy áo choàng của Hồn ma. - Xin hãy nghe tôi! Tôi đã thay đổi. Tôi sẽ không giống như trước kia nữa kể từ giây phút này. Tại sao lại cho tôi thấy điều này, như thể tôi không còn hy vọng nào nữa!

Lần đầu tiên, bàn tay dường như lắc lư.

- Hỡi Hồn ma tốt bụng, - lão năn nỉ, quỳ sụp xuống đất. - Xin hãy can thiệp giúp tôi, xin hãy thương xót tôi. Hãy nói rằng tôi có thể thay đổi những hình ảnh mà ngài đã chỉ cho tôi thấy bằng cách sống khác đi!

Bàn tay run lên.

- Tôi sẽ trân trọng Giáng sinh từ đáy lòng và luôn giữ tinh thần đó quanh năm. Tôi sẽ sống trọn Quá khứ, Hiện tại và cả Tương lai. Tinh thần của ba vị Linh hồn sẽ luôn sống mãi trong tôi. Tôi sẽ không bao giờ quên những bài học mà các ngài đã dạy cho tôi. Ôi, xin hãy chỉ cho tôi cách làm thế nào để xóa đi những dòng chữ trên tấm bia mộ này!

Trong cơn đau khổ, Scrooge nắm lấy bàn tay của hồn ma. Hồn ma tìm cách rút lại nhưng lão quá tha thiết khẩn nài và van xin mạnh mẽ đến nỗi cứ giữ chặt lấy nó. Tuy nhiên, Hồn ma vẫn mạnh hơn và đẩy bật lão ra.

Trong lúc nắm chặt bàn tay của Hồn ma như thể lời nguyện cầu cuối cùng để được đảo ngược số

phận, lão bồng thấy cái áo choàng và khăn trùm đầu của hồn ma co lại, rớt xuống và thu lại thành cái cột giường.

Chương Năm

Phần Kết

Phải, đó chính là cái cột giường của lão! Chính là cái giường của lão, căn phòng của lão. Nhưng hạnh phúc hơn cả chính là lão vẫn còn *Thời gian* phía trước để sửa đổi.

- Tôi sẽ sống trọn Quá khứ, Hiện tại và Tương lai! - Scrooge vừa lặp lại vừa bò ra khỏi giường - Tinh thần của ba vị Linh hồn sẽ luôn sống mãi trong tôi. Tôi quỳ gối cầu xin đây. Ôi, Jacob Marley, tôi quỳ xin ông đây!

Lão quá sức phấn khích và hân hoan với bao ý định tốt đẹp đến độ không thốt nên lời. Đêm qua, lão đã khóc nức nở vì đôi co với Hồn ma đến mức mặt vẫn còn đầm đìa nước mắt.

- Mọi thứ vẫn còn nguyên, - Scrooge kêu lên, quần lấy tấm rèm quanh giường trong cánh tay mình. - Mọi thứ vẫn như cũ, còn nguyên cả khoen. Tất cả đều ở đây, mình cũng ở đây. Những hình bóng đêm qua có lẽ đã tan biến. Có thể chứ! Mình chắc chắn là như thế!

Hai tay lão không ngớt sục sạo lấy đồng áo quần; lộn ra lộn vào, chồng chất ngổn ngang, quăng vắt lung tung, giăng kéo, xé toạc chúng ra... tóm lại là lão phát rồ lên vì quá sức sung sướng.

- Tôi không biết mình phải làm gì nữa! - Scrooge hét lên, cười lớn rồi lại khóc thật to; đoạn múa may quay cuồng với đôi tất y như nhân vật thầy tế Laocoôn trong thần thoại Hy Lạp. - Tôi nhẹ như lông hồng, tôi hạnh phúc như thiên thần, tôi vui như một cậu trò nhỏ. Tôi lão đảo như người say. Chúc mọi người Giáng sinh vui vẻ! Chúc cả thế giới Năm mới hạnh phúc. Ô. Xin chào! Whooh! Xin chào!

Lão nhảy cẫng lên, chạy lao vào phòng khách rồi dừng lại vì hết hơi.

- Đây là chảo cháo sương này! - Scrooge nói rồi lại bắt đầu nhảy múa quanh lò sưởi. - Đây là cánh cửa nơi hồn ma Jacob Marley đã vào! Đây là cái góc nơi Hồn ma Giáng sinh Hiện tại đã ngồi! Còn đây là cửa sổ nơi mình đã trông thấy các bóng ma lang thang! Tất cả đều ổn, tất cả đều có thật,

mọi thứ đã diễn ra! Ha ha ha...!

Đối với một người đã nhiều năm không cười thì quả thật đó là một tràng cười sảng khoái, rạng rỡ nhất trên đời. Thật là một tràng cười lạ thường!

- Không biết hôm nay là ngày mấy nhỉ? - Scrooge tự hỏi. - Chẳng biết mình đã theo các Hồn ma mất bao lâu. Mình chẳng biết gì sất, thật cứ như một đứa trẻ. Nhưng không sao, mình chẳng bận tâm. Thà làm một đứa trẻ còn tốt hơn. Xin chào! Whooh! Xin chào!

Cảm xúc của lão càng tuôn trào dữ dội khi nghe những hồi chuông giống giả đầy sức sống chưa từng có vang lên. Tiếng búa rền vang, chan chát; tiếng chuông đinh đooong, đinh đoong! Ôi, thật là huy hoàng, thật là khoái trá! Chạy ào đến bên cửa sổ, lao mở bung cánh cửa và thò đầu ra ngoài. Không còn mây mù, cũng không còn sương giá; mọi thứ thật trong, thật sáng, thật vui, thật sôi nổi; cái lạnh khiến cho máu trong mạch lão phải nhảy múa; những tia nắng mặt trời vàng óng; bầu trời xanh cao vợi, nhìn thấu cả tầng trời; không khí trong lành, thoáng đãng; tiếng chuông ngân nga vui vẻ: Ôi, thật là rục rờ! Thật là tuyệt vời!

- Hôm nay là ngày mấy hở? - Scrooge hét to hỏi một chú bé đang diện bộ quần áo đẹp dành cho dịp lễ Chủ Nhật rong chơi bên dưới.

- Sao ạ? - Chú bé đáp, đầy vẻ ngạc nhiên.

- Hôm nay là ngày mấy hở, anh bạn bé nhỏ? - Scrooge hỏi.

- Hôm nay á? - Chú bé trả lời. - Hỏi gì lạ thế? Hôm nay là Giáng sinh mà.

- Là Giáng sinh! - Scrooge lẩm bẩm. - Mình vẫn chưa lỡ dịp. Các Linh hồn đã làm mọi thứ chỉ trong một đêm. Phải rồi, dĩ nhiên là họ có thể làm được mọi thứ họ muốn mà. Dĩ nhiên là được mà. Chào anh bạn nhỏ đáng yêu của tôi!

- Xin chào! - Cậu bé đáp lại.

- Cậu có biết hiệu gia cầm ở góc phố bên cạnh không? - Scrooge hỏi.

- Cháu nghĩ là có ạ. - Chú bé đáp.

- Một chú bé đến là thông minh! - Scrooge nói. - Thật là một chú bé ấn tượng! Thế ở đó họ có bán gà tây cỡ đại không cháu? Không phải loại nhỏ mà là loại thật to đấy nhé?

- To bằng cháu có được không ạ? - Thằng bé hỏi lại.

- Thằng bé đến là vui tính! - Scrooge nói. - Nói chuyện với nó thật vui. Phải, anh bạn ạ!

- Họ đang treo nó ở đó đấy! - Thằng bé đáp.

- Thế à? - Scrooge hỏi. - Đi mua giùm ta đi.

- Ông nói láo! - Thằng bé la lớn.

- Không, không! - Scrooge phân bua. - Ta nói thật đấy. Chạy đi mua giúp ta nào, và bảo họ mang nó lại đây nhé, ta sẽ chỉ cho họ chỗ giao. Hãy bảo họ đến đây, ta sẽ cho cháu một si-ling. Nếu cháu quay lại đây trong vòng năm phút, ta sẽ cho cháu nửa cơ-rao.

Thế là thằng bé lao đi như tên bắn. Đến thiện xạ cũng không thể bắn một phát nhanh như thế.

- Minh sẽ gửi món ấy cho nhà Cratchit! - Scrooge thì thầm, xoa xoa hai bàn tay và cười phá lên. - Anh ta sẽ không biết ai đã làm chuyện đó. Cứ gọi là to gấp hai lần thằng bé Tiny Tim ấy chứ. Joe Miller^[54] hẳn chưa bao giờ đùa như thế!

Mặc kệ bàn tay run rẩy, Scrooge vẫn cứ viết ra dòng địa chỉ, đoạn xuống lầu mở cửa ra phố đứng chờ người giao hàng. Trong lúc chờ đợi, mắt lão lại bắt gặp cái vòng gỗ cửa.

- Minh sẽ yêu quý nó cho đến chừng nào mình còn sống! - Scrooge nói lớn, lấy tay vỗ vỗ vào cái vòng. - Trước đây mình hiếm khi nhìn nó. Thật là một nét mặt chân thật biết bao! Thật là một cái vòng gỗ cửa kỳ diệu! A, gà tây đây rồi. Xin chào! Whooh! Chào anh bạn! Chúc Giáng sinh vui vẻ!

Đó là một con gà tây! Nó sẽ không bao giờ có thể đứng trên hai chân được nữa. Đôi chân của nó giờ ngắn ngủn, cắm trên mình như hai thanh xi niêm phong lá thư.

- Chà, làm thế nào mà các anh mang nó đến Camden Town được kia chứ? - Scrooge nói. - Phải có một chiếc xe thôi.

Vừa nói lão vừa cười khúc khích vừa trả tiền mua con gà tây, tiền thuê xe, tiền thưởng cho thằng bé. Cứ thế, càng lúc lão càng cười không ngớt, cho đến lúc vừa ngồi xuống ghế vừa thở hỏn hển và hét to vì sung sướng.

Cạo râu cũng không dễ bởi bàn tay lão không ngừng run rẩy; hơn nữa cạo râu đòi hỏi phải chú tâm, ai lại vừa cạo râu lại vừa nhún nhảy bao giờ. Nhưng dù có lỡ cắt phải mũi đi nữa, lão vẫn vui vẻ chấp nhận dán băng dính lên vết thương.

Cuối cùng, lão diện bộ cánh đẹp nhất và bước ra phố. Ngoài đường người ta đi lại đông nghịt, hệt như cảnh lão từng thấy với Hồn ma Giáng sinh Hiện tại. Chắp tay sau lưng, Scrooge tản bộ với nụ cười vui vẻ trên môi bày tỏ lòng kính mến mọi người. Trông lão thật là vui, đến nỗi ba hay bốn người vui tính cũng phải cất tiếng chào: “Chào ông! Chúc ông buổi sáng Giáng sinh vui vẻ!”. Và Scrooge cũng không ngừng đáp lại những âm thanh vui vẻ nhất mà lão chưa từng nghe bao giờ đó.

Đi chưa được bao xa thì lão trông thấy người đàn ông béo tốt đã đến văn phòng mình hôm qua để quyên góp từ thiện. Một cảm giác ray rứt lướt qua trong lòng Scrooge khi nghĩ đến cảnh cả hai chạm mắt nhau. Nhưng rồi lão hiểu rõ con đường đang trải rộng phía trước mình, liền nắm lấy cơ hội.

- Ôi quý ông kính mến. - Scrooge vồn vã chào trong khi bước vội đến, hai tay đón giữ lấy ông ta. - Ông có khỏe không? Hy vọng hôm qua ông được nhiều người ủng hộ. Ông thật là tử tế. Chúc ông Giáng sinh vui vẻ!

- Ông Scrooge phải không?

- Phải, - Scrooge đáp. - Là tôi đây, tôi cứ sợ rằng ông sẽ không vui khi nghe cái tên đó. Thứ lỗi cho tôi nhé. Tôi có cái này hay lắm cho ông đây.

Đoạn, Scrooge nói thầm vào tai ông ta điều gì đó.

- Ôi Chúa ơi! - Người đàn ông thốt lên, nín cả thở. - Ông Scrooge thân mến, ông không đùa đấy chứ?

- Nếu ông vui lòng, - Scrooge nói. - Không kém một fa-đinh ^[55]. Kể cả rất nhiều khoản nợ quá hạn nữa, tôi đoan chắc với ông đấy. Ông làm ơn giúp tôi nhé?

- Ôi ngài thân mến, - người đàn ông hồ hởi nói, bắt lấy tay Scrooge. - Tôi không biết phải nói gì trước quá nhiều...

- ... Thôi xin ông đừng nói thêm gì nữa, - Scrooge ngắt ngang. - Cứ đến mà gặp tôi. Ông hứa đấy nhé?

- Tôi hứa mà! - Người đàn ông lớn tuổi đáp to. Chắc chắn là ông ấy sẽ đến.

- Cảm ơn ông, - Scrooge nói. - Tôi vô cùng biết ơn ông. Xin cảm ơn ông bội lần. Cầu Chúa phù hộ cho ông!

Đoạn lão đến nhà thờ, cuốc bộ qua nhiều khu phố, ngắm nhìn mọi người vội vã tới lui, thì thoảng lại vồ nhẹ lên đầu bọn trẻ, thăm hỏi những người hành khất, cúi nhìn xuống gian bếp dưới tầng hầm rồi ngẩng lên nhìn vào cửa sổ của mấy ngôi nhà và lấy làm vui trước cảnh vật xung quanh. Chưa bao giờ lão dám mơ rằng những cuộc đi bộ như thế này, hay bất kỳ điều gì, lại có thể khiến mình hạnh phúc đến thế. Đến chiều, lão rẽ bước về phía nhà của người cháu trai.

Lão đi đi lại lại ngang cửa chính hàng chục lần mới đủ can đảm bước lên gõ cửa. Cuối cùng, lão hăm hở xông vào.

- Cậu chủ của cô có nhà không, cô gái thân mến? - Scrooge hỏi người hầu gái, một cô gái rất xinh! Cực kỳ xinh!

- Thưa có ạ.

- Thế cậu ấy đâu, cô gái thân mến của tôi? - Scrooge hỏi.

- Thưa ông, cậu ấy đang ở trong phòng ăn cùng với cô chủ ạ. Nếu ông cho phép, để cháu chỉ ông lối lên lầu ngồi chờ nhé!

- Cảm ơn cô, cậu ấy biết ta mà. - Scrooge đáp, bàn tay đã đặt lên nắm cửa phòng ăn. - Tôi sẽ tự vào trong này, cô gái thân mến ạ.

Lão nhẹ nhàng xoay nắm cửa và rụt rè lộ mặt vào, lách mình qua cửa. Những người giúp việc trẻ đang chăm chú nhìn về phía cái bàn (vốn đang được bày biện đầy ắp các thứ thật tuyệt). Họ bao giờ cũng thế, luôn lo lắng và chỉ mong mọi thứ đâu vào đấy.

- Fred! - Scrooge gọi.

Cô cháu dâu xinh xắn của lão giật bắn cả mình! Trong giây lát, Scrooge bỗng quên mất cô đang ngồi trong góc phòng với chiếc ghế kê chân, hoặc là lão cũng chẳng buồn bận tâm đến chuyện đó.

- Ôi Chúa ơi! - Fred kêu lên. - Ai thế này?

- Là bác đây. Bác Scrooge của cháu đây. Bác đến để dự bữa tối. Bác vào được chứ, Fred?

Dĩ nhiên rồi! Thật may là anh ta đã không xua tay đuổi lão ra. Fred vừa về đến nhà được năm phút. Còn gì vui cho bằng nữa. Cô cháu dâu cũng thế. Topper cũng thế khi xuất hiện. Cô gái đầy đà cũng thế khi bước vào. Tất cả mọi người đều nồng nhiệt, hăm hở khi bước vào. Thật là một buổi tiệc thú vị, những trò chơi hấp dẫn, ai ai cũng nhất trí với nhau và vô cùng hạnh phúc!

“Là bác đây. Bác Scrooge của cháu đây. Bác đến để dự bữa tối. Bác vào được chứ, Fred?”

Lão Scrooge đến nhà cháu trai

Sáng hôm sau, Scrooge có mặt tại văn phòng rõ sớm. Mong sao lão là người đến sớm nhất để bắt gặp Bob Cratchit đi trễ! Và lão hồi hộp chờ đợi giây phút đó.

Quả thật lão đã được toại nguyện! Đồng hồ gõ chín giờ mà vẫn chưa thấy bóng dáng của Bob. Mười lăm phút trôi qua, cũng không thấy Bob. Anh ta đến muộn mất mười tám phút rưỡi. Scrooge ngồi đó, cửa mở toang để có thể trông thấy Bob bước vào chỗ của mình.

Bob giở mũ, cởi khăn choàng trước khi mở cửa. Trong nháy mắt, anh đã ngồi vào chỗ của mình,

cầm bút lên ngay như thể muốn bắt kịp thời gian đã đi trễ quá chín giờ sáng.

- Xin chào! - Scrooge giả vờ găm gù bằng giọng điệu quen thuộc. - Giờ này anh mới đến là sao hả?

- Tôi vô cùng xin lỗi, thưa ông, - Bob nói, - vì đã đi trễ ạ.

- Anh đi trễ ư? - Scrooge lặp lại. - Phải, tôi nghĩ là thế. Anh làm ơn bước lại đây nào!

- Mỗi năm chỉ có một lần, thưa ông! - Bob nài nỉ, bước ra khỏi cái ngách quen thuộc của mình. - Chuyện này sẽ không bao giờ lặp lại đâu. Là vì hôm qua tôi có hơi vui vẻ một chút ạ, thưa ông.

- Nghe đây anh bạn, - Scrooge nói. - Tôi sẽ không chấp nhận chuyện này thêm chút nào nữa. Và do đó, - lão tiếp tục, nhảy bật ra khỏi cái ghế của mình và tay ấn dúi vào áo gi-lê của Bob đến nỗi anh phải lão đảo lùi lại bàn làm việc của mình, - do đó, tôi sẽ tăng lương cho anh!

“Nghe đây anh bạn, - Scrooge nói. - Tôi sẽ không chấp nhận chuyện này thêm chút nào nữa.”

Lão Scrooge trở thành một con người mới, vui vẻ và tràn đầy tình yêu thương

Bob run bắn cả người, tiến gần hơn một chút đến chỗ cây thước. Trong thoáng chốc, anh nghĩ đến chuyện vớ lấy nó quật cho lão Scrooge vài phát, đề ông ta xuống và gọi mọi người trên phố vào giúp một tay, trói vòng hai tay lão lại trong chiếc áo nịt dành cho bệnh nhân tâm thần để ngăn không cho lão làm tổn hại bản thân hay người khác.

- Chúc anh Giáng sinh vui vẻ, Bob! - Scrooge nói với vẻ chân thành không thể lẫn vào đâu được và vỗ vào lưng Bob. - Bob, anh bạn tử tế của tôi, chúc anh một Giáng sinh vui hơn, hơn hẳn những gì tôi đã mang lại cho anh trong bao nhiêu năm qua! Tôi sẽ tăng lương cho anh và cố gắng giúp đỡ gia đình khốn khó của anh. Chúng ta sẽ bàn những chuyện này vào chiều nay nhé Bob, bên chén rượu pân

Giáng sinh bốc khói^[56]. Hãy đốt lửa lên và mua thêm một thùng đựng than trước khi làm việc gì khác nhé, Bob Cratchit!

Scrooge quả là người nói ít nhưng làm nhiều. Lão giữ đúng lời hứa, làm tròn tất cả những điều đã hứa hẹn, mà thậm chí còn nhiều hơn thế nữa. Còn về chuyện của Tiny Tim, cậu bé đã KHÔNG chết và xem Scrooge như là người cha thứ hai của cậu. Scrooge nay trở thành một người bạn thân thiện, một ông chủ dễ chịu, một người đàn ông tử tế, một công dân rộng lượng, mẫu mực trong một thế giới tốt đẹp. Một số người cười nhạo khi nhìn thấy sự đổi khác ở lão nhưng lão vẫn để họ cười cho thỏa thích, chí ít cũng đã thu hút được sự chú ý của họ. Lão đủ khôn ngoan để biết chẳng điều gì tốt đẹp diễn ra trên thế gian này nếu như lòng người không đầy ắp tiếng cười. Và dù gì thì những người này vẫn chưa hết mình, một khi đã cười thì hãy cười đến tít cả mắt, cười xéch quai hàm, cười ngật nghèo. Thế là trong lòng lão rạo rực lên niềm vui, niềm hân hoan - như vậy cũng đủ.

Lão không còn liên lạc với các Hồn ma nữa, nhưng từ đó mãi về sau lão hoàn toàn kiêng khem^[57] những tật xấu trước kia của mình như chua cay, khắc nghiệt, tham lam, nóng nảy... Người ta luôn nói rằng lão biết cách nuôi giữ lấy tinh thần Giáng sinh, song ai cũng đều sẽ như vậy nếu còn có hiểu biết. Mong sao điều đó thật sự đúng với tất cả chúng ta! Và xin mượn lời của cậu bé Tiny Tim để thay cho lời kết: “*Cầu Chúa phù hộ cho tất cả chúng ta!*”.

Phụ Lục

Được viết và xuất bản vào năm 1843, song cho đến tận bây giờ *A Christmas Carol* vẫn có thể lay động, làm ấm trái tim của biết bao người, gửi đến chúng ta bài học không bao giờ cũ về giá trị của sự sẻ chia, trao nhau yêu thương - đó mới là tinh thần Giáng sinh thật sự.

A Christmas Carol không chỉ là một tác phẩm xuất sắc về văn chương, mà câu chuyện ngắn gọn này còn khắc họa thật rõ những nét chính về bối cảnh kinh tế - xã hội, nếp sinh hoạt thường nhật của người dân Anh vào thế kỷ 19. Bên cạnh đó, tài hoa của đại văn hào Charles Dickens còn thể hiện ở cách ông đưa vào tác phẩm những điển tích từ các câu chuyện cổ, từ Kinh Thánh, và cả các câu thoại trong những vở kịch nổi tiếng của Shakespeare... Chính vì thế mà một số thuật ngữ và phân tích dẫn trong tác phẩm có thể khá xa lạ với độc giả ngày nay, do đó chúng tôi đã nỗ lực đưa các chú giải vào bản dịch này như một phần phụ lục, nhằm giúp quý độc giả thưởng thức tác phẩm được trọn vẹn hơn.

Nguồn cảm hứng từ tác phẩm *A Christmas Carol*

Mùa xuân năm 1844, tạp chí *The Gentleman's Magazine* (London, Anh Quốc) cho rằng chính tác phẩm *A Christmas Carol* đã khơi mào cho “sự bùng nổ bất ngờ của hoạt động từ thiện” ở Anh Quốc lúc bấy giờ.

Tại Mỹ, sau khi tham dự buổi đọc sách vào đêm trước Giáng sinh ở thành phố Boston, bang Massachusetts năm 1867, Fairbanks quyết định đóng cửa nhà máy vào ngày lễ Giáng sinh (25/12) và gửi tặng mỗi công nhân một con gà tây.

Vào những năm đầu thế kỷ 20, Hoàng hậu Na Uy đã gửi quà đến những trẻ tàn tật ở London, ký tên là “*Với tình yêu thương của Tiny Tim*” (“With Tiny Tim’s Love”).

Ngài Squire Bancroft, ông bầu nổi tiếng của sân khấu Anh Quốc, đã đọc câu chuyện này trước công chúng để gây quỹ cho người nghèo với tổng số tiền là 20.000 bảng Anh.

[1] Scrooge: nghĩa là *bản tiện*.

[2] ‘Change, hay the Royal Exchange: tên một tòa nhà ở London, là nơi giao dịch của giới thương nhân.

Trung tâm giao dịch Royal Exchange

[3] Trước thế kỷ 19, món bánh pudding Giáng sinh ở Anh được thực hiện bằng cách bông hỗn hợp trong một tấm vải và luộc chín, giúp cho bánh có dạng tròn. Trước khi ăn, bánh được hấp lại cho nóng. Đến thời Nữ hoàng Victoria, bánh được hấp trong khuôn, rồi trút ra đặt trên đĩa phẳng, được trang trí bên trên bằng một nhánh cây ô rô.

Hấp bánh pudding

[4] Shilling: đơn vị tiền tệ Anh (không còn sử dụng). 1 si-ling = 12 pen-ni ; 20 si-ling = 1 bảng Anh (pound).

[5] Bedlam: cách gọi rút gọn của bệnh viện St. Mary of Bethlehem, một bệnh viện tâm thần ở London. Ngoài ra, Bedlam còn được sử dụng nhằm nói về một nơi hoặc một tình cảnh om sòm, náo động và hỗn loạn.

[6] Workhouse: trại tế bần, hay nhà tế bần, là nơi được Nhà nước bảo trợ, cung cấp chỗ ở, công ăn việc làm cho người bệnh, người nghèo, người lớn tuổi. Từ sau đạo luật mới dành cho Người nghèo (the New Poor Law) năm 1834, các nhà tế bần được điều hành tàn bạo, khắc nghiệt hơn nhằm không để cho những kẻ chây lười lợi dụng sự hỗ trợ của Nhà nước. Không ai có thể thoát khỏi trại tế bần nếu không tìm được sự hỗ trợ từ bên ngoài; vì vậy các trại tế bần có xu hướng duy trì tiêu chuẩn sống thấp kém hơn so với cuộc sống bên ngoài. Trong các trại này, vợ chồng bị cách li với nhau và cha mẹ không thể thăm nom con cái. Nhiều người thà chịu chết hơn là sống trong những nơi như thế này.

Cảnh trong trại tế bần

[7] Ra đời vào năm 1818, đây được xem như là một phương sách đối xử kinh tởm với tù nhân. Họ bị bắt phải bước đi trong cối xay guồng - bánh xe cối xay quay bằng sức nặng của người giam lên các bậc ở vòng quanh rìa của nó, hao hao giống với vòng quay của chuột hamster - 6 tiếng mỗi lần, nhằm làm cho họ bận rộn và kiệt sức.

Tù nhân bị hành hạ theo Luật lao dịch

[8] Là đạo luật được ban hành vào năm 1834. Khi việc bảo trợ cho người nghèo đã trở thành gánh nặng cho địa phương, đạo luật mới cho phép tập hợp người nghèo lại và hình thành những trại tế bần của vùng để người nghèo tìm đến nhận sự giúp đỡ. Chẳng khác nào nhà tù dành cho người nghèo, các trại tế bần khét tiếng tàn nhẫn do chối bỏ những quyền tự do cơ bản của con người, như là: chia cách các thành viên gia đình với nhau, hủy hoại nhân phẩm con người...

[9] Lời chính xác của bài hát *God rest ye, merry gentlemen* này là “*God rest ye, merry gentlemen. Let nothing you dismay...*”. Ở đây, người hát đã thay đổi một chút lời hát vì muốn tặng riêng cho Scrooge.

[10] Crown: đơn vị tiền tệ Anh (không còn sử dụng). 1 cơ-rao = 5 si-ling.

[11] Cháo sương: món ăn rẻ tiền, được nấu bằng yến mạch với rất nhiều nước; là món ăn chủ yếu trong các nhà tế bần.

[12] Cain và Abel là hai người con trai của Adam và Eva sau khi họ bị trục xuất khỏi thiên đường. Cain trồng trọt, còn Abel thì chăn cừu. Cain đã giết chết em mình sau khi Thượng đế từ chối lễ vật do Cain trồng trọt được nhưng lại chấp nhận cừu do Abel dâng.

Tranh vẽ Cain và Abel

[13]

Bithiah, công chúa Ai Cập, đã cứu một cậu bé (con của một phụ nữ Do Thái - khi biết đứa bé mới sinh của mình là con trai, bà đã tìm cách cứu con khỏi bị giết theo một chiếu chỉ của Pharaoh ra lệnh tàn sát tất cả bé trai thuộc dân tộc Do Thái nô lệ ngay khi chúng vừa chào đời) nằm trong chiếc nôi đang trôi trên sông Nile và đặt tên cho cậu là Moses. Sau này, Moses trở thành người giải phóng dân tộc mình thoát khỏi ách nô lệ, vượt qua Hồng Hải, tiến vào hoang mạc.

[14]

Nữ hoàng của vương quốc cổ đại Sheba.

[15]

Vị vua cuối cùng của Babylon.

[16]

1 sải = 1,82 mét.

[17]

Tương truyền khi Chúa Jesus vừa chào đời thì xuất hiện một ngôi sao rực rỡ. Ánh sáng tỏa ra mấy trăm dặm còn nhìn thấy. Từ phương Đông xa xôi, có ba đạo sĩ (magi, hay nhà thông thái) được mặc khải rằng cứ lần theo ánh sáng ngôi sao mà tìm tới thì chắc chắn sẽ gặp phép lạ. Ngôi sao ấy luôn ở phía trước họ, dẫn đường cho họ đến Bethlehem và cuối cùng ngôi sao dừng lại ngay đúng ở nơi mà Jesus đã giáng sinh - trong một hang đá nhỏ, nơi máng cỏ của những mục đồng chăn chiên.

Các đạo sĩ ở phương Đông đã nhận ra một vì sao lạ; nhưng chính Herod và dân cư ở Jerusalem lại không nhìn thấy. Các đạo sĩ nhìn thấy ánh sao và biết rằng “*Vua của dân Do Thái mới giáng trần*”; còn dân của Chúa, bao năm mong chờ Đấng Cứu thế lại không nhận ra điều gì cả. Các đạo sĩ từ phương Đông đã đến để triều bái Người; còn Herod lại dò hỏi để tìm cách giết Người. Cái nghịch lý của ánh sao là như thế. Ánh sao đó xuất hiện cho những người thành tâm thiện chí, soi đường cho những người khát khao muốn tìm chân lý; nhưng ánh sao đó lại biến mất trước những người chỉ mãi mê xây dựng “ngai vàng” cho cuộc đời mình.

[18]

Theo Luật thống nhất về hối phiếu (ULB), hối phiếu có giá trị pháp lý chỉ khi bao gồm một số nội dung bắt buộc. (Chẳng hạn như trong câu chuyện này, hối phiếu của Scrooge phải có câu: “*three days after sight of this First of Exchange pay to Mr. Ebenezer Scrooge or his order*”, nghĩa là “sau ba ngày khi nhận được hối phiếu đầu tiên phải chi trả cho ông Scrooge hoặc chi trả theo lệnh của ông Scrooge”).

[19]

A Christmas Carol được xuất bản vào năm 1843, và một trong những điều thú vị của tác phẩm văn học này là tác giả đã thoáng nhắc tới chủ đề mang tính thời sự của nước Mỹ, đó là tình hình tài chính Mỹ lúc bấy giờ. Trái phiếu ngân hàng Mỹ bị xem là thiếu tin cậy. Qua chi tiết này, tác giả đã hé mở cho độc giả biết một phần công việc kinh doanh của Scrooge. Lão nắm trong tay một số loại trái phiếu ngân hàng của Mỹ, nhưng vì một số lý do nào đó mà không được xác nhận thanh toán sau 3 ngày. Scrooge đang sốt ruột với những tờ hối phiếu bị chậm thanh toán và lo lắng sẽ mãi mắc kẹt với mớ trái phiếu ngân hàng Mỹ, có lẽ phải bán tháo với giá trị giảm thê thảm. Sự lo lắng trở lại cho công việc kinh doanh đồng thời cũng giải thoát phần nào sự lo sợ của Scrooge về hồn ma Marley, vì lão nghĩ đó là bằng chứng cho thấy việc lão gặp hồn ma ấy là điều không có thật.

[20]

1 khắc = 15 phút.

[21]

Nhân vật Ali Baba trong câu chuyện *Ali Baba và bốn mươi tên cướp*.

[22]

Valentine và Orson là hai anh em sinh đôi, là những vị anh hùng thời Trung cổ. Họ được sinh ra trong rừng, Orson được mẹ gấu cho bú và nuôi nấng, trong khi Valentine lại lớn lên trong cung vua. Cuối cùng, Orson được người anh của mình cải hóa, thoát khỏi cuộc sống hoang dã và hai người cùng nhau lập nên nhiều chiến công lẫy lừng.

[23]

Câu chuyện *Nur Al-din Ali và Shams Al-din Mohammed* (truyện *Ngàn lẻ một đêm*): Shams Al-din và Nur Al-din là hai anh em ruột, họ hứa hẹn sẽ gả con trai và con gái của mình cho nhau. Do làm phật lòng vua Ai Cập, con gái của Shams Al-din (Sitt al-Husn) bị ép gả cho gã giữ ngựa gù lưng, xấu xí của nhà vua. Nhưng bằng phép thần thông của một vị thần linh, con trai của Nur Al-din (Badr al-Din Hasan) hoán đổi vị trí của gã giữ ngựa ngay trong lễ cưới, và hắn ta bị chống ngược suốt cả đêm.

[24]

Robinson Crusoe là tiểu thuyết của nhà văn Anh Daniel Defoe (1660 - 1731), tên tiếng Anh đầy đủ là *The life and strange surprising adventures of Robinson Crusoe of York, Mariner* (tạm dịch: *Cuộc đời và những chuyến phiêu lưu kỳ thú của Robinson Crusoe, người thủy thủ xứ York*).

[25]

Đây là một trò chơi vui, phổ biến trong nhiều thế kỷ. Tất cả người chơi tự bỏ một món đồ của mình vào đồng đồ chung trên sàn - đây là “những vật bị mất”. Một người được chọn làm trọng tài, một người khác chọn ra bất kỳ món đồ nào đó và giữ ở trên đầu trọng tài. Vì trọng tài đứng phía trước đồng đồ nên không thể nhìn thấy vật được chọn. Khi vật được giơ lên, một người chơi khác sẽ nói: “*Vật nặng, vật nặng treo trên đầu. Người chủ sẽ làm gì để chuộc lại vật bị mất?*”. Trọng tài (không nhìn lên) ra lệnh cho chủ sở hữu thực hiện hành động nào đó để lấy lại tài sản. Nếu không làm được, người sở hữu sẽ mất món đồ của mình.

[26]

Rượu negus: một loại thức uống gồm có rượu vang, nước nóng, nước cốt chanh, đường và hạt nhục đậu khấu; tuy nhiên đôi khi có gia giảm hoặc thêm vào những thành phần khác.

[27]

A golden one: ý nói đến con bê bằng vàng trong Kinh Thánh, ám chỉ tiền bạc của cải.

[28]

Bài thơ “*Written in March*” (1801) - tạm dịch: *Tháng Ba về* - của William Wordsworth.

... The cattle are grazing,

Their heads never raising;

There are forty feeding like one!

Dịch nghĩa:

... Đàn gia súc nhón nha gặm cỏ,

Chúng cắm cúi, chẳng ngẩng lên;

Cứ mãi ăn, bốn mươi con như một!

[29]

Cây ô rô, tầm gửi và thường xuân được xem là những loại cây nhiệm màu vì chúng vẫn xanh tươi và đơm quả mọng vào mùa đông.

[30]

Twelfth-cake: Loại bánh nướng được chuẩn bị dành riêng cho tiệc Đêm Thứ Mười Hai (đêm 5 tháng 1); một hạt đậu được bỏ vào trong bánh, ai tìm thấy được sẽ là vua hoặc nữ hoàng của đêm tiệc.

[31]

Plenty’s horn (Cornucopia): Sừng dê tuôn tràn hoa quả, ngũ cốc, biểu tượng cho sự dồi dào, thịnh vượng. Theo thần thoại Hy Lạp, chiếc sừng của con dê đã từng cho thần Zeus bú sữa khi bị gãy đi, hóa thành chiếc sừng thiêng luôn tuôn tràn hoa quả. Chiếc sừng này có thể đáp ứng mọi mong muốn của người sở hữu.

[32]

Không giống như Hồn ma Giáng sinh Quá khứ, trong dáng vẻ trẻ như một đứa trẻ, đến gặp Scrooge, Hồn ma Giáng sinh Hiện tại có dáng vẻ to lớn, trông giống như con người bình thường, gọi lên hình ảnh Ông già Noel (Father Christmas). Khi Hồn ma xuất hiện, cả căn phòng nhỏ của Scrooge tràn ngập những vật trang trí, đồ ăn thức uống mừng lễ Giáng sinh và Hồn ma cho Scrooge nhìn thấy những hình ảnh mừng Giáng sinh ở khắp nơi cùng với ý nghĩa cao cả của lễ này.

Cũng có ý kiến cho rằng Hồn ma Giáng sinh Hiện tại nhà văn Dickens lấy cảm hứng từ hình tượng các vị thần trong thần thoại Hy Lạp và La Mã. Tuy nhiên tác giả đã đưa vào hình tượng Hồn ma Giáng sinh Hiện tại những nét tiêu biểu thể hiện triết lý Thiên Chúa giáo, chẳng hạn như chi tiết “*bên hông của ông ta giắt một bao kiếm rộng kiểu cổ đã gỉ sét*” chứ không đeo gươm, gọi lên ý tưởng lấy tình yêu thương, lòng bác ái để chiến thắng hung tàn.

[33]

Hồn ma Giáng sinh Hiện tại chỉ tồn tại trên Trái đất mỗi năm một lần trong suốt lễ Giáng sinh (theo truyền thống là 12 ngày, từ rạng sáng ngày 25 tháng 12 đến rạng sáng ngày 6 tháng 1). Do đó, Hồn ma đến gặp Scrooge có 1842 người anh (1842 mùa Giáng sinh đã qua, theo Dương lịch). Vì *A Christmas Carol* được xuất bản vào năm 1843 nên Hồn ma ghé thăm Scrooge là Hồn ma Giáng sinh Hiện tại thứ 1843.

[34]

Phòng theo ý trong vở *Othello* của William Shakespeare: “*But I will wear my heart upon my sleeve. For daws to peck at: I am not what I am*” (tạm dịch: “*Ta sẽ treo trái tim mình trên tay áo để lũ quạ mổ vào*”).

[35]

Trong nhà của những gia đình nghèo chỉ có lò sưởi vừa dùng để sưởi ấm vào mùa đông, vừa để nấu ăn và làm nóng thức ăn, chứ không có lò nướng. Vì vậy nhiều gia đình mang ngỗng hoặc gà tây Giáng sinh đến tiệm bánh để nướng nhờ. Các tiệm bánh mì không được phép mở cửa bán hàng vào Chủ nhật và ngày lễ, nhưng được phép mở cửa vào những ngày này để người nghèo đến nấu nhờ bữa tối với một khoản phí nhỏ.

[36]

Theo tín ngưỡng Thiên Chúa giáo, luật ngày Sabbath được đưa ra với ý nghĩa: (1) để con người có thời giờ nghỉ ngơi sau sáu ngày vất vả làm việc; và (2) để con người trau dồi đời sống tâm linh, chứ không nhắm chỉ li đến những điều nhỏ nhặt, được phép làm hoặc không được phép làm trong ngày đó.

Năm 1836, Charles Dickens xuất bản một tập sách mỏng (bàn về vấn đề thời sự) với nhan đề “*Sunday Under Three Heads*”, để chống lại Bill, người có ý định mở rộng những hạn chế vốn đã hà khắc của ngày Chủ nhật nghỉ ngơi. Dickens cảm thấy những kẻ thuộc tầng lớp thượng lưu như Bill cố gắng kiểm soát cuộc sống của những người thuộc tầng lớp thấp hơn, nguy tạo che đậy ý đồ đó bằng lòng thành kính tôn giáo. Chủ nhật là ngày duy nhất mà người nghèo và tầng lớp lao động có thể tận hưởng niềm vui bình dị mà tầng lớp trung lưu và thượng lưu đã tận hưởng trong suốt cả tuần. Trong *A Christmas Carol*, Dickens tiếp tục bày tỏ mối quan tâm này qua cuộc trao

đôi giữa Scrooge với Hồn ma Giáng sinh Hiện tại.

[37] Bob: (tiếng lóng của người ở khu đông London) đồng si-ling; nên “*fifteen copies of his Christian name (Bob-s)*” nghĩa là *mười lăm si-ling*.

[38] Gà tây chưa được xem là món ăn truyền thống vào Giáng sinh ở Anh Quốc mãi đến cuối thế kỷ 19. Thay vào đó, ngỗng, gà hoặc thịt bò nướng và bánh pudding là những món không thể thiếu trên bàn tiệc Giáng sinh.

[39] Copper: chậu lớn (bằng đồng thau hoặc bằng sắt) thường được sử dụng để luộc (giặt) quần áo. Vì nhà Cratchit nghèo nên chậu giặt cũng được dùng để làm nồi hấp bánh pudding.

[40] Ý tưởng này được dựa theo câu chuyện trong sách Phúc âm Mark 8: 22-6 (Chữa lành người mù tại hồ Bethzatha) và John 5: 1 - 16 (Hồ Bethzatha, thẩm quyền của Chúa Jesus).

[41] Ngày giặt giũ (washing day) là một trong những sự kiện quan trọng ở các gia đình vào thời trị vì của Nữ hoàng Victoria (1837 -1901). Do việc giặt giũ thường mất nhiều công sức, và cũng vì lý do kinh tế, nên không diễn ra thường xuyên, có thể chỉ một lần mỗi tháng.

[42] Half of half-a-quartern = 1/16 pint hoặc 1,25 fluid ounce, tương đương 2 thìa súp. Trước khi ăn bánh pudding, người ta thường rưới một ít rượu lên mặt bánh và đốt phần rượu ấy để bánh nóng lên và có mùi thơm.

[43] Grog: một thứ rượu nặng pha nước khi uống, thường là nước nóng.

[44] Ý nói Giê-su Hải đồng.

[45] Theo *My Book of Indoor Games* (tạm dịch: *Những trò chơi tập thể có thể chơi trong nhà*) của Clarence Squareman, trò này được chơi như sau:

Một người tạm thời bước ra khỏi phòng, trong khi đó các thành viên còn lại cùng lựa chọn đưa ra một từ bí mật để người kia đoán (tốt nhất là từ có hai hoặc ba ý nghĩa khác nhau).

Ví dụ: từ cần đoán là *Spring* (nghĩa là *mùa xuân*, *dòng suối*, *lò xo*, hoặc *chỗ nhún của ván nhảy*), người đoán sẽ tuân tự hỏi: “*Bạn thấy nó ra sao?*” - “*How do you like it?*”, câu trả lời có thể là “*Khô ráo*” (mùa), “*Mát và trong*” (dòng suối), “*Mạnh*” (lò xo), “*Cao*” (chỗ nhún của ván nhảy).

Câu hỏi kế tiếp là: “*Khi nào bạn cần đến nó?*” - “*When do you like it?*”, câu trả lời có thể là “*Khi tôi ở miền quê*”, “*Khi tôi khát*”, “*Khi đồng hồ của tôi bị hỏng*”.

Câu hỏi tiếp theo: “*Bạn cần nó ở đâu?*” - “*Where do you like it?*”, trả lời: “*Bất cứ nơi đâu*”, “*Ở nơi khí hậu nóng bức*”, “*Trong đồng hồ*”.

Người đoán cố đoán ra từ bí ẩn sau bất kỳ câu trả lời - manh mối - nào được đưa ra. Nếu đoán đúng, người đưa ra câu trả lời gợi ý sẽ trở thành người đoán trong lượt sau; nếu đoán sai, người đoán lại tiếp tục đoán từ khác.

[46] A bear: *người thô lỗ, gắt gỏng*, còn có nghĩa là *con gấu*. Có thể Fred hiểu nhầm “*Đó có phải là con gấu không?*” nên cậu ta trả lời là “*Không*”.

[47] Phỏng theo lời thoại “*Than the soft myrtle: but man, proud man/Rest in a little brief authority*” (tạm dịch: “... *thay vì giáng sét vào cây sim mềm uột - thì con người, kẻ ngạo nghễ/ngủ quên trên thẩm quyền bé mọn của mình...*”) trong vở kịch *Measure for Measure* (tạm dịch: *Ấn miếng, trả miếng*), 2:2, 117-118, của William Shakespeare.

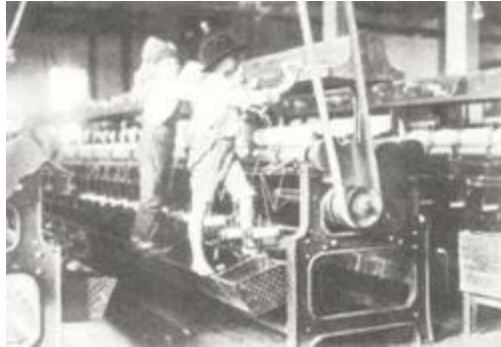
Angelo, một quan tòa hà khắc được tạm quyền lãnh đạo thành Vienna, có ý tưởng cải cách hệ thống luật pháp xử lý những trường hợp trọng tội hiện thời. Thế là hắn ta bắt đầu thi hành những luật lệ đã bị lờ đi trong nhiều năm qua, trong số đó có một điều luật kết án tử hình đối với người thông dâm với phụ nữ chưa chồng. Vì không có đủ tiền nên Claudio không thể tuân thủ đầy đủ các thủ tục công bố hôn nhân, đồng nghĩa với việc anh bị kết tội thông dâm với phụ nữ chưa chồng. Isabella, một nữ tu trẻ, đang tìm cách cứu mạng em trai Claudio, nạn nhân đầu tiên của “công lý” do con người đặt ra. Cô đã đến gặp Angelo để xin được ân xá nhưng không được, mà còn bị gạ gẫm hiển dương sự trinh tiết của mình.

Cô so sánh công lý của Trời với công lý bất nhân của Angelo. Ít ra Chúa Trời cũng chỉ giáng sự trừng phạt xuống những kẻ dừng dừng, ương ngạnh và nhẫn tâm nhất - thể hiện qua hình ảnh sét đánh vào thân cây sồi xương xẩu, chứ không đánh vào cây sim mềm uột. Nhưng Angelo, kẻ dương dương tự đắc với “thẩm quyền bé mọn của mình” - quyền lực hữu hạn và tạm thời - ngạo nghễ giáng đòn trừng phạt một cách bừa bãi ngay cả với cây sim mềm như em trai của Isabella, “*qua mặt cả thẩm quyền của Trời cao*” (“*Plays such fantastic tricks before high heaven*”) khiến cho cả thiên thần cũng phải rơi nước mắt.

[48] Theo truyền thống, kỳ nghỉ lễ Giáng sinh bắt đầu từ ngày 25 tháng 12 (năm cũ) đến ngày 5 tháng 1 (năm mới); vì vậy tiệc Đêm Thứ Mười Hai sẽ diễn ra vào tối ngày mừng 5 tháng 1.

[49] *A Christmas Carol* được lấy ý tưởng từ những quan sát của Charles Dickens về hoàn cảnh sống của những trẻ em nghèo ở London. Vào thời gian đó, tình dục là cách tiêu khiển duy nhất của người dân nghèo; kết quả là hàng ngàn trẻ sinh ra phải sống trong

nghèo khó, môi trường sống bẩn thỉu, nhiều tệ nạn và bệnh tật. Năm 1839, khoảng ½ số người chết ở London là trẻ dưới 10 tuổi. Những trẻ còn sống thì lớn lên trong điều kiện không được học hành, không nguồn hỗ trợ và không có cơ hội để thoát khỏi vòng lẩn quẩn nghèo khó. Dickens cảm thấy rằng vòng lẩn quẩn này chỉ có thể bị phá bỏ bằng biện pháp giáo dục, nên ông tích cực ủng hộ việc mở trường dạy miễn phí cho trẻ nghèo. Tuy nhiên, hầu hết trẻ nghèo vẫn không được đi học do nhu cầu sử dụng lao động trẻ em và do sự lãnh đạm, thờ ơ của cha mẹ chúng, vì ngay chính bản thân họ vốn quá khốn khổ và không được học hành gì. Dickens nhắc đến những đứa trẻ này trong *A Christmas Carol* qua hình ảnh ẩn dụ là hai đứa trẻ song sinh “Dốt nát” và “Nghèo đói”. Tác giả liên tục hỗ trợ cho chương trình giáo dục trẻ nghèo thông qua những tác phẩm của mình, nhưng chương trình phổ cập giáo dục chỉ diễn ra từ năm 1870, năm mất của ông.

Trẻ em lao động trong nhà máy

[50]

Một loại thuốc lá ở dạng bột mịn được dùng bằng cách hít vào bằng mũi. Những quý ông sang trọng đựng bột thuốc trong những chiếc hộp trang trí thanh nhã, còn người nghèo thì đựng thuốc quần trong mẫu giấy ngà. Người không có kinh nghiệm sử dụng luôn bị nhảy mũi khi sử dụng loại thuốc lá bột này.

[51]

Old Scratch: Quỷ sứ.

[52]

Loại vải cô-tông trơn, một màu, dày hơn vải mu-xơ-lin.

[53]

Một câu trong Kinh Thánh (Matt 18: 1 - 3), ý nói linh hồn trẻ em là những linh hồn thánh thiện nhất, xứng đáng được lên nước Thiên đàng.

[54]

Joe Miller: nghệ sĩ hài thời Victoria, Anh Quốc.

[55]

Farthing: đồng fa-đinh, tương đương với ¼ pen-ni.

[56]

Smoking bishop: loại rượu pân dùng trong Giáng sinh, được pha bằng rượu vang đỏ hâm nóng, nước cam, đường và một số gia vị; sở dĩ có tên gọi *bishop* (giám mục) là do sắc tía của loại thức uống này.

[57]

Total Abstinence Principle - Nguyên tắc Hoàn toàn Kiêng khem là chủ trương được những người không uống rượu tán thành ủng hộ. Ở đây tác giả có dụng ý chơi chữ: người nghiện rượu kiêng tránh “ma men”, còn Scrooge thì kiêng tránh những thái độ, hành xử tệ hại - điều mà các Hồn ma đến để chỉ rõ cho lão thấy và gửi gắm đến lão những bài học thâm thúy về cuộc sống.